

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 3-4/2013. OŽUJAK TRAVANJ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, mr. don Dario Tičić, prof. Ines Grbić, prof. Livio Marijan

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: Livio Marijan

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Na unutarnjim koricama: Papa Franjo, Susret pape emeritusa Benedikta XVI i pape Franje

PISMO MONS. ŽELIMIRA PULJIĆA VJERNICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE POVODOM IZBORA PAPE FRANJE

Br. 36/2013

Draga braćo svećenici, redovnice i redovnici,

Braćo i sestre u Kristu!

1. Kad je drugog dana konklava, u srijedu 13. ožujka 2013. u 19. sati i šest minuta iz dimnjaka na krovu Sikstinske kapele izašao bijeli dim, bili smo radosni i Bogu zahvalni. Odmah su zazvonila zvona s naše katedrale i svih crkava diljem nadbiskupije i objavila radosnu vijest da su kardinali izabrali novog papu. Nakon samog izbora u Sikstinskoj kapeli je upriličena kratka ceremonija za vrijeme koje je kardinal Re pitao novoizabranog Papu: "Prihvaćaš li svoj kanonski izbor za Rimskog prvosvećenika i koje ime želiš uzeti?" Nakon potvrđnog odgovora novi je Papa odgovorio da je izabrao ime Franjo. Tada su spaljeni glasački listići pa je bijelim dimom dan znak kako je novi papa izabran. Novoizabrani Petrov naslijednik je nakon toga pošao u sobu znakovitoga naziva, 'soba suza', u kojoj je obukao papinsko odijelo. Nakon toga vratio se opet u Sikstinsku kapelu gdje je nakon čitanja ulomka iz Evangelja i završne molitve uslijedio svećani čin odanosti i poslušnosti kardinala novom papi. Kardinali su tada pošli s papom Franjom prema loži bazilike sv. Petra. Tamo je kardinal protodakon Jean-Louis Tauran svećano objavio: "Javljam vam veliku radost: imamo Papu! To je uzoriti gospodin Jorge Mario Bergoglio, kardinal svete Rimske Crkve koji je uzeo ime Franjo."

"Braćo i sestre, poznato vam je kako je dužnost konklava bila dati Rimu biskupa. Moja braća kardinali, izgleda, išli su ga potražiti gotovo na kraj svijeta", našalio se novi papa na račun svog argentinskog porijekla. Nakon što se zahvalio na dočeku, naglasio je kako "sada započinjemo put bratstva, ljubavi i međusobnog povjerenja", te potakao da mole jedni za druge. A onda je prije samog blagoslova zamolio vjernike neka mole Gospodina da njega blagosloviti: "Bit će to molitva naroda koji moli blagoslov za svog biskupa". Komentirajući u susretu s novinarima ovu gestu rekao sam kako je njome Papa izrazio veliko strahopoštovanje prema službi koju je prihvatio. Osobito je znakovito bilo što je tada sagnuo glavu prema puku, pa je izgledalo kao da veli: Molim vaš blagoslov, vašu molitvu, vašu preporuku Bogu, a onda ću ja vas blagosloviti. Tom dirljivom gestom "čapao" je ljude za srce. Vidjelo se kako je na trgu zavladala tišina, a nazočni su u tom trenutku također sagnuli glavu da u sabranosti i pobožnosti udovolje njegovoj želji. Kao da su šaptali: Molit ćemo za Vas, Sveti Oče. Hvala Vam što ste prihvatili biti Petar naših dana. A znamo kako to nije nimalo lako.

2. U izboru pape Franje mnogi su iščitali određena "iznenadenja", posebice djelatnici obavijesnih sredstava jer ga nije bilo među onima koje su novinari najčešće spominjali. Iznenadenje je također što nije iz Europe, a u povijesti izbora papa prvi je isusovac koji je izabran za tu službu. No, kroničari bilježe da je zapravo osobito iznenadenje njegov pojavak, kako nakon izbora na loži bazilike sv. Petra, tako i u drugim prigodama prošlih dana. A bio je spontan i mimo uhodanih pravila i protokola.

Inače kad se razmišlja o proceduri konklava, treba reći da usprkos nekim arhaičnim znakova (napr. ono s dimnjakom), procedura izbora za Papu ima nešto otajstveno i mistično. U svijetu, u kojem vladaju mediji koji ne trpe područja intimnosti i privatnosti, Sikstinska kapela je prošlih dana bila jedino područje na kugli zemaljskoj koje nije bilo izloženo na pozornici. Kamere nisu ušle u taj prostor osim prije izbora. Kao da se želi poručiti kako Duh Sveti uglavnom ne djeluje u buci, vrevi i galami, nego u tišini i intimi srca i prostora. Iako je potrebno Riječ Božju naviještati s krovova, po trgovima i ulicama suvremenog svijeta, pravi lahor Duha Božjega moguće je osjetiti samo u prostorima koji nisu izloženi svjetskoj buci i metežu. U tom vidu Sikstinska kapela je bila pravo alternativno mjesto zaštićeno, kako stoljećima uhodanim protokolom, tako i položenom zakletvom kardinala i svih djelatnika koji su im tih dana pomagali.

Bogu hvala da su kardinali mogli bez izvanjskoga pritiska uspješno obaviti povjereni zadatak: Otkrili očima vjere i osjetiti senzorima svoga duha koga je Duh Sveti odvijeka odabrao kao 266. Kristova namjesnika na zemlji. I trebalo im je samo dva dana da to uoče, izaberu i pokažu ga svijetu.

3. Koga su to kardinali izabrali? Njihovo i Božje oko zaustavilo se kod nadbiskupa Buenos Airesa koji se donedavno zvao Jorge Mario Bergoglio, a od 13. ožujka papa Franjo. On je prvi isusovac koji je postao Papom, a sin talijanske obitelji koja je doselila iz Piemonta u Buenos Aires gdje se papa Franjo rodio 1936. Otac Petar bio je željezničar, a majka Regina domaćica i imali su petero djece. Započeo je studij tehničkog kemičara, a onda je odabrao svećeničko zvanje i postao isusovac. Teologiju je studirao i završio na teološkom fakultetu sv. Josipa, te zaređen za svećenika 1969. Vršio je razne službe: bio je učitelj novaka, profesor na fakultetu, te provincijal Družbe Isusove (1973-1979). 1986. poslan je u Njemačku da dovrši doktorat. 1992. Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je pomoćnim biskupom u Boenos Airesu. Zanimljivo je kako je jedan od suposvetitelja bio mons. Emilio Ogñénovich (1923 -2011.) koji je bio porijeklom Hrvat, a rođen u Argentini. Kardinal Bergoglio je 1997. imenovan biskupom koadjutorom, a 1998. postao je ordinarij. Bio je Veliki Kancelar Katoličkog sveučilišta, a od 2005. do 2011. bio je predsjednik Biskupske Konferencije Argentine. 2001. Papa Ivan Pavao II. ubrojio ga je u zbor kardinala, a 13. ožujka 2013. poslije podne izabran je za Papu i uzeo ime Franjo. Uz vijest o suposvetitelju Hrvatu Ognjenoviću draga nam je bilo čitati da je njegov isповједnik u Argentini bio hrvatski franjevac fra Berislav Ostojić, pa mu stanje u Hrvatskoj nije nepoznato.

Jedan je novinar (Alessandro Gisotti) slikovito napisao ovih dana kako je kardinal Bergoglio mijenjao svoje svećeničke haljine: Bio je najprije isusovac, a onda je zaređen za biskupa. Mijenjao je također i svoje kapice, 'soli deo'. Najprije je pet godina nosio biskupski 'solideo', a onda dvanaest godina kardinalske. A, evo, sada je dobio onaj bijeli, papin solideo. Ali, dodaje novinar Gisotti, iako je mijenjao i haljine i kapice, on se neće mijenjati. On će zadržati svoj uhodani stil rada. Bio je, naime, i ostatak pastir siromaha, glas onih koji glasa nemaju. Novinar uz to podsjeća da se kao nadbiskup vozio gradskim prijevozom, a siromasima uvijek bio na raspolaganju. Rado je ispovijedao u katedrali, te obilazio svećenike po nadbiskupiji. Nije imao straha podići glas i usprotiviti se institucijama kad je bilo ugroženo ljudsko dostojanstvo. No, u isto vrijeme pružao je svjedočanstvo evanđeoske jednostavnosti i poniznosti s kojom je ušao i u konklave.

Dok se radujemo izboru pape Franje, usrdno molimo neka predanim služenjem učvršćuje braću u vjeri, i bude vidljivo počelo jedinstva i temelj zajedništva ljubavi u Crkvi i u svijetu. Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje! Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

NOVI PAPA

PAPA FRANJO

Jorge Mario Bergoglio

Vatikan, (IKA) – Novi je Papa Jorge Mario Bergoglio. Prvi kardinal iz reda đakona Jean-Louis Tauran oko 20.15 sati pojavio se na svečanoj urešenoj loži vatikanske bazilike i nakon tradicionalne objave na latinskom: "Habemus Papam!" (Imamo Papu!) obznanio da su kardinali elektori danas na konklavama izabrali za papu argentinskog kardinala Bergoglia koji je izabrao ime Franjo.

Isusovac Jorge Mario Bergoglio (76), nadbiskup je Buenos Airesa, Argentina. Doktorirao je u Njemačkoj. Ima sveučilišnog iskustva (rektor filozofsko-teološkog fakulteta u San Miguelu). Biskupom postaje 1992., a 1997. imenovan je koadjutorom nadbiskupom Buenos Airesa. Bio je predsjednik Argentinske biskupske konferencije od 2005. do 2011. Imenovan kardinalom 2001. godine. Član je Kongregacije za bogoslužje i sakramente, Kongregacije za kler, Kongregacije za institute posvećenog života i družbe apostolskog života, Papinskog vijeća za obitelj i Papinske komisije za Latinsku Ameriku.

PREDSJEDNIK HBK, MONS. ŽELIMIR PULJIĆ, O NOVOIZABRANOM PAPI FRANJI I.

Predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, po izboru kardinala Jorge Mario Bergoglia za papu Franju I., dojmove je iznio u razgovoru za Hrvatski katolički radio u specijaliziranom večernjem programu u srijedu 13. ožujka. Mons. Puljić je istaknuo četiri znakovitosti u tom izboru: iznenađenje, jer medijski nije bio toliko eksponiran među onima koje su novinari spominjali; nije iz Europe; prvi isusovac u povijesti izbora papa; njegova pojava. Nadbiskup je doživio kako je papa svoj prvi nastup izrazio s velikim strahopštovanjem prema službi koju je prihvatio. „Mogu samo zamisliti kako mu je bilo kad ga je kardinal Giovanni Battista Re pitao 'Prihvaćaš li?' Nakon što je izabran, pošao je obući se u sakristiju koja se zove Soba suza“ rekao je nadbiskup. Osobito znakovitim smatra trenutak kad je papa Franjo I. nagnuo svoju glavu prema narodu. Time je rekao 'Molim vaš blagoslov, vašu molitvu, vašu preporuku Bogu, a onda ću ja vas blagosloviti'. „I tu je snaga Crkve. Ne u znanju, ne u moći, nego u poniznosti, kao što je papa Benedikt XVI. to očitovao cijelim svojim služenjem“ rekao je mons. Puljić, dirnut papinim naglaskom za molitvenom potporom: „Pokazao je da mu je stalo do toga, nekoliko puta u svom kratkom obraćanju zamolio je da se molimo za njega. To je zaista dirljiva gesta. Talijanski komentator je rekao: 'Ovo je nešto revolucionarno, nismo naviknuli na to'. Postoji protokol, zna se kad se papa pojavi što treba reći, koju molitvu izmoliti. A papa Franjo I. je dodao nešto što tamo ne piše. Ali time je uistinu 'uhvatio' ljude. Vidjelo se na trgu, ljudi su u tom trenutku također sagnuli glavu, neki upravili prema nebu. Ali većina se nagnula da u tišini i pobožnosti udovolji njegovoj želji. Molimo za tebe Sveti Oče, hvala ti što si prihvatio, jer nije lako sada biti papa“ rekao je mons. Puljić.

PRVI BLAGOSLOV URBI ET ORBI PAPE FRANJE

Trg sv. Petra, Vatikan, 13. 03. 2013.

Braćo i sestre, dobra večer!

Poznato vam je da je dužnost konklave bila Rimu dati biskupa. Izgleda da su ga moja braća kardinali išla potražiti gotovo na kraj svijeta..., ali evo tu smo. Hvala vam na dočeku. Biskupijska zajednica Rima ima svog biskupa: hvala! I prije svega, želim se pomoliti za našeg biskupa u miru, Benedikta XVI. Molimo svi zajedno za njega, da ga Gospodin blagoslovi i da ga Majka Božja čuva.

[Papa moli s vjernicima na Trgu sv. Petra Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu]

A sada započinjemo taj put: biskup i narod. Taj put rimske Crkve koja predsjeda u ljubavi svim Crkvama. Put je to bratstva, ljubavi i povjerenja među nama. Molimo uvijek za nas: jedan za drugoga. Molimo za čitav svijet da vlada veliko bratstvo. Želim da vam ovaj put Crkve koji danas započinjemo i u kojem će mi pomagati moj kardinal vikar, koji je ovdje prisutan, bude plodonosan za evangelizaciju ovog tako lijepog grada!

Sada ću podijeliti blagoslov, ali prije toga vas molim za jednu uslugu: prije no što biskup blagoslovi narod, molim vas da vi zamolite Gospodina da blagoslovi mene: bit će to molitva naroda koji moli blagoslov za svog biskupa. U tišini molite za mene.

[...]

Sada ću udijeliti blagoslov vama i čitavom svijetu, svim muškarcima i ženama dobre volje.

[Blagoslov]

Braćo i sestre, sada vas ostavljam. Velika vam hvala na prihvaćanju. Molite za mene i vidimo se uskoro. Do skorog viđenja: sutra ću se poći pomoliti Majci Božjoj, da čuva cijeli Rim. Laku noć i ugordan odmor!

KONFERENCIJA ZA MEDIJE PREDSJEDNIKA HBK POVODOM IZBORA PAPE FRANJE

Predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, na konferenciji za novinare u četvrtak 14. ožujka povodom izbora pape Franje, zahvalio je medijima na praćenju tog velikog događaja. Kao kardinala Jorge Mario Bergoglia, mons. Puljić ga je susreo i slušao njegove intervente na Sinodi biskupa 2001. g. na kojoj se raspravljalo o biskupskoj službi, a kardinal Bueonos Airesa bio je glavni predavač. „Izbor je uistinu mističan, otajstven ali i javan. Osim medijskog događaja, osjetili smo da ima nešto izvan toga. Dok se iščekivao bijeli dim, galeb se popeo na dimnjak i tu se zadržao, ponašao se bezbržno. I to mi je bio govor, kao da je nestrljivom narodu htio reći ‘Stvar je gotova. Samo se malo strpite i ne brinite. Papa je tu.’ Čini mi se da je i to govor prirode, umrežen u ovaj važan događaj za Crkvu i cijeli svijet. Sikstinska kapela je bila zatvorena za javnost, ali otvorena nebu i Duhu Svetome. Radosni smo da smo doživjeli plod tog intimnog, mističnog i važnog događaja za Crkvu i svijet. Zahvaljujemo Bogu i brojnim moliteljima koji su od odlaska Benedikta XVI. do izbora pape Franje žarko i uporno molili“ rekao je mons. Puljić. To što papa nije iz Europe iako je talijanskih korijena, smatra velikim pomakom. „U Crkvi nema stranaca. U Crkvi nema kontinenata. To je pozitivan korak i iznenadenje. I prvi je papa isusovac. Čitam u tome veliki znak. Isusovci koji su osobito vezani uz službu apostola Petra ovime su nagrađeni. Jedan od isusovaca preuzima službu apostola Petra“. O postupcima pape Franje koji su nepredviđeni uobičajenim protokolom mons. Puljić je rekao: „To je dobro. Nije to loše, gdje nešto ne mora biti baš tako. Oduševljen sam njegovim stavom i stilom, pogotovo što dolazi s drugog kontinenta. Donosi sa sobom iznenadenja i mislim da to donosi novost i u samoj Crkvi. Promijenio je mjesto, ime, ali nije promijenio sebe. Ostat će i dalje pastir kojem je stalo najviše do ljudi, radi čega je i postao pastir i papa“.

Nadbiskup je citirao jednog argentinskog novinara koji papu Franju poznaje te je rekao: „Jorge Mario je mijenjao crkvena odijela. Najprije je imao isusovačko, pa biskupsko. Mijenjao je i solideo. Kao biskup, kardinal, sad kao papa. Ali Jorge sebe ne mijenja. On ostaje u svom uhodanom pastirskom stilu. Bio je i ostat će pastir siromaha, glas onih koji glasa nemaju, lice onih koji su ostali bez lica. Kao nadbiskup se vozio gradskim prijevozom, uvijek je bio na raspolaganju siromasima, rado je ispovijedao u katedrali, obilazio svoj kler, svećenike te nije imao strah podići glas i usprotiviti se institucijama kad je bilo ugrozeno ljudsko dostojanstvo. Istovremeno, davao je svjedočanstvo evandeoske jednostavnosti i poniznosti s kojom je ušao u konklave“.

Nadbiskup je upitan komentirati kvalifikacije medija da papa ima konzervativne stavove o posvajanju djece od strane homoseksualaca, pobačaju. „Riječ konzervativan je negativno intonirana, znači natražno, no to je pozitivno. Ima nešto što Crkva ne može mijenjati. U Crkvi konzervativan znači biti pravovjeran. Ne može se reći ‘Isus je bio običan čovjek’. To je dogma. Isus je Bog. Tu nema promjena, ni konzervativan ni napredan. Cijenim tu papinu načelnost. Tako su dočekali Benedikta XVI., s kojim sve naslovima. Crkva ne može odstupiti od svojih načela. Papa Franjo je kao karidnal pokazao svojom jednostavnosću da ne bježi od ljudi, ne bježi od problema. Oboljelima od AIDS-a je ljubio noge. Hoće reći ‘S vama sam. Vi niste otpisani jer ste tako oboljeli. Vi ste Božja stvorenja. Isus je za vas krv prolio, ja vam ljubim noge’. Ne plašim se njegovog načelnog stava. Bilo bi mi krivo ako bi se u medijima prikazivao negativno zbog toga što brani načela Katoličke Crkve“ rekao je mons. Puljić. Pozitivno je zatečen papinom pojavom na prozoru crkve sv. Petra kad je nekim gestama sve iznenadio: „Zamolio je svijet ‘Molim vas, pomozite mi’. Tu pomoć je zatražio na vrlo dirljiv način. Nagnuo je glavu očekujući blagoslov nazočnog puka. ‘Prije nego ja vas blagoslovim, vi mene blagoslovite i poduprite me u mojoj službi’. I ljudi na Trgu sv. Petra su pognuli glave. Dirljivo je bilo gledati, kao da su molili ‘Da, Oče sveti, mi se klanjam toj Božjoj odluci i molimo Božji blagoslov za Vašu službu’. Time je dirnuo ljude“. Upitan je i koliko je izbor pape znak za južnoamerički kontinent; u svekolikoj ekspanziji tog kontinenta, dolazi papa iz Argentine, kao što je u vrijeme komunističke Europe poslan papa iz Poljske. „To je znak čije sve dimenzije ne možemo sada dokučiti. Ali možemo s vjerom. U Crkvi nema stranaca, kontinenata ni rasa. Izbor ovog pape je draga iznenadenje koje, siguran sam, donosi sa sobom neke stvari koje ćemo možda za deset godina moći očitati. Ovo je djelo Duha Svetoga. Ovo je uistinu ugodno duhovno iznenadenje, plod i rad kardinala koji su brzo reagirali, jedan od kraćih izbora. Nadamo se ugodnim iznenadenjima koje sad još ne možemo vidjeti. Poruka je velika“ zaključio je predsjednik HBK, nadbiskup Želimir Puljić.

Čestitke Papi Franji

Zadar, 16. ožujka 2013.

Sveti Oče,

Koristim prigodu izraziti iskrene čestitke na početku Vašeg pontifikata. Danas sam poslao svećenicima i vjernicima potrebite informacije o Vama, te zatražio neka se u nedjelju u svim crkvama diljem Zadarske biskupije otpjeva Tebe Boga hvalimo. Osobno ću doći nazočiti svečanostima početka Vašeg apostolskog služenja, na svetkovinu sv. Josipa.

Početak svog apostolskog služenja općoj Crkvi povjerili ste Božjoj Providnosti, te posebice zagovoru i zaštiti one koja se u Rimu časti kao 'Salus populi Romani'. Prenosim Vam, Sveti Oče, radost svećenika, redovnika i redovnica, kao i čitavog puka Božjeg iz moje nadbiskupije povodom Vašega izbora i pristanka da budete Petrovim nasljednikom u Godini vjere koju je u listopadu otvorio Vaš predšasnik Benedikt XVI. Molit ćemo Uskrasnuloga, koji je nazočan u euharistiji, neka Vam udijeli snage u Vašoj svetoj službi kako biste mogli ljudima našeg vremena pokazati svjetlo Krista, jedinog otkupitelja svijeta.

Izričem u svoje ime, te u ime svećenika, redovnika i redovnica, kao i vjernika laika iz moje nadbiskupije Vašoj Svetosti iskrene čestitke i dobre želje za blagoslovljeno služenje Crkvi i svijetu. Koristim prigodu izraziti Vašoj Svetosti obilje korizmenog blagoslova i uputiti iskrene čestitke za skore uskrsne blagdane. Felix Alleluia!

Moleći na kraju Vaš apostolski blagoslov za Zadarsku nadbiskupiju, želim Vam, Sveti Oče, uspešan i blagoslovjen početak svetoga služenja!

U Kristu odani Vam,

mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski
i predsjednik Hrvatske
biskupske konferencije

SEGRETERIA DI STATO

PRIMA SEZIONE - AFFARI GENERALI

Vatikan, 22. travnja 2013.

Br. 10

Preuzvišeni gospodine,

u svečanoj prigodi izbora na Petrovu Stolicu Pape Franje i o svetkovini Uskrsa, Vi ste Njegovoj Svetosti, u svoje osobno ime kao i u ime klera, redovnika i redovnica i svih vjernika tamošnje mjesne Crkve, uputili srdačnu čestitku.

Sveti Otac je primio s radošću taj znak iskrene odanosti i, dok zahvaljuje na tom činu i na molitvama koje ga prate, ponovno poziva Vas i sve vjernike da se molite Dobrom Pastiru za Njegovu osobu i za povjerenu Mu službu Petrova Nasljednika. Vrhovni Svećenik zazivava Vas i na sve koji su se pridružili ovoj sinovskoj gesti darove Krista Uskslog – mir i radost, upućujući Vam svoj apostolski blagoslov koji rado proširuje na sve ljude dobre volje u zadarskoj nadbiskupiji.

Dok Vam ovo priopćujem najsrdačnije Vas pozdravljam.

U Kristu Isusu odani,
+ Angelo Becciu
Zamjenik za opće poslove

Preuzvišeni gospodin
Mons. Želimir PULJIĆ
Nadbiskup zadarski
Z A D A R

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
CONFERENTIA EPISCOPORUM CROATIAE
HR-10000 ZAGREB, Ksaverska cesta 12a (385) 01/5635001 Fax 5635003

Zagabria, il 10 aprile 2013

Beatissimo Padre!

Noi, Vescovi della Conferenza Episcopale Croata, siamo riuniti nella XLVI^a Assemblea plenaria che si tiene a Zagabria dal 9 all'11 aprile 2013 - come consuetudine dopo le celebrazioni pasquali - per vivere la comunione ecclesiale, per discutere temi importanti per la vita della Chiesa che è in Croazia e per sentire di nuovo la voce del Risorto che ci chiama ad annunciare la Buona Novella e a testimoniare la sua Presenza vivificante nel mondo.

Nelle ultime settimane abbiamo vissuto in modo straordinario la bellezza del mistero della Chiesa. Nel vivere la vicinanza e l'universalità nella fede e dopo aver invitato i nostri fedeli a pregare per le intenzioni della Chiesa e per l'elezione del Papa, il Signore che guida la Chiesa con la forza dello Spirito ci ha regalato Lei, quale Successore di Pietro, per camminare insieme sulle vie del mondo.

Perciò con grande gioia cogliamo l'occasione del nostro incontro non solo per porgerLe gli auguri e i cordiali saluti da parte nostra e di tutta la comunità cristiana, ma soprattutto per trasmetterLe i nostri sentimenti di viva e sincera fraternità nella gratitudine al Signore per i doni della sua grazia, manifestata fortemente già all'inizio del Suo pontificato.

Siamo lieti e grati al Signore anche per il fatto che Ella conosce il contesto nel quale vive la Chiesa in Croazia, alcune nostre realtà ecclesiastiche e culturali anche da vicino, come pure gli uomini e donne che fanno parte del popolo croato o sono legati alla cultura croata. Anzi, alcuni di noi hanno avuto la possibilità di incontrarLa personalmente sia in Argentina sia a Roma in questi tempi e sperimentare quello stesso stile di fratellanza e solidarietà, che subito è stato riconosciuto come una delle caratteristiche importanti del Suo servizio apostolico e pastorale.

In quest'Anno della fede, con gratitudine facciamo memoria di chi ci ha preceduto nella stessa fede, mentre siamo chiamati a continuare l'opera divinumana nella quale Ella, Vescovo di Roma, Pietro dei nostri giorni, primo fra gli Apostoli, resta promotore della comunione e della carità. Che il Signore Le conceda il Suo conforto e Lo guidì con la Sua ispirazione per aiutarci a collaborare con fervore, al fine di portare la speranza di Cristo agli uomini di oggi.

*Sua Santità FRANCESCO
Città del Vaticano*

Con grande affetto e devozione verso la Sua persona ed il Suo Ministero, rinnovando nel nostro cuore i secolari legami di testimonianza e di fedeltà dei cattolici croati, Le assicuriamo la nostra costante preghiera, chiediamo umilmente la Sua orante vicinanza ed imploriamo la Sua Apostolica Benedizione.

Della Santità Vostra
Devotissimi nel Signore

+ *Josip Bozanić*
Cardinale Josip Bozanić

Marijan Šrakčić
Mons. Marijan Šrakčić

+ *Ivan Devčić*
Mons. Ivan Devčić

+ *Juraj Jezerinac*
Mons. Juraj Jezerinac

+ *Antun Skvorčević*
Mons. Antun Skvorčević

+ *Josip Mrzljak*
Mons. Josip Mrzljak

+ *Mile Bogović*
Mons. Mile Bogović

+ *Vjekoslav Huzjak*
Mons. Vjekoslav Huzjak

Dražen Kutleša
Mons. Dražen Kutleša

+ *Duro Hranić*
Mons. Duro Hranić

+ *Ivan Šaško*
Mons. Ivan Šaško

+ *Želimir Puljić*
Mons. Želimir Puljić, Presidente CEC

+ *Marijan Barišić*
Mons. Marijan Barišić

Slobodan Štambuk

+ *Ante Ivas*
Mons. Ante Ivas

+ *Valter Župan*
Mons. Valter Župan

+ *Vlado Košić*
Mons. Vlado Košić

+ *Nikola Kekić*
Mons. Nikola Kekić

+ *Mate Uzinić*
Mons. Mate Uzinić

+ *Ivan Milovan*
Mons. Ivan Milovan

Valentin Pozačić
Mons. Valentin Pozačić

+ *Mijo Gorski*
Mons. Mijo Gorski

Vatikan, 18. travnja 2013.

Br. 10

Gospodine Kardinale,
Preuzvišena gospodo Nad/Biskupi,

u svečanoj prigodi izbora na Petrovu Stolicu Njegove Svetosti Pape Franje, vi, Pastiri Crkve koja živi u Hrvatskoj, okupljeni na svom redovitom zasjedanju, uputili ste Vrhovnom Svećeniku srdačnu čestitku u vaše ime, kao i u ime svih vaših vjernika.

Sveti Otac je primio s radošću taj znak iskrene i bratske odanosti te zahvaljuje na tako iskazanoj ljubavnosti, a osobito na molitvama kojima Ga pratite. Njegova Svetost ponizno poziva vas, draga braćo, i Crkvu u Hrvatskoj da ustrajete u molitvama Dobrom Pastiru za Njegovu osobu i za povjerenu Mu službu Petra Nasljednika te pritom zaziva, na vas i na sve koji su uzeli udjela u ovom sinovskom činu, darove Uskrstog Gospodina - mir i radost, upućujući Vam svoj apostolski blagoslov koji rado proširuje na sve vjernike ljubljene zemlje Hrvatske.

Dok Vam ovo priopćujem najsrdačnije Vas pozdravljam.

U Kristu Isusu odani,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Tarcisio Card. Bertone".

✠ Tarcisio kardinal Bertone
Državni tajnik

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
Preuzvišeni gospodin
Mons. Želimir PULJIĆ, *Predsjednik*
Nadbiskup zadarski
ZAGREB

SVETA STOLICA

ZAHVALA SVETOG OCA BENEDIKTA XVI.
MONS. ŽELIMIRU PULJIĆU, PREDSJEDNIKU HBK
NA IZRAZIMA DUHOVNE BLIZINE
POVODOM ODREKNUĆA OD PETROVE SLUŽBE

Državno Tajništvo
Broj: 208.800

Vatikan, 23. veljače 2013.

Preuzvišeni Gospodine,

s brižnom pažnjom Vi ste u svoje kao i u ime Biskupske konferencije htjeli izraziti Vrhovnom Svećeniku Benediktu XVI. osjećaje duhovne blizine prigodom Njegova odreknuća od Petrove apostolske službe.

Njegova Svetost srdačno zahvaljuje na iskazanoj ljubavi i suošjećanju, osobito na molitvama, u ovom delikatnom trenutku za Njega osobno i za Crkvu, i dok poziva "obnovi nam vjeru u Vrhovnoga Pastira, Krista Gospodina" (Homilija, Srijeda pepelnica 2013.) rado udijeljuje Vama, preuzvišenoj gospodi Biskupima i onima koji su povjereni Vašoj pastirskoj skrbi traženi Apostolski Blagoslov.

Koristim priliku izraziti Vam osobito poštovanje,

Vašoj Preuzvišenosti odani

† Angelo Becciu,
zamjenik

Preuzvišeni gospodin
Mons. Želimir Puljić
nadbiskup zadarski
Nadbiskupski ordinarijat - Jurja Biakinija 2
23000 Zadar HRVATSKA

Božja ljubav može preobraziti naš život

Draga braćo i sestre u Rimu i čitavom svijetu, sretan Uskrs!

Velika mi je radost da vam mogu navijestiti ovu poruku: Krist je uskrsno! Želio bih da ona dođe u svaku kuću, u svaku obitelj, osobito tamo gdje je patnja najveća, u bolnice, u zatvore...

Ali, nadasve bih želio da dopre do srca svakog čovjeka, jer upravo tu Bog želi posijati ovu Radosnu vijest: Isus je uskrsnuo, ima nade za tebe, nisi više pod vlašću grijeha i zla! Pobjedila je ljubav, pobjedilo je milosrđe! Uvijek pobjeđuje milosrđe Božje. I mi se poput žena Isusovih učenica, koje su pošle na grob i našli ga prazna, možemo zapitati koji je smisao toga događaja (usp. Lk 24, 4). Što znači da je Isus uskrsnuo? To znači da je Božja ljubav jača od zla i same smrti; to znači da Božja ljubav može preobraziti naš život, dati da procvjetaju pustinje koje se nalaze u našem srcu.

Ta ista ljubav zbog koje je Božji Sin postao čovjekom i prošao put poniznosti i sebedarja sve do kraja, sve do pakla, do ponora odijeljenosti od Boga, ta ista milosrdna ljubav preplavila je svjetлом Isusovo mrtvo tijelo i preobrazila ga, uvela ga u vječni život. Isus se nije vratio u prijašnji život, u zemaljski život, nego je ušao u slavni Božji život i to s našim čovještвом, otvorio nas je budućnosti nade. Eto što je Uskrs: to je izlazak, čovjekov prijelaz iz ropstva grijeha i zla na slobodu ljubavi i dobra. Jer Bog je život, samo život, a živi čovjek njegova je slava (usp. Irenej, Adversus haereses, 4,20,5-7).

Draga braćo i sestre, Krist je umro i uskrsnuo jednom zauvijek i za sve, ali snaga uskrsnuća, taj prijelaz iz ropstva zla na slobodu dobra, mora se događati u svakom vremenu, u konkretnim prostorima našega života, u našem svagdašnjem životu. Kolike pustinje, i danas, ljudi moraju prijeći! To je prije svega pustinja koja je u nama, kada nema ljubavi prema Bogu i bližnjemu, kada nema svijesti da smo čuvari svega onoga što nam je Stvoritelj darovao i što nam daruje. Ali, Božje milosrđe može i najsuše tlo pretvoriti u bujni vrt, ono može ponovno oživjeti usahle kosti (usp. Ez 37, 1-14).

Evo poziva koji svima upućujem: prigrlimo milost Kristova uskrsnuća! Dopustimo da nas Božje milosrđe obnovi, dopustimo da nas voli Isus, dopustimo da snaga njegove ljubavi preobrazi naš život; i postanimo oruđa toga milosrđa, kanali kroz koje će Bog moći natopiti ovu zemlju, čuvati sav stvoreni svijet i dati da procvjetaju pravda i mir. I zato molimo Isusa uskrsloga da preobrazi smrt u život, da pretvori mržnju u ljubav, osvetu u oprštanje, rat u mir. Da, Krist je naš mir i po njemu mi molimo mir za čitav svijet.

Mir za Bliski istok, osobito između Izraelaca i Palestinaca, koji se bore da postignu dogovor, da se ponovo spremno i odvažno vrate pregovorima kako bi se okončao sukob koji već predugo traje. Mir za Irak, da konačno prestanu sva nasilja i, prije svega, za ljubljenu Siriju, za njezino stanovništvo ranjeno sukobom i za mnogobrojne izbjeglice koje čekaju pomoć i utjehu. Koliko je samo krvi proliveno! I kolike će se još patnje morati podnijeti prije nego se uspije pronaći političko rješenje krize?

Mir za Afriku, koja je još uvijek poprište krvavih sukoba. U Maliju, da ponovno nađe jedinstvo i stabilnost; u Nigeriji, gdje nažalost ne prestaju atentati koji ozbiljno ugrožavaju život brojnih nevinih osoba i gdje brojne osobe, među kojima ima i djece, terorističke skupine drže kao taoce. Mir na istoku Demokratske Republike Kongo i u Srednjoafričkoj Republici, gdje su mnogi prisiljeni napustiti svoje domove i još uviјek žive u strahu.

Mir u Aziji, prije svega na Korejskom poluotoku, da se prevladaju neslaganja i zavlada novi duh pomirenja. Mir čitavom svijetu, koji je još uvijek podijeljen pohlepom onih koji traže laku zaradu, ranjen egoizmom koji prijeti ljudskom životu i obitelji, egoizmom koji nastavlja s trgovinom ljudima, tim najraširenijim ropstvom u dvadeset i prvom stoljeću. Mir čitavom svijetu, razdiranom nasiljem povezanim s trgovinom drogom i grešnim iskorištavanjem prirodnih bogatstava! Mir ovoj našoj Zemlji! Neka uskrsli Isus donese utjehu onima koji su žrtve prirodnih nepogoda i neka nas učini odgovornim čuvarima stvorenog svijeta.

Draga braćo i sestre, svima vama koji me slušate iz Rima i iz svih dijelova svijeta, upućujem poziv iz Psalma: "Zahvalujte Gospodinu jer je dobar, / jer je vječna ljubav njegova! / Neka rekne dom Izraelov: / 'Vječna je ljubav njegova!' (Ps 118, 1-2).

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

PRIOPĆENJE S 46. PLENARNOG ZASJEDANJA HBK
Zagreb, 9.-11. 04. 2013.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 46. u nizu, održano je od 9. do 11. travnja 2013. u sjedištu HBK u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a. Na zasjedanju su sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanici biskupskih konferencija: BiH-a vojni ordinarij Tomo Vukšić, Slovenije biskup Novoga Mesta Andrej Glavan i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda beogradski nadbiskup Stanislav Hočević te subotički biskup Ivan Penzeš i srijemski biskup Đuro Gašparović. Zagreb 9. – 11- travnja 2013.

U svojem pozdravnom govoru predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić posebno se osvrnuo na odreknuće pape Benedikta XVI. i izbor novoga pape Franje. Podsjetio je na pismo koje je uputio umirovljenom papi uime HBK u kojem mu je napisao kako njegovu odluku biskupi prihvataju s poštovanjem te da u tom njegovu činu prepoznaju veliku ljubav prema Crkvi Božjoj. Istaknuvši kako je izbor novoga pape bio pravo iznenadenje, predsjednik HBK posebno je naglasio jednu od njegovih prvih gesta kad je s balkona bazilike Sv. Petra zamolio vjernike da mole Gospodina za njega čime je očitovao veliko strahopostovanje prema službi koju je prihvatio.

U radnom dijelu zasjedanja o odreknuću pape Benedikta XVI. i izboru novoga pape Franje govorio je kardinal Josip Bozanić. Podsjetio je na Papine riječi odreknuća te istaknuo kako se u tome Papinu činu očitovala njegova odgovornost i poniznost. Kardinal je istaknuo da je umirovljeni papa izabrao put povlačenja, tišine, molitve i razmatranja te na taj način nastavio služiti Crkvi. Između ostaloga, kardinal se osvrnuo i na veliko zanimanje medija za sve što se u proteklom razdoblju događalo u središtu Katoličke Crkve što je pokazalo da papina služba ima veliku važnost u suvremenom svijetu koja nadilazi ovozemaljske okvire i bitno uključuje dimenziju vjere. U tom smislu i novoga papu Franju i njegov izbor treba prije svega promatrati očima vjere.

Biskupi su sa zasjedanja uputili zajedničko pismo papi Franji u kojem su mu uz čestitke povodom njegova izbora izrazili poštovanje i odanost te podsjetili na stoljetne veze i odanost hrvatskih katolika naslijednicima sv. Petra.

Porečki i pulski biskup Dražen Kutleša biskupe je upoznao s pripremama za slavlje proglašenja blaženim mučenika svećenika Miroslava Bulešića kojega su komunisti ubili 1947. u Lanišću u Istri. Svečano euharistijsko slavlje s činom beatifikacije održat će se u subotu 28. rujna 2013. u 11 sati u pulskoj Areni. Pozvani su vjernici iz cijele Hrvatske da zajedno sa svojim svećenicima dođu u Pulu na to veliko slavlje. Biskupi su odredili da ovogodišnje hodočašće svećenika bude povezano s činom beatifikacije svećenika Bulešića. Kako bi se javnost što bolje upoznala s osobom i djelovanjem budućega blaženika već je objavljeno nekoliko knjiga, a trenutačno su u pripremi i prigodni dokumentarni filmovi kao i drugi materijali koji će biti upućeni na župe.

Hrvatski su biskupi ponovno istaknuli važnost djelovanja vjernika laika u Crkvi i društvu te su se osvrnuli na neke aktualne izazove na tome području. Naglašena je važnost poštivanja kriterija crkvenosti za udruženja vjernika laika koje je odredio papa bl. Ivan Pavao II. u Apostolskoj pobudnici Christifideles laici i u svjetlu kojih se imaju prosuđivati laička udruženja u Crkvi. Ti kriteriji su: davanje prvenstva pozivu svakog kršćanina na svetost, odgovornost u ispovijedanju vjere Crkve u poslušnosti crkvenom učiteljstvu, svjedočanstvo čvrstog i uvjerenog zajedništva s papom i mjesnim biskupom, podudarnost i dioništvo u apostolatu Crkve te u tom smislu aktivno sudjelovanje u novoj evangelizaciji i uprisutnjenu evanđeoskih vrijednosti u društvu. Članovi HBK podržali su i inicijativu mreže katoličkih laika s ciljem povezivanja i animiranja katoličkih laika za aktivniji angažman u Crkvi i društvu.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Posebnu pozornost biskupi su posvetili temi bračnih i obiteljskih savjetovališta. U 11 hrvatskih (nad) biskupija danas postoji 18 takvih savjetovališta u kojima djeluju 22 djelatnika. Kako je istaknuo biskup Valter Župan, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj, u proteklih 20 godina kroz ta je savjetovališta prošlo oko 47 tisuća osoba na individualnom savjetovanju, oko 12,5 tisuća parova na bračnom savjetovanju i oko 16,5 tisuća obitelji na obiteljskom savjetovanju. Kako bi se poboljšalo djelovanje bračnih i obiteljskih savjetovališta i odgovorilo na rastuće potrebe na tome području rečeno je da u budućnosti treba poraditi na njihovom unutarcrkvenom i društvenom povezivanju, verifikaciji edukacije postojećih i edukaciji novih savjetovatelja te donošenju Pravilnika kojim bi se pobliže odredilo njihovo osnivanje i način djelovanja. Biskupi su upoznati i s održavanjem prvoga nacionalnog studijskog dana za djelatnike i suradnike u pastoralu braka i obitelji koji će 19. i 20. travnja 2013. u Zadru okupiti oko 200 sudionika. Glavne teme studijskoga dana su "Teologija tijela" i "Evangelije života".

Na zasjedanju je raspravljano o izmjenama i dopunama Pravilnika o ustrojstvu i djelovanju Vojnog ordinarijata u RH. Biskupi su dali potporu svim nastojanjima u jasnom definiranju statusa Vojnog ordinarijata, pozivajući pritom na poštivanje Ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga i redarstvenih službi RH.

Najnoviji dokument Kongregacije za kler "Direktorij za službu i život prezbitera" prikazao je biskup Vjekoslav Huzjak, predsjednik Vijeća HBK za kler, koji je istaknuo da direktorij želi svakom svećeniku biti pomoći u produbljivanju vlastitog identiteta, zvanja i duhovnog života kao i poticaj za trajnu izgradnju te referentna točka za bogat i autentičan apostolat, na korist Crkve i cijelog svijeta.

U povodu predstojećih izbora članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske koji će se održati 14. travnja 2013. i lokalnih izbora biskupi pozivaju vjernike da izadu na izbole i tako iskoriste svoje građansko pravo i ispune svoju dužnost te tako daju doprinos općem dobru i očituju svoju ljubav prema domovini. Izborima treba pristupiti razborito i odgovorno. To prije svega uključuje zauzeto informiranje o programima i osobama te njihovu prosudbu u svjetlu evanđeoskih načela. Nalazimo se u vremenu velikih izazova na globalnoj razini i pred ulaskom u Europsku uniju koje od odgovornih na vlasti zahtijeva mudro, kompetentno i etičko upravljanje na dobro cijele zajednice. U tom smislu važno je tko će zastupati naše narodne i domovinske interese u Europskom parlamentu čije će odluke umnogome odrediti našu sadašnjost i budućnost. Zato je istaknuta važnost biranja ljudi koji će hrabro i odvažno braniti kršćanska načela te se u tome duhu, između ostaloga, zauzimati za zaštitu ljudskog života od začeća do naravne smrti, za dostojanstvo braka i obitelji, za pravo roditelja da odlučuju o odgoju svoje djece, za socijalnu pravdu, za pravo svih na rad i dostojan život te u središnjim europskim institucijama promicati bogatu kulturnu i duhovnu baštinu hrvatskoga naroda.

Biskupi su informirani i o pripremama znanstvenoga skupa „Mučenici i mučenički trag(ovi) u hrvatskoj prošlosti” koji će organizirati Komisija HBK i BK BiH-a za hrvatski martirologij u suradnji s visokim teološkim učilištima.

Članovi HBK su podržali daljnji rad na općim odredbama o katoličkoj vjerskoj pouci i odgoju u Hrvatskoj kao i na smjernicama za postupanje u slučajevima spolnog zlostavljanja maloljetnika.

Predsjednici i voditelji pojedinih Komisija, Vijeća, Odbora i ustanova HBK podnijeli su izvješća o svojem području djelovanja. Na zasjedanju je istaknuta potreba novog ustrojstva ureda i ustanova HBK.

Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

USKRSNA ČESTITKA MONS. ŽELIMIRA PULJIĆA,
PREDSJEDNIKA HBK PRAVOSLAVNIMA CRKVENIM
VELIKODOSTOJNICIMA I VJERNICIMA

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je uskrsnu čestitku patrijarhu Srpske pravoslavne crkve gospodinu Irineju, mitropolitu zagrebačko ljubljanskom gospodinu Ivanu i episkopu dalmatinskom Fotiju:

„Zahvaljujem Vam na uskrsnoj čestitci koju ste mi uputili. I Vi ćete ovih dana objaviti pravoslavnim vjernicima radosnu vijest evanđeoskog izvješća kako je 'prvog dana u tjednu, rano ujutro Gospodin uskrsnuo'. Stoga taj 'prije dan' zovemo nedjeljom, danom 'vasrksenija'. A na spomen tog događaja kršćani su se okupljali upravo 'u prije dan tjedna' blagovati Euharistiju i slaviti uskrsno otajstvo spasenja. U toj vjeri želim Vama, kao i svim vjernicima blagoslovljene uskrsne blagdane!"

IZJAVA SUDONIKA PRVOGA NACIONALNOG STUDIJSKOG DANA ZA DJELATNIKE I SURADNIKE U PASTORALU BRAKA I OBITELJI

Polazeći od antropološkog principa što je dobro, lijepo i istinito, te od temeljne istine o ljudskoj naravi i dostojanstvu čovjeka, mi, sudionici Prvog nacionalnog studijskog dana za djelatnike i suradnike u pastoralu braka i obitelji koji je održan u Zadru, od 19. do 20. travnja 2013., a u kontekstu obradene teme "Od teologije tijela do evanđelja života" upućujemo predstavnicima crkvene i zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj te cijelokupnoj javnosti sljedeću izjavu:

Ljudski život je najveće blago pa je njegova vrijednost, nepovrjedivost i svetost temeljno načelo koje valja usvojiti i poštivati ako želimo biti "narod života", kako je pisao bl. Ivan Pavao II. u enciklici "Evanđelje života". U tom kontekstu valja činiti sve što je moguće kako bi se s radošću prihvatačno svako ljudsko biće i užavalо njegovo dostojanstvo, od začeća do prirodne smrti. A da bi se to ostvarilo nužno je da i sve društvene strukture pokažu osobitu brigu za zaštitu temeljnih ljudskih prava. Isto tako valja izbjegavati zamku da sve što je znanstveno moguće bude samo po sebi proglašeno i moralno dopustivim. Crkva prati dostignuća znanosti i cijeni sve što ide u prilog čovjeku i njegovu dostojanstvu. No, smatra da se znanost ni u kojem slučaju ne smije zloupotrebljavati na štetu ljudskog života; posebice kad je najranjiviji.

Obitelj utemeljena na braku muškarca i žene autentično je ispunjenje težnje ljudske naravi. U skladu s Božjim planom, opisanim na prvim stranicama Biblije, čovjek je usmjeren na uzajamno darivanje muškarca i žene. Razumljivo je da čovjek polazi od svog subjektivnog iskustva, ali to ne znači da nema objektivne istine. Ta objektivna istina zapisana je u naravi svakog čovjeka. Ona predstavlja duboku čežnju čovjekova bića i može ju doseći snagom svoga razuma. Istina o ljudskom životu, braku i obitelji biva dodatno osvijetljena svjetлом vjere. To je potvrđeno i našim bogatim iskustvom rada u pastoralu braka i obitelji.

Spomenutoj istini potrebno je nadasve hrabro promicati kad je u pitanju odgoj djece i mladih. Jer, valja ih što kvalitetnije pripremiti za brojne izazove s kojima se brak i obitelj suočavaju u suvremenom društvu. Uvjereni smo da je cijeloviti odgoj jedina ispravna protuteža neodrživom moralnom relativizmu koji zagovara egoizam, te pod kinkom slobode, znanosti i prava na jednakost prijeti urušavanju istinskog dostojanstva čovjeka i obitelji, a to znači naroda i civilizacije. Taj nam se relativizam, naime, silom nameće pa ga kao takvoga odlučno odbacujemo zbog krivih antropoloških postavki, a još više zbog pogubnih posljedica.

Kao djelatnici i suradnici obiteljskog pastoralu želimo pratiti supružnike i obitelji u njihovim životnim okolnostima. Želimo im pomagati da se uzajamno obogaćuju i izgrađuju, te u obiteljskom zajedništvu svjedoče i naviještaju istinu o životu, braku i obitelji. Pozivamo i sve druge ljudе dobre volje u Republici Hrvatskoj neka se opredijele za tu istinu i neka se za nju zauzmu zakonitim sredstvima koje im stoje na raspolaganje. Naposljetku, pozivamo predstavnike crkvene i zakonodavne vlasti da ulože maksimalni napor kako bi se ta istina promicala i štitila sustavnim, odgojnim i svakim drugim djelovanjem u korist života, braka i obitelji. Apeliramo također neka se prilikom donošenja zakona, smjernica i strategija, kao i drugih važnih akata za čovjeka i naše društvo uvažavaju navedena antropološka načela. Voljni smo kao zainteresirani pojedinci i katoličke skupine dati svoj doprinos na tom polju i uključiti se u proces izrade zakona i drugih strateških akata.

Zadar, 20. travnja 2013.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Nadbiskupova propovijed na Nedjelju Muke Gospodnje (Cvjetnicu)

Katedrala sv. Stošije, 24. ožujka 2013.

1. Treća ura onog velikoga petka bila je najkrvavije i najbezumnije ljudsko djelo. Golgotu je, naime, toga poslijepodneva oblila krv nevinog Božjeg Jaganca. Pred neukrotivom svjetinom koja je kao pomahnitala tražila njegovu smrt, priroda se zaštijela, sunce je pomrčalo, a zemlja se potresla. Nikakvo onda čudo što je uznemireno srce naše procesom koji vode ljudi-stvorenenja protiv Boga-Stvoritelja. Posebice pak zbog činjenice što Bog plače i pomoći traži: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio!". Iz suosjećanja zato i molimo: "Vrelo milja, slatka mati, bol mi gorku osjećati. Daj da s tobom procvilim".

Nedjelja cvjetnica podsjeća nas na Isusov ulazak u Jeruzalem kad su mu djeca i narod klicali: "Bla-goslov-ljen-koji dolazi u ime Gospodnje!". Ovo je ulazak i u tjedan muke Gospodina našega Isusa Krista kako su je opisali prorok Izaija, a teološki orisali apostol Pavao i evanđelist Luka. Starozavjetni prorok Izaija u svojoj trećoj pjesmi o sluzi Jahvinom, čuli smo, prikazuje Mesiju koji je za naše spasenje iznio križ na Golgotu, da na njemu umre. Leđa mu bijahu izbratzana bičevima, kao oranica plugovima. A lice, ta ljepota nad ljepotama, bilo je neljudski iznakaženo i popljuvano. Psalmist je još konkretniji i slikovitiji: Probodoše mi ruke i noge. Sve kosti moje prebrojati mogu. Razdijeliše među se haljine moje. I za odjeću moju baciše kocku". I teško je prepoznati u njemu lice Božje. U istom duhu čitamo i tekst svetog Pavla, zaljubljenika Krista raspetoga, koji lapidarno kratko, jezgrovit i jasno veli: "Krist – trajni lik Božji – uze lik sluge, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu". Sin Božji dolazi s neba na zemlju, iz krila Očeva, i društva Životvorca u zagrljaj smrti! Strašno i neshvatljivo otajstvo najdubljeg poniženja. Ali, nastavlja Pavao, to je razlog što ga Bog uzvisi i dade mu ime nad svakim imenom.." I nema drugog imena pod kapom nebeskom u kojem nam se spasiti osim imena Isusa Krista.

2. I dok tako razmišljamo o Mesiji koji pati i umire, gledamo i silno mnoštvo onih koji podoše za Mesijom. Gledamo mučenike, velikane i heroje povijesti koji su cijenili slobodu duha i nisu se strašili

okova kako ne bi bilo okovano Evanđelje. Divimo se, i Bogu zahvaljujemo za njihovo neustrašivo svjedočanstvo. Tijekom ovog Velikog Tjedna imat ćemo prilike susresti brojne aktere Isusove muke. Sutra ćemo čuti izvješće o Judi, prekosutra o početku Getsemanske agonije gdje će se pojavit apostol Petar. Na Veliki Četvrtak u mislima ćemo poći do Dvorane Posljednje večere, čuti i osjetiti Isusove riječi koje je izgovorio te svete večeri: 'Svom sam dušom čeznuo ovu Pashu blagovati s vama'. A na Veliki Petak pratit ćemo Isusa na njegovom teškom križnom putu. Uključimo u ovu Isusovu dramu i družimo se s Njime tijekom svestoga Tjedna. Molimo, supatimo s njime, klanjajmo se i razgovarajmo s Isusom.

Budući da je Luka pisac milosrđa, htio bih skrenuti vašu pozornost na događaj Isusova milosrdnog susreta s raspetim susjedom s desne strane, s razbojnikom Dizmom koji ide s njime u nebo jer ga je zamolio neka ga se sjeti u svom kraljevstvu. Ovaj primjer spašenog razbojnika pokazuje kako je Isusu stalo do spasenja ljudi, do spasenja nas samih. Dapače, čini se kako mu je stalo više do našega otkuljenja i spasenja nego nama samima. I pri tom ne gleda na bezakonja naša, već na srce raskajano i ponizno, koje neće prezreti. Takva poruka sadržana je u njegovim riječima: "Nisam došao zvati pravednike, nego grješnike... Velika je radost u nebu zbog grješnika koji se kaje i čini pokoru".

3. Braćo i sestre, čini se kako premalo poznajemo dimenzije Božanskog Srca. Nadahnut upravo mislima Božjeg milosrđa papa Franjo, kao dar Duha Svetoga ovom našem vremenu, u više navrata je potakao sve kršćane i ljude dobre volje, neka otvore srca i očituju plemenitost i dobrotu. Upravo onako

kako je to pokazao Otac nebeski kad je poslao svoga Sina da nas spasi i otkupi. U toj dimenziji Božje dobrote razumijemo zašto je Isus Petra učinio svojim vidljivim namjesnikom na zemlji. Pošto je, naime, iskusio tri pada zatajivanja, Petar je nakon kajanja i uskrsne pobjede tri put isповјedio kako "ljubi svoga Gospodina". Kajanje, oproštenje i ljubav prepoznatljivi je troplet Isusovih učenika i njegove Crkve. Hvala Ti, Isuse, za tu spoznaju. Hvala Ti za Tvoju muku, ljubav i praštanje. Pomozi nam upoznati naše slabosti, padove i grijeha. I potakni nas sakramentom svete isповijedi, poput ovog razbojnika s Kalvarije, tražiti samo tvoje kraljevstvo. I to nam je dosta. Amen.

† Želimir Puljić,

Nadbiskupova propovijed na Misi posvete ulja

Katedrala sv. Stošije, Veliki četvrtak, 28. ožujka 2013.

Braćo svećenici, redovnice i redovnici.

Braćo i sestre u Kristu.

Uvod

Od srca vas pozdravljam u prigodi liturgije Posvete ulja kad se prisjećamo dana rođenja Euharistije i našeg svećeničkog rođendana. Posebice pozdravljam krizmanike iz Sali koji su jutros rano krenuli i, evo, stigli na ove obrede. U ovoj liturgiji sjedinjujemo se s Kristom koji je vječni i neprestani izvor našeg svećeništva. U skromnosti i zahvalnosti srca razmišljamo o divnom Božjem daru da jesmo ovo što jesmo, iako toga nismo dostojni. Prisjećamo se također i svih onih dragih i značajnih ljudi koji su nam pomagali, molili se za nas i pratili nas na svećeničkom putu. Liturgija Posvete ulja preporučuje biskupima neka pozovu i potaknu prezbiterе da javno obnove svoja svećenička obećanja kako bi odgovorno dijelili svete Tajne i ostali vjerni svojoj misiji i poslanju. Naime, kao poslužitelji velikog otajstva bezgranične ljubavi, oni su postali svjedoci toga velikog otajstva. Zbog toga i kliče njihovo srce s pjesnikom: Hvali Sion Spasitelja, vođu svog i učitelja, pjesmama i popijevkom!

1. Prije desetaka dana, na svetkovinu sv. Josipa, nazočio sam svečanosti uvođenja u službu novoga Pape Franje. Bogu hvala što su kardinali brzo našli onoga koga je Gospodin odvijeka odabrao. Bilo je simpatično i znakovito gledati njegov prvi javni nastup kad je pognute glave prema okupljenom mnoštvu na Trgu sv. Petra zamolio nazočne neka mole Gospodina da njega blagoslov. Bilo je dirljivo do suza gledati okupljeni svijet kako u tišini moli blagoslov za svoga biskupa. 'A sada, nastavio je novi Papa, započinjemo zajednički hod biskupa i naroda. Molimo jedni za druge, za čitav svijet kako bi u njemu zavladalo veliko bratstvo!'

Ovo je prva Posveta ulja kojoj se povezujemo na poseban način i s novim Petrovim namjesnikom, papom Franjom, koji nas svojim osobitim stilom skromnosti i jednostavnosti potiče i poziva s pouzdanjem u Kristove riječi izvesti na pučinu. Duc in altum! Obiljem svoga neuvjetovanog milosrđa on nas poziva djelovati u njegovo ime. Njegovo milosrđe prožeto je praštanjem koje nikada ne uskraćuje kao što ga nije uskratio ni samom Petru nakon njegove izdaje.

U evanđelju, naime, nalazimo kako je Petar primajući posebnu službu, doživio i posebno Isusovo milosrđe. U mislima odlazimo na obalu Genezaretskog jezera, onom čudesnom ribolovu koje opisuje evanđelist Luka (Lk 5, 1-11). Tamo je, naime, prikazano kako je Isus zatražio Petrovu lađu. I pozvao ga neka izveze na pučinu i baci mreže. Petar zbumen ne zna što mu je činiti. Teško mu je povjerovati da bi se što god moglo uloviti, nakon besane, iscrpljujuće i bez ulova provedene noći. Ali, na Isusovu riječ ponovno kuša. I sve se mijenja. Riba je bilo toliko da su se mreže razdirale. Uspjeh je izvanredan, čudesan. Petar ne vjeruje svojim očima. Hvata ga strah i strepnja. Plaši se Isusove blizine i izgovara riječi koje su i Isusa dirnule: 'Idi od mene, Gospodine! Grešan sam ja čovjek' (Lk 5, 8). Još nije uspio ni dovršiti svoje mucanje o grešnosti, kad, eto, Učitelj milosrđa hrabri ga i sokoli: 'Ne boj se, Petre! Odsada ćeš loviti ljudе!' Petar je iznenaden toplinom Isusa čudotvorca, koji njega 'grešnika' obasiplje darom 'milosrđa'. Tako će Petar od običnog ribara postati 'ribarom ljudi', od 'grešnika', poslužiteljem milosrđa.

Ja sam vas izabrao...

2. Htio bih se ovdje nadovezati na geslo Pape Franje koje se dobro uklapa u ovo razmišljanje o milosrdju. Uz njegov grb blistavoga sunca sa slovima Kristovoga monograma IHS, kao znak Družbe Isusove, nalazi se zvijezda koja simbolizira Djesticu Mariju i cvijet narda koji označava sv. Josipa, zaštitnika Crkve.

A njegovo geslo, 'Miserando atque eligendo' odnosi se na epizodu pozivu sv. Mateja: Isus ugleda carinika, pogleda ga, smilova mu se i sebi izabra, te mu reče mu: slijedi me. Naime, na blagdan sv. Mateja godine 1953. mladi je Jorge Mario Bergoglio u sedamnaestoj godini života doživio na sasvim poseban način Božju prisutnost i ljubav u svom životu. Nakon jedne ispovijedi osjetio je u srcu Božje milosrđe, koji ga je pogledom nježne ljubavi pozvao na redovnički život, po primjeru sv. Ignacija Loyolskog. Kada je izabran za biskupa, on je kao spomen na taj događaj koji je označio početak njegova potpunog predanja Bogu u Crkvi odlučio izabrati kao geslo i program života izraz 'miserando atque eligendo', što znači 'smilova mu se i sebi ga izabra'. Papa Franjo je odlučio staviti to također i na svoj papinski grb kako bi istakao Božje smilovanje i milosrđe.

Uvrstiti u svoj grb moto 'miserando atque eligendo' znači staviti se u ulogu carinika Mateja kojeg je Isus samilosno pogledao i pozvao usprkos njegovih grijeha. Interesantno je ono što sveti Beda veli kada

nastavlja tumačiti Matejev poziv, posebice ono 'da ga slijedi'. Slijediti Krista, veli on, znači 'ne čeznuti za zemaljskim stvarima; ne tražiti 'prolazne zarade'; izbjegavati suviše počasti; rado prihvati prijezir svijeta zbog nebeske proslave; biti svima na uslugu; mrziti nepravdu i ne nanositi je nikada i nikomu. Biti strpljiv u podnošenju teškoće, te uvijek tražiti Stvoritelja, a ne svoju slavu i čast. Sve to imati u vidu i provoditi u životu znači nasljedovati Krista. To je zapravo program Asiškoga Sirotana koji je upisan u grb i geslo pape Franje. Bit će to usuđujem se nagađati program i njegovoga služenja kao biskupa Rima i pastira sveopće Crkve.

... i poslao da budete poslužitelji milosrđa

3. Isus se, dakle, nije bojao tražiti i birati svoje službenike među grešnicima, poput Petra i Mateja carinika. Petar će postati svjestan toga, posebice u dirljivom dijalogu s Isusom nakon uskrsnuća, kada će ga Uskrsnuli tri puta upitati: 'Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?' (Iv 21,15). Zbog toga shvaćamo ponizni ton Petra odgovora: 'Gospodine, ti sve znaš! Tebi je poznato da te volim' (Iv 21,17). A temeljem očitovane ljubavi Petar prima službu: 'Pasi janjce moje', 'pasi ovce moje'. Petrovo svjedočanstvo, braćo svećenici, sadrži dragocjeno uputstvo i za nas. Ono nas poziva i potiče živjeti dar svećeničke službe s osjećajem beskrajne zahvalnosti. Poput Pape Franje, koji je zahvalan milosnom udaru na blagdan sv. Mateja godine 1953. upisao u svoje biskupsko geslo, a sada i papinsko, riječi 'miserando atque eligendo', 'smilova mu se i sebi ga izabra'. Naše zvanje nije naša zasluga. Sve je dar i milost! Iskustvo ove dvojice apostola potiče i nas prepustiti se Božjem milosrđu, te s iskrenim kajanjem njemu predati svoje slabosti i njegovom milošću krenuti putem svetosti.

Uvijek me edificiraju naše svećeničke rekolekcije i duhovne obnove. Lijepo je, naime, vidjeti kad svećenik klekne pred svećenika i traži oproštenje za svoje slabosti, grijeha i propuste. U tom činu poniznosti, svećenik poput Petra veli da nije dostoјan obavljati službu koju mu je Providnost povjerila. I biva nagrađen darovima praštanja i Božjeg milosrđa. Sakrament pomirenja i odrješenja, koje dijelimo i našim vjernicima, osposobljava nas živjeti veliku i utješnu istinu da smo članovi naroda koji je 'spašen i otkupljen'. A Isus po svećeniku, koji djeluje u njegovu ime, očituje se kao milosrdni brat i vjeran suputnik (Heb 2, 17), kao pastir koji traži izgubljenu ovcu (Lk 15, 4), kao liječnik koji iscjeljuje i krijepi (Lk 5, 31), kao učitelj koji naučava istinu i pokazuje putove Božje (Mt 22, 16).

4. Na ovaj naš svećeničku dan, dakle, zahvalimo Bogu srdačno i harno za dar zvanja i svetog svećeničkog reda po kojem smo ovlašteni dijeliti oproštenje grijeha i slaviti dar božanske ljubavi koja se u euharistiji događa. Neposredno pred dramu suočenja sa snagama zla i smrti, u trenutku odlučnog prelaska iz ropstva i smrti u slobodu i život, Isus nam je ostavio svoje simbole ljubavi i vjernosti. Taj spomen čin kojeg se danas posebice sjećamo, najdraža je i najdragocjenija uspomena. To je spomen-čin koji najavljuje novo doba, novo vrijeme, "novo nebo i novu zemlju" koji započeše u činu sebedarja na Veliki četvrtak tijekom one neza-boravne Večere Gospodnje. I to je ono što danas zahvalno slavimo i s radošću spominjemo.

Božjim promislom, braćo svećenici, nama je dodijeljena odgovorna i sveta zadaća sabirati, miriti, upućivati i odgajati vjerničku zajednicu ove partikularne i svete crkve Zadarske. Svjesni svojih mana, slabosti i promašaja mi ćemo danas obnoviti svoja svećenička obećanja. Zahvalni za milosni dar služenja u njegovoj Crkvi, molit ćemo da Duh Sveti obnovi naše svećeništvo kako bismo rasli u spremnost za darivanjem i svetim služenjem, posebice po sakramantu pomirenja. Krist Posljednje Večere i Kalvarije primi nas, koji radimo na terenu ove Zadarske nadbiskupije, i posveti nas u ovoj Godini vjere otajstvom Velikog Četvrtka. Amen !

† Želimir Puljić

Nadbiskupova propovijed na Misi Večere Gospodnje

Katedrala sv. Stošije, Veliki četvrtak, 28. ožujka 2013.

Braćo i sestre.

1. Večeras se prisjećamo dana rođenja Euharistije i svećeničkog rođendana. Zbog toga ćemo zahvaliti Bogu za taj veliki dar. Molit ćemo kako nikada ne bi presudio izvor poslužitelja velikog otajstva bezgranične ljubavi i da u našoj Nadbiskupiji bude uvijek dovoljan broj onih koji će dijeliti svete tajne, slaviti Euharistiju i upućivati nas na pravi put spasenja. Večerašnji obredi vode nas u povijest slavljenja Pashe. Izraelci su svake godine za vazmene večere slavili najvažniji događaj njihove povijesti: blagovanje janjeta čija ih je krv oslobođila iz egipatskog ropstva. Taj stvarni događaj postao je slikom novog Janjeta i nove večere – Posljednje večere Gospodnje. Isus Krist nije došao biti Spasiteljem svijeta samo u jednom vremenskom razdoblju ljudske povijesti. On je htio ostati trajno, do konca svijeta. I zato kad je došao čas da s ovoga svijeta pode k Ocu (usp. Iv 13, 1), slavio je sa svojim apostolima pashalnu večeru: "Svom sam dušom čeznuo ovu Pashu blagovati s vama prije svoje muke. Jer kažem vam neću je više blagovati dok se ona ne završi u kraljevstvu Božjem" (Lk 22, 7 - 20).

Na Posljednjoj Večeri Isus je odlučio po Euharistiji prebivati među nama. Kad je prvi put pričestio svoje apostole na Posljednjoj večeri izgovorio je riječi: «Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo. Uzmite i pijte ovo je krv moja novoga zavjeta koja će se prolići za vas». I od toga svetog i svečanog trenutka obnavlja se isto pod svakom svetom Misom. Obnavlja se na nekrvni način milost križa i otkupljenja. Snagom ovlasti, koju su primili od Gospodina, prez-

biteri uprisutnjuju Krista među vjernicima, a sebe suočili su Kristu. Zato je svećenik svim svojim bićem, zauvijek i neizbrisivo označen službenikom Isusa i Crkve.

2. Zato su potrebni svećenici, misnici koji će dijeliti svete tajne. Potrebni su prezbiteri koji će odgajati narod Božji. Još u Starom Zavjetu prorok Jeremija zabilježio je Jahvino obećanje: "Dat ću vam pastire po srcu svome" (Jr 3, 15). Crkva i danas živi od tog obećanja. Ona je svjesna da je zvanje Božji dar i govor, koji zahtjeva velikodušan milosni odgovor. Stoga se Crkva ne umara pozivati vjernike da se mole i rade kako bi bilo dovoljno svećeničkih zvanja. Ona poziva roditelje, a napose majke, neka s radošću surađuju s poticajima Duha Božjega i neka budu velikodušni u darivanju svoje djece kad ih Gospodin pozove u svoju službu.

Zaređeni službenici danas će povodom toga spomendana zahvalno ponavljati sa svetim Pavlom da ih je Gospodin u Kristu "izabrao prije postanka svijeta" i da ih je u "ljubavi predodredio za posinstvo, za sebe, po Isus Kristu, dobrohotnošću svoje volje" (Ef 1, 3 - 5). Svećenički je poziv, naime, "otajstvo i dar" služenja Božjem narodu, kako je govorio i pisao blaženi Ivan Pavao II. A povijest zvanja, povijest je trajnog "razgovora" između Boga i čovjeka, između Božjeg poticaja, poziva i ljudske slobode i odaziva; između Boga koji s ljubavlju i pažnjom "nagovara" i čovjeka koji u slobodi i ljubavi "odgovara".

3. Budući da su euharistija i svećenički red ustavljeni one iste svete večeri, ta dva sakramenta sudbinski su povezana. Nema svećenika bez euharistije, kao što nema euharistije bez svećenika.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Svećenik priprema euharistijski stol da ljudi blaguju Tijelo Kristovo. Sam se stavlja na raspolaganje Bogu da preko njega i njegove službe preobražava svijet i vjernike. I dok predvodi euharistijsko slavlje, događa se čudesna preobrazba čovjeka, povijesti i svemira. To je Božanska pretvorba koja nadalazi vremena i prostore. Zbog toga je euharistija u središte kršćanske vjere i života. A euharistijski Krist je jedini posrednik između Boga i ljudi. On je naša hrana i naša popadbina. To nije samo neki simbol ili slika. Isus nije neka sveta relikvija koju se časti i cjeliva. Ne, on je živi Bog među nama. Mesija i Spasitelj čudesno prisutan u euharistiji. Tijelom nas svojim liječi i hrani za život vječni.

Ne preostaje nam drugo nego srcem vjere poći za Isusom pa ponavljati riječi koje molimo u prigodi križnog puta: Klanjam te ti se Kriste i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem svijet otkupio! Zbog toga častimo sveti križ na kojem Isus postade poslušan do smrti, pa ga Bog preuzvise i darova mu ime nad svakim imenom. I nema drugog imena u kojem nam se spasiti, osim imena Isusa Krista, komu se klanjam i blagoslivljam ga jer nas je svojim svetim križem otkupio. Amen.

† Želimir Puljić

Nadbiskupova propovijed na Službu Muke Gospodnje,

Katedrala sv. Stošije, Veliki petak, 29. ožujka 2013.

Braćo i sestre,

1. Krist jučer, danas i uvijek. Isti Spasitelj. Ista trnova kruna. Ista predragocjena krv koja se proljeva za spasenje svijeta. Samo su drugi suci. Druga imena tužitelja i druge okolnosti. No, proces presude je isti. Isti su mehanizmi napada. Isti je način dovlačenja lažnih i zaštićenih svjedoka. Ista je procedura presuđivanja. Misterij zla, braća i sestre, ne može se shvatiti samo ljudskim umom. Potrebno ga je staviti u kontekst Isusovog procesa. Kako inače razumjeti dramu Isusovog križnog puta? Kako razumjeti izdajnički poljubac njegova učenika i apostola Jude? Kako shvatiti Petrovo odreknuće u zoru Velikoga Petka pred običnom sluškinjom, a koji čas prije junačio se da će za svog učitelja i život položiti, ako ustreba? Kako razumjeti čudnu koaliciju Židova Heroda i Rimljana Pjata koji se inače nisu ni pozdravljali, ni podnosili. Ali, u jednom su se odmah složili: Ovoga čovjeka –Isusa Nazarećanina- treba smaknuti i ukloniti s pozornice svijeta. I nadoše se zajedno predstavnici «izabranog naroda» s predstavnikom okupatorske rimske uprave. Dogovoriše se i Isusa osudiše. Ni kriva ni dužna. Bože moj, je li to moguće? A u svemu im je pomagala izbezumljena svjetina, koja je prije koji dan, na Cvjetnicu, kljktala «Hozana Sinu Davidovu». «Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnjel!» A, evo, u ovom prežalosnom procesu urliče i viče: «Raspni ga, raspni! Krv njegova na nas i na djecu našu!» Misterij je to i tajna koju nije lako shvatiti. “Puče moj, što učini Tebi, ili u čemu

ožalostih tebe, odgovori meni !”

2. Srce nam se ledi slušajući izvješće o tom procesu, a posebno zadnje Isusove rijeci: «Bože moj, zašto si me ostavio. Dira nas muka napuštenog Mesije koji na križu place i moli, a nebo šuti. U ovom prežalosnom procesu redaju se predstavnici različitih zvanja i staleža: mogućnici, suci, svećenici, vođe stranaka, bogataši, intelektualci, dvorani, građani, vojska, narod, sluge, služavke, muškarci i žene. Premda se opisani događaj davno zbio, njegova jeka i danas se čuje. Ne samo jeka, već i akteri su tu. Svi smo mi naime obuhvaćeni u propovijesti o Isusovom trpljenju i muci. A nama ostaju brojna, teška i neshvatljiva pitanja. Zašto si, Bože, dopustio da se ljudi poigraju sudbinom tvoga Sina? Kako si mogao gledati nevinog Isusa pod križem i pred Sinedrijem? Zašto si odabrao patnjom spašavati ljudе?

Ne preostaje nam drugo nego srcem vjere poći za Isusom pa ponavljati riječi koje molimo u prigodi križnog puta: Klanjam te se Kriste i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem svijet otkupio! Zbog toga častimo sveti križ na kojem Isus postade poslušan do smrti, pa ga Bog preuzvisi i darova mu ime nad svakim imenom. I nema drugog imena u kojem nam se spasiti, osim imena Isusa Krista, komu se klanjam i blagoslivljam ga jer nas je svojim svetim križem otkupio. Amen.

† Želimir Puljić

Nadbiskupova propovijed na Vazmenom bdjenju,
Katedrala sv. Stošije, Velika subota, 30. ožujka 2013.

Liturgija Vazmenog bdijenja

1. U ovoj svetoj noći slavimo najdulje bdijenje, najsvečanije slavlje i najčudesniji događaj. "Ovo je noć koja je svjetlošću stupa raspršila tmine grijeha. U ovoj raspjevanoj svetoj noći isprepliću se brojne zbilje i događaji naše svete vjere. Ovdje se u tren oka prelazi iz jednog svijeta u drugi: iz tame u svjetlost, iz smrti u život, od grijeha u milost i svestnost. Orkestralnu svečanost ove noći tvore: liturgija svjetla, liturgija riječi, liturgija vode i obnove krsnih obećanja, te euharistija.

Sama pak svečanost bdijenja, kojom završava Veliki tjedan, izgleda kao svečani ulazni portal katedrale s četiri velika reljefa na njemu.

- Prva četvrtnina tog portala na desnoj strani obilježena je liturgijom Cvjetnice kojom smo ušli u Veliki tjedan muke Gospodina našega Isusa Krista kako su je u viđenju opisali prorok Izaia, a teološki orisali apostol Pavao i evanđelisti Ivan i Luka. Mesija je prikazan kao Učitelj i Tješitelj, ali je i kao dobar Učenik koji "sluša" što Jahve određuje. Slušajući Oca nebeskog, Mesija je za naše spasenje iznio križ na Golgotu, da na njemu umre.

- Drugi desni dio tog svečanog portala, koji prikazuje liturgiju Velikoga četvrtka, uvodi nas u misterij posljednje Isusove večere. To su zapravo sati velikog boja između ljubavi koja se bezrezervno predaje i tajne zla koja će se očitovati u neshvatljivoj mržnji i neprijateljstvu (*mysterium iniquitatis*). Svu dramu naboja te večeri najbolje oslikavaju Isusove riječi radosti i čežnje: 'Svom sam dušom želio blagovati ovu Pashu s vama!', kao riječi ukora apostolu Judi: 'Pa zar poljupcem izdaješ Sina Čovječjega?!

2. Treći dio portala "ulaznih vrata", na gornjoj lijevom strani oslikava liturgiju Velikoga Petka; strašnu dramu u kojoj su upleteni i ljudi i priroda. Tamo čitamo Isusove opravdane riječi prijekora: "Puče moj, što učini Tebi, ili u čemu ožalostih tebe, odgovori meni!" Večerašnjom svečanom liturgijom, koju smo započeli pod vedrim nebom, mi ponizna srca i raskajana duha koristimo riječi satnika pa ispovijedamo: "Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!"

- U donjoj lijevoj četvrtini portala prikazana je liturgija raspjevanog vazemnog bdjenja: od svjetla i riječi do krsnih obećanja i euharistije. To je liturgija koja nebesko sa zemaljskim spaja, a božansko

s ljudskim povezuje. I zato smo pjevali i molili Oca nebeskoga neka primi našu večernju žrtvu hvale po euharistiji u kojoj se obnavlja i ostvaruje na nekrvan način žrtva novoga saveza. Svjesna svega toga Crkva u veličanstvenom hvalospjevu uskrsne noći svake godine pjeva: "Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; nek se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom". Po njemu, koji je kamen temeljac građevine Crkve, najavljen je i ostvaren Dan Milosti Boga našega. Otac nebeski ga je poslao blagovjesnikom biti siromasima, proglašiti sužnjima oslobođenje, vratiti vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, liječiti srca slomljena, i proglašiti godinu milosti Gospodnje (Lk 4, 18 -19). To je uskrsni program i poslanje Crkve.

3. Zato Uskrs nije obični blagdan, već "blagdan nad blagdanima", "svetkovina nad svetkovinama". A Uskrsnuli Krist biva pravim svjetлом u ljudskoj povijesti, njezino središte i njezino raskrižje. On je njezin smisao i njezino otkupljenje. Svima koji su u ovo korizmeno vrijeme osjetili blagodati molitve i sakramentalnog života, te aktivno i pobožno sudjelovali u obredima svetog Trodnevlja i Velikoga tjedna, želim blagoslovljene uskrsne blagdane. Posebice to želim našim bolesnicima i starcima, ucviljenim i ranjenim obiteljima s pozdravom anđela: Uskrsnuo je Gospodin doista, aleluja!

† Želimir Puljić

Nadbiskupova propovijed na Svečanoj uskrsnoj misi

Katedrala sv. Stošije, Uskrs, 31. ožujka 2013.

Braćo i sestre,

1. Za vrijeme sinočnjeg bdijenja rekao sam kako se tijekom ovog čudesnog povijesnog događaja, koji se zbio "rano ujutro u prvi dan tjedna", isprepliće puno toga što nas nosi iz jednog svijeta u drugi: iz tame u svjetlost, iz smrti u život, od stanja grijeha u stanje milosti i svetosti. A jedinstvenu svečanost tvore: liturgija svjetla i riječi, liturgija vode, krsnih obećanja i euharistija. Početak slavlja pod vedrim nebom pred našom prvostolnicom kao da nam htio reći: ovo je nebeski događaj; ovo je nadpovijesna stvarnost koju nam Krist svojim križem i uskrsnućem objavljuje. Zato je bdjenje bilo onako raspjevano. Ono je spojilo i povezalo nebesko sa zemaljskim, te božansko s ljudskim. U toj noći, naime, Krist je raskinuo okove smrti i kao pobjednik od mrtvih ustao.

Kao spomen na taj dan, prvi dan u tjednu, tj. u nedjelju, vjernici se okupljaju blagovati euharistiju (Dj 20,7) i slaviti događaj spasenja, bez kojega bi uzaludna bila naša vjera (1 Kor 15, 17). Tog dana, naime, "rano u jutro", još za mraka, umrli i pokopani Krist ustao je iz groba i javio se uplašenim učenicima s utješnim pozdravom: Mir vama! Time je pokazao svoju božansku moć. Crkva o tomu rado propovijeda, te s vjerom pjeva i isповijeda: "Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine!" Svečanost ovog događaja najbolje opisuje hvalospjev uskrsnog bdijenja koji poziva: "Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; nek se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom".

2. I dok ovozemaljskim velikanima sve uglavnom s grobom završava, Isusovo pravo doba kod groba započinje. Istina dok smo u Velikom tjednu slušali izvješća o Kristovom stradanju, čudili smo se i pitali zašto je Bog priustio strašnu muku i umiranje svoga Sina?! Uskrs međutim pokazuje kako Bog ima zadnju riječ. Po Uskrusu je zasjala pobjeda istine nad tamom i lažima, te pobjeda ljubavi nad zloćom. Dok nam možda još u ušima zvone riječi prijekora: 'Puče moj, što učini Tebi', na ovoj uskrsnoj liturgiji slušamo govor satnika koji isповijeda kako je Isus bio 'zaista Sin Božji'. Posebice slušamo svjedočanstvo Marije Magdalene i zanosni govor apostola Petra koji navješćuje da je Isus ukrsnuo! Zbog toga svake nedjelje žurimo ususret Kristu jer

nedjeljno slavlje otvara nam rajska vrata, a misna pretvorba biva predokusom Božjeg Kraljevstva i navještaj njegova konačnog dolaska: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dođi, Gospodine Isuse! Dođi i blagoslovi naše obitelji, naš Grad i Nadbiskupiju. Neka tvojim dolaskom bude sve blagoslovljeno.

Svima koji su u ovo korizmeno vrijeme osjetili blagodati molitve i sakramentalnog života, i koji su aktivno i pobožno sudjelovali u obredima svetog Tjednu, želim blagoslovljene uskrsne blagdane s radosnim usklikom: Uskrsnu Gospodin doista, Aleluja! Kristovo uskrsnuće je zahvat samoga Boga u zemaljsku stvarnost. Zato ono postaje kamenom temeljem apostolskog naviještanja. Na početku trećeg tisućljeća Crkva zadarska svjedoči i propovijeda istu radosnu vijest našega spasenja: Uskrsnuo je kako je rekao, aleluja! Ponešena snagom Duha Svetoga, ona upire svoj pogled prema nebu te pjeva usrdno i žarko: Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine! U toj vjeri sve vas, koji se radujete Uskrusu, od srca pozdravljam i želim sretne uskrsne blagdane! Svima koji su mi izrazili usmeno ili pismeno molitvenu potporu, podršku i uskrsne čestitke od srca zahvaljujem. Posebice zahvaljujem na molitvama koje su se upućivali zadnjih mjeseci za papu Benedikta, a sada za novoizabranog papu Franju.

3. Osnaženi uskrsnim događajem i mi znamo i vjerujemo da sve možemo u Njemu koji nas jača (Fil 4, 13). U toj uskrsnoj nadi i radosti svim vama okupljenim u ovoj našoj prvostolnici, kao i svim slušateljima Radio Zadra, želim sretne uskrsne blagdane!

Blagoslovljene uskrsne blagdane želim braći svećenicima, redovnicama i redovnicima, i svim vjernicima naše nadbiskupije zadarske, sa željom da uskrsnom vjerom budemo svjedoci nade i širitelji optimizma i pouzdanja, pa tako pružimo odgovor svakome tko nas upita za razloge nade koja je u nama. Sretan Uskrs predstavnicima građanske vlasti koji su pozvani snagom službe u temelje naše države ugrađivati vrednote mira, tolerancije, pravde, poštivanja i solidarnosti, te odstranjuvati

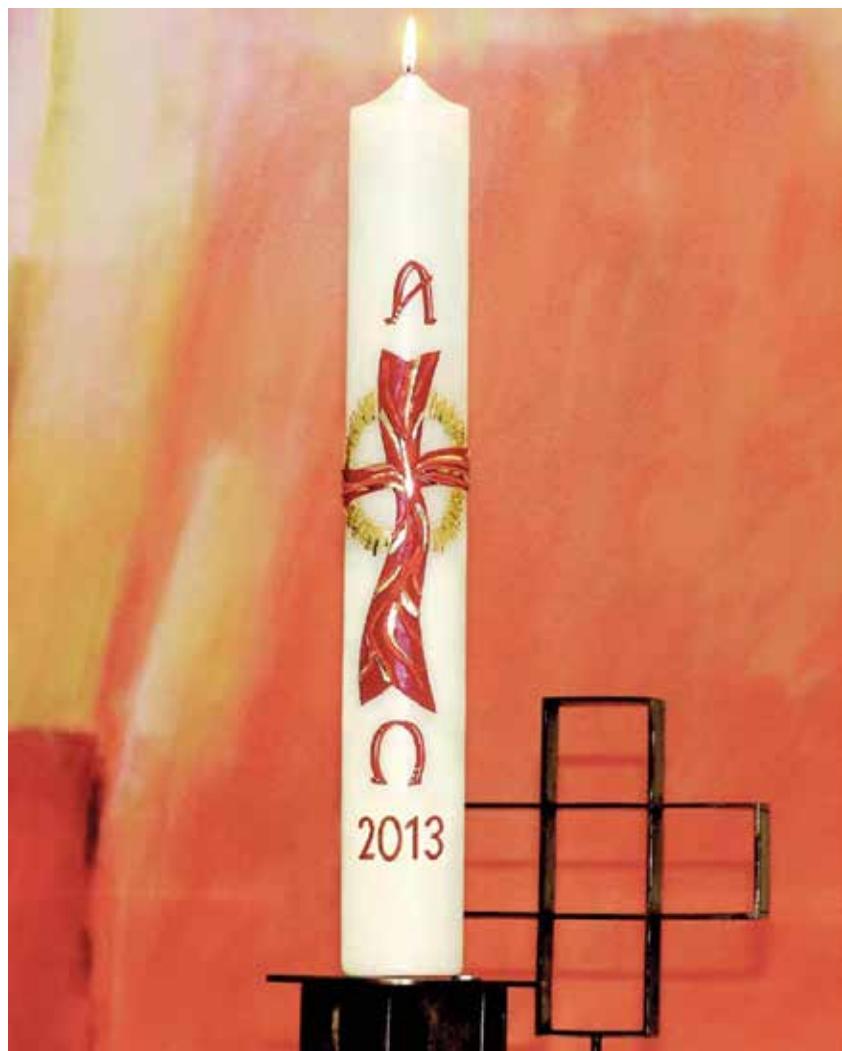
sve što rađa malodušjem i pesimizmom.

Sretan Uskrs braniteljima Domovine naše. Oni su svoj život založili za slobodu našu -"dar koji nam višnji Bog je do". Blagoslovljene uskrsne blagdane želim svim ucviljenim obiteljima, starcima i bolesnicima koji su po svojoj patnji najbliži Kristu patniku. Neka svoju muku i probleme prikazuju za dobro naše Domovine, te bolju i skladniju budućnost naroda. Svi ćemo im za to biti neizmjerno zahvalni. Sretan Uskrs učiteljima i odgojiteljima mladih naraštaja, lijećnicima i bolničkom osoblju, obrtnicima, ratarima i pomorcima i svima koji u znoju lica svoga zarađujete kruh svoj svagdanji.

4. Onima koji govore drugim jezicima, a ispovijedaju istu vjeru, izražavam srdačne čestitke na starom jeziku Crkve, na latinskom: Resurrexit Dominus sicut dixit ! Hymnum dicimus Domino Deo nostro, Alleluia!

Uskrsnuli Krist je gospodar života i smrti. On nam danas upućuje utješne riječi: 'Ne bojte se. Ja sam uskrsnuće i život. Tko vjeruje u mene, živjet će ako i umre'. Njegovo je uskrsnuće najsnažnije vrelo našeg optimizma i nade. To je ključni događaj povijesti i ljudskih sudsrbina. To nije neka 'utješna filozofija' za slabe i naivne. Ne, njezin objekt vjere nije povijest, nego nadpovijest, kojom se 'nadamo i protiv nade'. S pravom stoga možemo govoriti kako je Kristovim uskrsnućem započelo doba novog stvaranja. A Uskrsnuli je postao Put i Istina, središte i smisao vjere i života. U toj vjeri od srca želim svima blagoslovljene uskrsne blagdane s radosnim poklikom anđela: Uskrsnuo je kako je rekao, Aleluia! Svima još jednom želim sretne uskrsne blagdane, te optimizmom i nadom ispunjene dane! Alleluia!

† Želimir Puljić

ČESTITKA ZADARSKOG NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA ZA USKRS 2013.

1. Uvijek kada Uskrs slavimo, prisjećamo se najčudesnijeg povijesnog događaja koji se zbio "u prvi dan tjedna". Kao spomen na taj dan vjernici se okupljaju nedjeljom blagovati euharistiju (Dj 20,7) i slaviti uskrsni događaj spasenja, bez kojega bi uzaludna bila naša vjera (1 Kor 15, 17). Tog dana, naime, "rano u jutro", još za mraka dogodilo se nešto nečuveno i još nezabilježeno u ljudskoj povijesti: Umrli i pokopani Krist ustao je iz groba i javio se uplašenim učenicima s utješnim pozdravom: Mir vama! Time je pokazao svoju božansku moć. Crkva o tomu rado propovijeda, te s vjerom pjeva i ispovijeda: "Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine!" Svečanost ovog događaja najbolje opisuje hvalospjev uskrsnog bdijenja koji poziva: "Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; nek se raduje zemљa tolikim obasjana bljeskom".

I dok ovozemaljskim velikanima sve uglavnom s grobom završava, Isusovo pravo doba kod groba započinje. Istina dok smo u Velikom tjednu slušali izvješća o Kristovom stradanju, čudili smo se i pitali zašto je Bog pripustio strašnu muku i umiranje svoga Sina?! Uskrs međutim pokazuje kako Bog ima zadnju riječ. Po Uskrsu je zasjala pobjeda istine nad tamom i lažima, te pobjeda ljubavi nad zločom. Orkestralnu svečanost uskrsne liturgije čine pjesma i molitva, ispovijed i euharistija. Dok nam u ušima zvone riječi prijekora: 'Puče moj, što učini Tebi', na uskrsnoj liturgiji čuje se govor satnika koji ispovijeda kako je Isus bio 'zaista Sin Božji'. Otar nebeski, naime, poslao ga je u svijet biti blagovjesnikom siromasima, na slobodu pustiti potlačene, lječiti srca slomljena, i donijeti utjehu izranjenim ljudima (usp. Lk 4, 18 -19). Zbog toga svake nedjelje žurimo ususret Kristu nahraniti se tijelom njegovim. Jer, nedjeljno slavlje otvara nam rajska, a misna pretvorba biva predokusom Božjeg Kraljevstva i navještaj njegova konačnog dolaska: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dođi, Gospodine Isuse! Dođi i blagoslovi naše obitelji, naš Grad i Nadbiskupiju. Neka tvojim dolaskom bude sve blagoslovljeno.

2. Svima koji su u ovo korizmeno vrijeme osjetili blagodati molitve i sakramentalnog života, i koji su aktivno i pobožno sudjelovali u obredima svetog Tjednu, želim blagoslovljene uskrsne blagdane s radosnim usklikom: Uskrsnu Gospodinu doista, Aleluja! Želim blagoslovljene uskrsne blagdane svećenicima, redovnicama i redovnicima Zadarske nadbiskupije. A događaj Gospodnjeg uskrsnuća u Godini vjere neka osnaži vjernike diljem naše Nadbiskupije kako bi u ovom vremenu i na ovom prostoru pružali svima, posebice mladima i onima koji Boga traže, razloge nade koja je u njima. Felix alleluia! Sretan Uskrs predstavnicima građanske vlasti, kao i svim kulturnim i javnim djelatnicima diljem naše županije. Želim blagoslovljene uskrsne blagdane vjernicima koji žive i rade diljem svijeta, našim pomorcima, starcima i bolesnicima, te posebice našim braniteljima i ucviljenim obiteljima.

Euharistijsko slavlje nedjeljom podsjeća nas na događaj Kristovog Uskrsnuća. Branimirovu godinu (1979.) slavili smo pod gesлом: "Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi". Naše su se obitelji, naime, stoljećima okupljale nedjeljom oko naših crkava, slavile otajstvo spasenja i stvarale kulturu pamćenja. S pravom stoga možemo govoriti kako je Kristovim uskrsnućem započelo doba novog stvaranja u povijesti našega naroda. A Uskrsnuli je postao Put i Istina, središte i smisao vjere i života. U toj vjeri od srca želim svima blagoslovljene uskrsne blagdane s radosnim poklikom anđela: Uskrsnuo je kako je rekao, Aleluja! Uz srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

ODREDBE

BOGOSLUŽJA VELIKOG TJEDNA U KATEDRALI

Broj: 578/2013.

Zadar, 12. ožujka 2013.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu Zadru

Draga braćo i sestre!

S Cvjetnicom ulazimo u Sveti tjedan muke i smrti našega Gospodina. Crkva u svetom bogoslužju spominje, slavi i uprisutnjuje Isusovu muku, smrt i uskrsnuće. Svetu bogoslužje u katedrali sv. Stošije odvijati će se po sljedećem rasporedu:

NEDJELJA MUKE GOSPODNE - CVJETNICA, 24. ožujka, u 11 sati, mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup u crkvi Gospe od Zdravlja, uz prisutnost vjernika blagoslovit će maslinove grančice, a zatim će se u procesiji ići prema Katedrali, gdje će Nadbiskup predvoditi koncelebriranu sv. Misu, za vrijeme koje se pjeva Muka našega Gospodina.

VELIKI ČETVRTAK, 28. ožujka, u 9 sati - MISA POSVETE ULJA. Svečanu koncelebraciju predvodi Nadbiskup, kada će posvetiti sv. ulja, koja se upotrebljavaju u slavljenju svetih sakramenata. Na toj misi sudjeluju svi svećenici koji djeluju u Nadbiskupiji i tom prigodom obnavljaju svoja svećenička obećanja. Na ovo misno slavlje pozvani su na poseban način ovogodišnji krizmanici i katekumeni, svi vjeroučitelji u školi i u župnoj katehezi, svi članovi župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća i svi naručni suradnici u župi.

Uvečer, u 18 sati slavi se MISA VEĆERE GOSPODNE na spomen ustanovljenja svete euharistije i svećeništva. Nadbiskup će oprati noge dvanaestorici predstavnika gradskih župa. Nakon sv. Mise sv. Otajstvo prenosi se u 'Božji grob' gdje se ostaje u molitvi i klanjanju, uz pjevanje 'Gospinog plača'.

VELIKI PETAK, 29. ožujka - obvezni post i nemrs. U 18 sati započinje SLUŽBA MUKE GOSPODNE. Nakon obreda, kojega će predvoditi Nadbiskup bit će procesija s križem (Širokom ulicom, Narodnim trgom, ul. Elizabete Kotromanić, do crkve sv. Šime). Za vrijeme procesije pjevaju se prijekori 'Puče moj, što učini tebi...'

VELIKA SUBOTA, 30. ožujka - SVEĆANO USKRSNO BDJENJE s blagoslovom novoga ognja započinje u 21 sat, predvodi Nadbiskup.

USKRS - VAZAM, 31. ožujka, u 11 sati Nadbiskup će predvoditi euharistijsko slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom. Večernja sveta misa bit će u 19 sati.

Draga braćo i sestre, ujedinimo se svojim prisustvom i sudjelovanjem u slavlju najvećih otajstava naše vjere.

don Josip Lenkić, v. r.,
kancelar

NACIONALNI STUDIJSKI DAN ZA DJELATNIKE I SURADNIKE
U PASTORALU BRAKA I OBITELJI 2013.

Broj: 614/2013.
Zadar, 25. ožujka 2013.

Svim župnim uredima Dekanata Zadar-Istok i Zadar-Zapad

Poštovani gospodine Župniče,

Hrvatska biskupska konferencija je na svome 43. Plenarnom zasjedanju održanom od 18. - 20. listopada 2011. u Varaždinu prihvatile prijedlog trogodišnjeg ciklusa odžavanja nacionalnih susreta obitelji. Ured HBK za obitelj ove godine organizira studijski dan za djelatnike i suradnike u obiteljskom pastoralu na temu: 'Od teologije tijela do evanđelja života' u Zadru 19. i 20. travnja u dvorani Samostana Školskih sestara franjevki u Arbanasima.

Mole se župnici dvaju dekanata da animiraju svoje župljane i prime na smještaj sudionike Nacionalnog studijskog dana. Svaka župa neka primi predstavnike jedne nad/biskupije. Kontakt osoba za raspored: don Emil Bilaver (095/19-77-777). Obitelj koja primi gosta neka mu ponudi večeru i doručak. Obitelj domaćin može sudjelovati na predavanju i svetoj misi.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslovljam.

† Želimir Puljić, v.r.
nadbiskup

BDJENJE UOČI SVJETSKOG MOLITVENOG DANA
ZA DUHOVNA ZVANJA - 20. 04 2013.

Broj: 686/2013.
Zadar, 10. travnja 2013.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Poštovani!

Idemo ususret nedjelji Dobrog Pastira i Svjetskom danu molitve za svećenička i redovnička zvanja. Gospodin Isus Krist nam je ostavio trajnu zadaču i dužnost molitve za duhovna zvanja. Dobro su nam poznate Isusvove riječi: 'Žetva je velika, ali je radnika malo.' Potaknuti njegovim riječima i primjerom Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević', povjerenstvo za duhovna zvanja i ministrante te Vijeće za posvećeni život organiziraju molitveno bdjenje za duhovna zvanja. Molitveno bdjenje za duhovna zvanja u našoj Nadbiskupiji održat će se uoči nedjelje Dobrog Pastira, u subotu, 20. travnja 2013., u katedrali sv. Stošije u Zadru, s početkom u 20 sati.

Toga dana, Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević', te Povjerenstvo za duhovna zvanja i ministrante organiziraju za srednjoškolce (ministrante, pjevače, župne animatore,...) aktivne u svojoj župi susret u Nadbiskupkom sjemeništu 'Zmajević'.

ODREDBE

Program susreta:

- 17.00: okupljanje, upoznavanje sjemeništa, susret sa sjemeništarcima i odgojiteljima
- 18.30: pobožnost u kapelici Sjemeništa
- 19.00: večera
- 20.00: bdjenje u Katedrali

Ovo će biti prigoda da mladići upoznaju naše Sjemenište i duhovno se pripreme za sudjelovanje u molitvenom bdjenju za duhovna zvanja.

S poštovanjem Vas pozdravljamo i zahvaljujemo na suradnji.

don Stanislaw Wielinski, v.r.

pročelnik Povjerenstva
za duhovna zvanja i ministrante

K R O N I K A

OŽUJAK 2013.

1.-2. VIJEĆE ZA KULTURU HBK - U svojstvu predsjednika Vijeća za kulturu HBK, o. Nadbiskup je predsjedao sjednici istoga Vijeća u Zagrebu.

10. BLAGOSLOV U ŠIMUNIMA - Za vrijeme večernje Mise, u filijalnoj crkvi Sv. Nikole u Šimunima na Pagu, o. Nadbiskup je blagoslovio novouređeni tabernakul i sliku Krista Svećenika. Dar je to obitelji Mladenke i Iva Fabijanić. Čestitamo!

13. SVEČANA ZVONJAVA NAJAVILA ZBOR NOVOG PAPE FRANJE - U večernjim satima, u Vatikanu je kardinal Horge maria Bergoglio izabran za novog papu. Uzeo je ime FRANJO. Svečanom zvonjavom diljem Nadbiskupije, pozdravili smo ovaj događaj.

14. BLAGOSLOV NADBISKUPSKE KAPELE - U zajedništvu s kanonicima Stolnoga Kaptola Sv. Stošije i Župnikom Katedrale, o. Nadbiskup je blagoslovio novouređenu Kapelu u Nadbiskupskoj Palači, naslovivši ju na stari naslov sv. Marka Evandelistu i svih zadarskih nebeskih zaštitnika. Kapelu je uredio ing. arh. Josip Gršković, a vitrajiima uresio prof. Mate Ljubičić, likovni umjetnik.

16.-18. NADBISKUP U RIMU – O. Nadbiskup je boravio u Rimu, o svečanosti početka Petrove službe novog pape Franje.

21. POHOD BEOGRADSKOG NADBISKUPA - U pohod o. Nadbiskupu, u Zadar je doputovao mons. Stanislav Hočevar, nadbiskup beogradski. U zajedništvu je bio i generalni vikar Nadbiskupije beogradske, mons. Rohmes.

24. CVJETNICA - Blagoslovom maslinovih grančica i ophodom od crkve Gospe od Zdravlja, predslaveći Misu u Katedrali, o. Nadbiskup je predslavio Cvjetnicu – Nedjelju Muke Gospodnje. Himnom „Tebe Boga hvalimo“, zahvalili smo Bogu za dar novoga Pape!

25. STRUČNI SKUP POVJESNIČARA - U hotelu „Kolovare“ u Zadru, o. Nadbiskup je pozdravio stručni Skup profesora povijesti i sudjelovao u radu.

27. SNIMANJE USKRSNE ČESTITKE - U svečanom salonu Nadbiskupske Palače, upriličeno je tradicionalno snimanje uskrsne čestitke o. Nadbiskupu.

28. VELIKI ČETVRTAK - U zajedništvu s Prezbiterijem čitave Nadbiskupije zadarske, o. Nadbiskup je ujutro slavio Misu posvete ulja u Katedrali. U večernjim satima, slavio je Misu Večere Gospodnje i tako započeo sveto Vazmeno trodnevje u našoj Prvostolnici.

29. VELIKI PETAK – O. Nadbiskup je predsjedao Službu muke i smrti Gospodnje u Katedrali. Zbog kiše je procesija s Križem održana u Katedrali.

30. VELIKA SUBOTA - U večernjim satima o. Nadbiskup predslavio je Slavlje vazmenog bdjenja u Katedrali.

31. USKRS – O. Nadbiskup je predslavio svečanu Misu u Katedrali i podijelio uobičajeni Papinski blagoslov.

TRAVANJ, 2013.

1. USKRSNI PONEDJELJAK - Svečano misno slavlje o. Nadbiskup je predslavio u nekadašnjoj Kolegijati Sv. Šimuna Proroka, svetištu grada Zadra i istoimenoj Župnoj crkvi. Slavlje je uveličao Centralni gradski crkveni zbor, pod vodstvom mons. Pavle Kero. Za orguljama don Jerko Gregov.

3. EMAUS NA VELEBITU - S više svećenika naše Nadbiskupije, o. Nadbiskup je bio u „Emausu“, na Velebitu, u organizaciji don Marinka Jelečević, župnika Starigrada-Paklenice.

7. KRIZMA U VRSIMA I POLJICIMA – O. Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu u župama Poljica i Vrsi.

8.-11. ZASJEDANJE HBK – O. Nadbiskup je u Zagrebu sudjelovao na redovitom proljetnom zasjedanju HBK.

14. KRIZMA U SALIMA – O. Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu u župi Uznesenja BDM, u Salima na Dugom Otoku.

KRONIKA

15. POSJET VELEPOSLANICE AUSTRIJE – O. Nadbiskup je u kurtoazni posjet primio gđu Andreu Ikić Bohm, veleposlanicu Republike Austrije u Hrvatskoj.
15. KONFERENCIJA ZA MEDIJE O PASTORALU OBITELJI - O. Nadbiskup je sudjelovao na konferenciji za medije u povodu Nacionalnog studijskog dana za djelatnike pastoralna obitelji koji se ima održati u Zadru.
16. SVEČANA SJEDNICA ŽUPANIJE – O. Nadbiskup je nazočio svečanoj Sjednici Županije Zadarske u zgradici HNK u Zadru.
17. PREDAVANJE „OBRAZ I ODRAZ HRVATSKE“ – O. Nadbiskup je na Sveučilištu nazočio predavanju prof. dr. Davora Pavune, pod naslovom „Obraz i odraz Hrvatske“.
18. IZLOŽBA O PROSTORNOM UREĐENJU ŽUPANIJE - U sklopu Županijskih dana, u Kneževom dvoru u Zadru, o. Nadbiskup je nazočio otvorenju izložbe ing. arh. Nives Kozulić i suradnika, o prostornom uređenju naše Županije.
19. NACIONALNI STUDIJSKI DAN ZA PASTORAL OBITLEJI - Nacionalni studijski dan za djelatnike pastoralna obitelji, po prvi puta u Zadru, održan je u samostanu Školskih sestara Franjevaka u Arbanasima. O. Nadbiskup je pozdravio Skup i sudjelovao u radu, pod predsjedanjem mons. Valtera Župan, biskupa krčkog, predsjednika Vijeća za obitelj pri HBK.
19. POSJET MINISTRA KULTURE RH - O. Nadbiskup je primio gosp. Miljenka Domljana i gosp. Berislava Šipuša, zamjenika Ministra kulture RH.
20. KRIZMA NA SMILJEVCU – O. Nadbiskup je slavio sv. Potvrdu u župi Sv.Ante, Zadar-Smiljevac. Poslije podne je zaključio skup za djelatnike pastoralna obitelji u Arbanasima.
23. JURJEVO U POVLJANI – Na blagdan sv. Jurja, mučenika, naslovnika župe Povljana na otoku Pagu, o. Nadbiskup je predslavio svečanu Misu u istoimenoj župnoj crkvi u Povljani.
25. MARKOVO - Blagdan sv. Marka Evandelistu, po prvi puta je svečano proslavljen u istoimenoj Kapeli, u Nadbiskupskoj Palači. Nadbiskupa je pohodio mons. Ratko Perić, biskup mostarski, na putu za Rim. U večernjim satima, o. Nadbiskup je u hotelu „Kolovare“ pohodio pastoralne djelatnike u Katoličkim misijama raznih zemalja u Austriji. Susreo se sa pomoćnim biskupom Beča, mons. Franzom Scharlom.
27. KRIZMA U SV. IVANU U ZADRU – O. Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu u župi sv. Ivana Krstitelja na Relji u Zadru.
28. KRIZMA NA STANOVIMA - O. Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu u župi Marije Kraljice Mira, na Stanovima u Zadru.

SVIBANJ 2013.

1. KRIZMA U BOŽAVI – O. Nadbiskup je slavio Sv. Potvrdu, u župi Sv. Nikole u Božavi, na Dugom Otoku, gdje je posljednji put slavljen 1985. Župniku don Andelu Zoriću i petorim krizmanicma, čestitamo!
2. ZBOR DEKANA – O. Nadbiskup je u Ordinarijatu predsjedao sjednici Zbora Dekana zadarske nadbiskupije.
2. MONOGRAFIJE O GLAGOLJAŠKOM PJEVANJU VELOG IŽA I RADOVINA – O. Nadbiskup je u sv. Donatu bio nazočan predstavljanju prvih dviju multimedijskih monografija „Glagoljaško pjevanje Zadarske nadbiskupije“ – posvećene Velom Ižu i Radovinu, u izdanju Udruge „Pjevana baština“ i Instituta za etnologiju i folkloristiku iz Zagreba. Monografiju Veli Iž napisao je etnolog Livio Marijan a Radovin zajedno Dragan Nimac i Livio Marijan.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

KAMO VODI POLITIKA RADIKALNOG SEKULARIZMA? DR. ZDRAVKO TOMAC – TRIBINA U GODINI VJERE

“Ima li vjera mjesta u politici – kamo vodi politika radikalnog sekularizma?” tema je izlaganja prof. dr. Zdravka Tomca na tribini koju su u Godini vjere organizirali Teološko-katehetski odjel Sveučilišta u Zadru i Zadarska nadbiskupija u četvrtak 7. ožujka u svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Tomac je upozorio kako se vodi borba između kršćanskog liberalizma temeljenog na ljudskim i prirodnim pravima i ateističkog liberalizma kao diktature koja ubija ne samo Boga nego i čovjeka. Izrazio je nadu da nećemo dozvoliti da se promijeni struktura čovjeka. „Nameće se svjetonazor da nema Boga, protiv Boga; da čovjek nije duhovno, nego samo biološko-materijalitičko biće i da se cijeli njegov život mora organizirati na tim načelima. To je kultura smrti koja vodi u propast. Ako nema vrhovnog dobra, dolazimo u materijalni svijet požude koji ubija Boga ali i čovjeka. Kad sam prihvatio Isusa kao istinu u koju više ne sumnjam, morao sam promijeniti svoj život. Slijedim Isusa u kojem sam pronašao rješenje za svoj život“ rekao je Tomac. Upozorio je da smo u Hrvatskoj suočeni s agresivnim ateističko-liberalističkim svjetonazorom koji sadašnja vlast zakonima, prisilom i moći pokušava nametnuti kao službeni. „U Hrvatskoj je na vlasti strukutra koja sustavno pokušava ukinuti pravo katolicima da žive i odgajaju djecu na načelima na kojima su živjeli naši roditelji i koji čine identitet hrvatskog naroda. Oni koji nam žele ukinuti naša prava idu tako daleko da se spremaju zakoni koji će ukinuti naziv majka i otac, i pretvoriti ih u roditelj 1 i 2. Da se ne bi, kažu, diskriminirali homoseksualni brakovi. To je zadiranje u temeljno ljudsko pravo. Oduzima se pravo roditeljima da utječu na odgoj djece. „Neće ni dijalog. Kažu da je odgoj stvar države. Nije to stvar države. To je stvar totalitarne države, koja je nenarodna, odnarodenja država. Mi to dosta blago primamo, taj novi teror. Želim odgajati dijete puno ljubavi za svoj jezik, kulturu, prošlost, sadašnjost, a ne da bude stvar kojom će upravljati globalni kapital, profit ili drugi koji ga žele odnaroditi i stvoriti potrošačko

društvo u kojem je sve isto i u kojem čovjek živi da bi zadovoljavao potrebe koje mu nameće globalni kapital. S čovjekom se postupa da bude u funkciji kapitala i društva bez Boga i smisla života. Želi se stvoriti čovjek koji nema svoj stav“ rekao je Tomac. Istaknuo je da žele ukinuti i domoljublje, kao za-starjelo. „Čovjek je prošlost svog života, hrvatski narod je prošlost svog života, tradicije i svega što je stvorio. Ako prestanemo živjeti u kontinuitetu, ako nam ukinu korijene, nestat ćemo kao narod“ rekao je Tomac. Upozorio je i da žele izbrisati mogućnost da Katolička Crkva i građani kao dio te Crkve sudjeluju u društvenom životu. „Oni ne bi da Crkva zauzima stavove o bilo kojem pitanju. No kakva bi to Crkva bila, koja bi šutjela na pokušaj da se na totalitarni način i silom nameće svjetonazor suprotan biti Crkve i čovjeka. Tu je velik sukob, nikad veći u Hrvatskoj od vremena suđenja Stepincu do danas“ smatra Tomac, ističući da je taj svjetonazor poguban za sadašnjost i budućnost našeg naroda. Izlaz je u demokratskoj borbi, u radu s ljudima i stvaranju atmosfere da ljudi shvate da se na demokratski način, na izborima, može izabrati drugačija vlast. Tribinu su pohodili i zadarski nadbiskup Želimir Puljić i zadarski župan Stipe Zrilić.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

OBLJETNICA SMRTI KARDINALA FRANJE KUHARIĆA

Na 11. godišnjicu smrti zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, misu u katedrali sv. Stošije u Zadru u ponedjeljak 11. ožujka predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Zahvalni smo Bogu za velikog sina našeg naroda. Osobito smo u Godini vjere zahvalni što smo u onom nezgodnom vremenu mogli biti zajedničari njegove gorljive vjere, nade i ljubavi. Bio je uistinu ponizan i hrabar pastir. Zahvalni smo za baštinu dobrote koju je očitovao i za baštinu djetotvorne evandeoske istine koju je naviještao i svjedočio. Želimo nastaviti biti dionicima njegove vjere koju je sluga Božji kardinal Kuharić tako jednostavno, a tako sadržajno isповijedio u svojoj oporuci“ rekao je mons. Puljić, citirajući kardinalove misli iz oporuke: „Smrt je sveti trenutak rađanja za vječnost. Kad budete čitali ovu oporuku, ja ću već proći kroz iskustvo tog otajstvenog prijelaza i susreta s božanskim Sucem. Kakva spoznaja! O tome neka se govori, a ne o meni! Samo Bog je istina! Svima nam bio radostan susret s Bogom našim u nebeskoj Crkvi!“. Nadbiskup je istaknuo da ulogu i značenje kardinala Kuharića treba staviti u kontekst vremena, prostora i prilika, crkvenih, nacionalnih i političkih. „Valja ga promatrati najprije kao neposrednog naslijednika kardinala Šepera. On je rastao i u sjeni kardinala Stepinca kojeg je poznavao kao sjemeništarac i bogoslov. Stepinac ga je i zaredio za svećenika 1945. g. Bila je to zadnja generacija koju je kardinal Stepinac redio. Zmeđu 21 novog misnika bio je i Kuharić koji se živo sjećao i često ponavljao da im je kod ručka rekao: ‘Sada vas šaljem u krvavu kupelj’. Stepinac je uskoro bio zatvoren u Lepoglavu, a na terenu se vodila strahovita hajka protiv Crkve. Tako je Kuharić već od početka svog svećeničkog služenja bio u toj ‘krvavoj kupelji’“ rekao je mons. Puljić. Podsetio je da je Kuharić dva puta bio meta atentata. „Uronjen u sakramentalnu zbilju Crkve, govorio je jezikom zagovornika malenih i obespravljenih. Bio je odlučan navjestitelj spasenja i neumorni branitelj istine i slobode. U duhu prokušane hrvatske mudrosti, ‘Tuđe poštuj, a svojim se dići’, bio je prepoznatljiv kao iskreni hrvatski domoljub. Obilazio je iseljenike i promicao jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske“ poručio je nadbiskup, zaključivši: „Radujemo se što je otvoren postupak o životu i kršćanskim krepostima dragog kardinala Kuharića. Njemu, koji je toliko učinio za Crkvu i narod, možemo sad upućivati svoje molitve i utjecati se u zagovor sa sigurnošću da će nas razumjeti i u potrebama pomagati“.

VEČER U KNJIŽARI – DR. ZLATKO BEGONJA

„Imamo problema s vlastitim prihvaćanjem činjenica. Sami moramo biti načisto s činjenicama. Ne znam koja je država bila neželenija od Hrvatske, da postane samostalnom, suverenom državom. Bojim se da svi jednako ne osjećaju vlastitu državu. To je problem“ istaknuo je povjesničar i angažirani javni djelatnik dr. Zlatko Begonja na susretu ‘Večer u knjižari’ koji je u srijedu 20. ožujka u knjižari Verbum u Zadru moderirala Ines Grbić. Begonja se bavi znanstvenim istraživanjem partizanskih i komunističkih žrtava rata i porača, no taj rad u svojim znanstvenim spoznajama nema sustavnu podršku institucija društva u smislu njihovog procesuiranja. „To je nekad nalik borbi s vjetrenjačama. Mnogi kolege koji se bave tom problematikom nemaju prigode nastupati, govoriti u hrvatskim medjima. Postoje razni političari, povjesničari i filozofi opće prakse koji sve znaju: međunarodnu, nacionalnu politiku, razdoblje koje prelazi te okvire. Uvijek neki pojedinci imaju privilegiju iskazati svoja mišljenja, za razliku od nekih drugih. To je loše. Nekad se zaista osjećamo usamljeni, da to što radimo, malom broju ljudi nešto znači. To nije dobro. Ja osobno ne odustajem“ rekao je Begonja. Smatra da je Hrvatski sabor samo verbalno podržao Rezoluciju Vijeća Europe o osudi komunističkih zločina, a stvarna osuda nije učinjena jer nisu pokrenuti procesi iz komunističkog totalitarnog razdoblja čiji provoditelji i nesmetano žive na slobodi. Zadnjeg desetljeća struka povjesničara u ispravnom tretiranju Domovinskog rata nije mogla doći do izražaja u pozivanju na činjenice. Argumenti su prešućivani, neobjavljeni ili orkestirano napadani, upozorio je Begonja, istaknuvši da hrvatsko društvo vapi za činjenicama. „Zato je neophodno inzistirati na tome da se raščisti prošlost. Naše društvo mora saznati kako se sve objektivno događalo, što je prevladavalo u datim okolnostima i određenim razdobljima. Tada ćete doći u situaciju da ćemo s čistim stanjem krenuti dalje. To je kao i u obitelji. Ako je problem neraščišćen, opterećivat će sadašnjost i budućnost. Isto vrijedi i za širu zajednicu“ istaknuo je Begonja, dodavši da su podjele u hrvatskom narodu rezultat neraščišćenih odnosa u prošlosti. U Domovinskom ratu kad je narod bio egzistencijalno ugrožen jedinstvo je bilo očitovano, predsjednik Franjo Tuđman je imao dobre namjere. No kad je rat okončan, ponovno su na površinu isplivale sve naše razlike koje nisu odavno prije riješene. U osvrtu na eventualno povlačenje tužbe za genocid Hrvatske i Srbije, Begonja je rekao:

„Treba proći katarzu, a to znači da Srbi priznaju jasno i nedvosmisleno da su izvršili agresiju i pristanu na suradnju, da se razriješe preostale teškoće, poput nestalih osoba. Kad se Srbija u tome definira, onda se može razgovarati o tome da dobrosusjedski odnosi mogu postići višu razinu od dosadašnjeg. Zajednički hod podrazumijeva da smo obostrano čisti. Ako ste zdravi, pretpostavlja se da ste adekvatno liječeni, ako ste imali neki oblik bolesti. Ako ste zdravi, a taj pored vas nije, postoji opasnost da ćete i vi biti zaraženi“ rekao je Begonja. Begonja je odgovorio i na najnovija zbivanja u javnoj političkoj komunikaciji hrvatskog društva. Na pitanje moderatorice Grbić, kako je moguće da hrvatski premier u ikojem kontekstu uopće spomene formulaciju ‘građanski rat’ u svezi Domovinskog rata koji je posljedica agresije na Hrvatsku, Begonja je rekao da je izričaj i korištenje termina ‘građanski rat’ neprihvatljivo i nerazumno u svakom pogledu. „Možda je to rezultat njegovog osobnog uvjerenja, pa na osnovu takvih razmišljanja prema bližoj prošlosti ima takav stav i reakciju. Ili je reagirao iz ljutnje s obzirom na vrlo lošu situaciju u državi, pa da zatraži reakciju s druge strane, oporbe. Taj prvi stav je u sukobu s činjenicama, i ima loše posljedice, osobno za pojedinca ali i za društvo, sredinu koju zastupa. To je neprihvatljivo, neshvatljivo s bilo koje pozicije“ rekao je Begonja. Komentirao je i izjavu saborske zastupnice Ruže Tomašić. „Ako vas je država prihvatile, očekuje se u najmanju ruku da budete dobronamjerni građani. Da poštujete zakone, pravila ponašanja, da budete dio društva, cjeline u kojoj se treba na primjereni i civilizirani način ponašati. Ako to ne činite, niste dobronamjerni, i ne ponašate se kao korektni domaćin, nego kao nekorektni gost. To su pretpostavke s kojih je Tomašić krenula. Tko se tu trebao naći uvrijeđen, osim onih koji zaista nisu dobronamjerni, pa su

se osjetili prozvanima i iz tog su razloga reagirali“ upitao je Begonja, istaknuvši da namjere onih koji su stali u obranu takvih nisu korektne. Štiteći nedobronamjerne, ne čine dobro svim dobronamjernima, a ne čine dobro ni vlastitoj državi. „Gospodarsko stanje je teško, aktualna vlast očigledno nam adekvatnih rješenja pa pokušava prebaciti lopticu na političko-ideološko polje. Izvlači iz torbe prošlosti pojmove kao crnokošuljaši. Kad bi se tako stvari postavljale, moglo bi se odgovoriti crvenokošuljaštvom. No to ne vodi ničemu i time se neće riješiti problem“ rekao je Begonja.

CVJETNICA U ZADRU

„Sin Božji dolazi s neba na zemlju, iz krila Očeva i društva Životvorca, u zagrljaj smrti! Strašno i neshvatljivo otajstvo najdubljeg poniženja“ rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi mise na Nedjelju Muke Gospodnje 24. ožujka, u katedrali sv. Stošije u Zadru, gdje je služeno slavlje nakon blagoslova maslinovih grančica i procesije puka od crkve Gospe od Zdravlja. Cvjetnica je ulazak u tјedan muke Gospodina Isusa Krista kako su je opisali prorok Izaija, a teološki orisali apostol Pavao i evanđelist Luka. Prorok Izaija u svojoj trećoj pjesmi o sluzi Jahvinom prikazuje Mesiju koji je za naše spasenje iznio križ na Golgotu, da na njemu umre. „Dok razmišljamo o Mesiji koji pati i umire, gledamo i silno mnoštvo onih koji podoše za Mesijom. Gledamo mučenike, velikane i heroje povijesti koji su cijenili slobodu duha i nisu se strašili okova, kako ne bi bilo okovano Evanđelje. Divimo se i Bogu zahvaljujemo za njihovo neustrašivo svjedočanstvo“ poručio je nadbiskup. Nadbiskup je istaknuo da u Velikom Tjednu susrećemo brojne aktere Isusove muke: Judu, na početku Getsemanske agonije pojavljuje se apostol Petar. „Treća ura Velikog petka bila je najkrvavije i najbezumnije ljudsko djelo. Golgotu je toga poslijepodneva oblila krv nevinog Božjeg Jaganjca. Pred neukrotivom svjetinom koja je kao pomahnitala tražila njegovu smrt, priroda se zastidjela, sunce je pomrčalo, a zemlja se potresla. Nikakvo onda čudo što je uznemireno srce naše procesom koji vode ljudi-stvorenja protiv Boga-Stvoritelja. Osobito zbog činjenice što Bog plače i pomoći traži: ‘Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?’“ rekao je mons. Puljić. Pozivajući vjernike da se uključe u Isusovu dramu i druže s njim u svetom tjednu, nadbiskup je zaključio: Molimo, supatimo s njime, klanjamо se i razgovarajmo s Isusom.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

PRVI FESTIVAL DUHOVNE GLAZBE „SVJETLOST DOLAZI“

Na prvom festivalu duhovne glazbe "Svjetlost dolazi" Zadar održanom u ponedjeljak 25. ožujka u HNK Zadar sudjelovali su izvođači iz cijele Hrvatske sa sljedećim skladbama: Vedran Veger, Velik je Bog (Knin), grupa Kerigma, Hosana (Vodice), Ivana Šamal, Ti možeš sve (Staro Petrovo Selo), Zoran Hornjak, Vjera (Vukovar), Sonja Agata Bišćan, Tvoj plamen (Donje Svetice, Zagreb), Zbor mlađih župe Sv. Tri Kralja, Vi ste sol i svjetlo svijeta (Karlovac), Matija Martinčević, Oče moj (Ivanec), Zvonimir Palić-Jonathan, Nebeski kod (Zagreb), Ivana Jelić, Tvoja sam posuda (Požega), Anita Nježić, Velik si Bog (Krapina), Frama Posušje, Tebi sve ja predajem te izvođači iz Zadra: Apostoli krvi Isusove, Moja razapeta ljubav, Tea Vidaić, Čuvaj me ljubavi raspeta, grupa Svetionik, Na križu drvenom, Ivan Dražović, Moje vrijeme je u tvojim rukama i klapa Leut, Rajska vrata nam otvori. Pobjednici tog natjecateljskog festivala su: grand prix Festivala osvojila je grupa 'Svetionik' za skladbu 'Na križu drvenom', nagradu stručnog žirija osvojila je Sonja Agata Bišćan za skladbu 'Tvoj plamen', nagradu publike Apostoli Krvi Kristove za skladbu 'Moja razapeta ljubavi'. Nagradu za najbolji tekst dobila je Tea Vidaić za skladbu 'Čuvaj me ljubavi raspeta', nagradu za najbolju glazbu Zvonimir Palić Jonathan za skladbu 'Nebeski kod', nagradu za najbolji aranžman

dobio je Zbor mlađih župe 'Sv. Tri Kralja' za skladbu 'Vi ste sol i svjetlo svijeta'. Članovi stručnog žirija bili su: Nela Šarić, mag. glazbe i opera pjevačica, Ivica Kero, vjeroučitelj i voditelj Zbora mlađih 'Magnificat' iz župe Bibinje, Ante Frka, skladatelj i dirigent 'Galeb fest-a' Sali, skladatelj i producent Tomislav Pehar, prof. glazbe u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. te kantautor don Zdenko Dundović, povjerenik za mlade Zadarske nadbiskupije. Organizator festivala je Udruga za poticanje glazbene kulture 'Moderato' Zadar, a pokrovitelji Zadarska nadbiskupija, Zadarska županija i Grad Zadar. Umjetnička ravnateljica Festivala Vesna Benić i izvršni producent Festivala Mile Kršlović izrazili su veliku radost što je grad Zadar bio domaćin tog vjerskog, kulturnog i glazbenog događaja. Zahvalili su izvođačima na ustrajnosti, trudu i želji da skladbe na slavu Bogu približe i zadarskoj publici, u nadi da će se taj primjer zajedništva u vjeri i pjesmi i dalje izgrađivati. „Cilj nam je da u vrijeme Uskrsa od srca i s radošću izrazimo zahvalnost Bogu. Želja izvođača je da sa skladbama budu na blagoslov svim posjetiteljima koji su podržali taj plemeniti događaj. Zajedničkom suradnjom, voljom i entuzijazmom držali smo se Božje riječi, „Dok god imamo povoljnu priliku, činimo dobro svima“ (Gal 6,10), uz pouku sv. Benedikta Moli i radi“ istaknuli su Benić i Kršlović, ravnateljica i producent Festivala.

USKRSNA KONFERENCIJA ZA NOVINARE ZADARSKOG NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA

Na uskrsnoj konferenciji za novinare u salonu Nadbiskupskog doma u Zadru u srijedu 27. ožujka, kad je predstavio i svoju uskrsnu čestitku, predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, odgovarao je na pitanja novinara o življenu vjere u kontekstu ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Izrazio je solidarnost sa socijalno ugroženima i zahvalio medijima rekavši da su bili u službi informiranosti zadnjih velikih događaja u Crkvi. „Dobro ste odigrali svoju ulogu i prenijeli potrebno“ poručio je mons. Puljić medijima. U svjetlu otajstva Uskrsa, mons. Puljić je rekao da je čovjek veliko ime. „Kad izgovaraš čovjek, onda znači čelo-vek; u njegovom čelu je ispisana vječnost. I čovjek uvijek gleda prema gore. Kad se zadovolji samo gledanjem prema dolje, ne vjerujem da je sretan. Može pokazati neko zadovoljstvo, ali ako nije kompletna povezanost ovozemaljskog i onozemaljskog, čini mi se da čovjek pati, makar ima ili nema. Nije mu sve u imanju“ rekao je nadbiskup, zamoljen osvrtna činjenicu egzistencijalne ugroženosti mnogih hrvatskih građana koji neće imati za blagdanski stol. „Svakako razmišljam o tome. Potrebe su velike i svaka biskupija karitativno čini što je moguće. U tom kontekstu se radujem ako se negdje otvaraju radna mjesta, tvornica i ide nabolje. Uvijek me pogodi kad čujem proteste, da se radnici otpuštaju ili se zatvara tvornica. To budi u nama loše osjećaje. Ne znam kako će nam biti kad uđemo u Europu, hoće li biti moguće pozitivnije razmišljati nego sada. Ali i to je neka nada. Možda se onda otvore neke šire mogućnosti“ rekao je mons. Puljić. Na komentar novinarke da se u Španjolskoj, Portugalu i drugim zemljama, iako katoličkim, bore s teškom socijalnom situacijom, nadbiskup je rekao: „To je

opći fenomen, svjetski. Problem je jer prije kad se radilo, trebalo je puno ručica. Sada jedna mašina može sto ljudi zamijeniti. Ali ako nema socijalnog aspekta, socijalne osjetljivosti, to je ključ kako je poticao Benedikt XVI., a i predsjednik Ivo Josipović je htio senzibilizirati na toj liniji. Nije važno samo proizvesti. Važno je imati osjećaj za ljude koji su ostali bez posla. To je muka etike i tehnike“. Na ocjenu novinarke kako primjećuje povećani osjećaj ljudi za Crkvu i sudjelovanje u misi, osobito u povećanoj nevolji njihovog života, nadbiskup je izrazio radost zbog toga, dodavši da bi ipak, i mimo situacije u ugrozi, što jest dobro, volio da ljudi osjećaju da im je vjera zaista važna i da im je Bog važan. „Činjenica je da u društвima gdje ljudi imaju svega izobilja, kao da na Boga zaboravljaju. U Evropi sekularizma i ravnodušnosti doživljavamo nešto što nas pomalo plaši pri ulasku u Europu – ulazimo u svijet koji nema interes za onostranost. Zadovoljavamo se samo zemaljskim. A čovjek nije stvoren samo za zemlju. Zapadna civilizacija je stavila naglasak na imati. No čovjek je zadovojan ne samo kad ima, nego kad jest čovjek. Zato treba isticati i antropologiju biti“ rekao je mons. Puljić. Zamoljen je komentar činjenice da ulazimo u zemlje Europe zajednice u kojima se vjera manje sakramentalno živi. „Ima zemalja u kojima je to zanemareno, osobito sakrament isповijedi. Ja nisam previše uplašen time, jer ima nešto u našem mentalitetu gdje u tom pogledu imamo preost. Zato su pape Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. i podupirali ulazak Hrvatske u EU, da u nju unesemo ono što je tipično ljudsko. A i vjera je sastavni dio ljudskog života. Osobito su sjeverne zemlje Europe uvele otuđenje čovjeka zanemarivši sakramentalni život. Nisam pesimist što se nas tiče. Imali smo teže situacije pa smo preživjeli i ostali svoji. A sastavni dio našeg imidža je i sakramentalni život. Vjera je nešto bez čega ne bismo mogli u budućnosti, kao što nismo mogli ni u prošlosti. Dignite ono što je vjera stvarala, što će ostati u našem podneblju“ upitao je mons. Puljić, izražavajući nadu da će i Europa doći i biti svjesna onoga što je zapravo u početku bila. „Kad postane svjesna da nije kontinent samo za sebe nego da ima svjetsku misiju, kao što je imala u prošlosti, vjerujem u buđenje i na tom planu. To su bile nade Ivana Pavla II. i ja se priključujem njegovim nadama. A i papa Franjo koji je došao s novim stilom i novim načinom, nadam se da će neke zapretale silnice probuditi“ rekao je mons. Puljić. Istaknuo je Franjinu poniznost kao čovjeka koji je zadriven Bogom. Potvrđuje to i papina izuzetna zahvalnost Bogu očitovana i u njegovom geslu, kad se poslije srednje škole Ber-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

goglio odlučio za svećeničko zvanje. „Tada je papa Franjo doživio strašni obrat i uzeo za svoje geslo, koje mu je i sadašnje papinsko, ‘Sažali se i izabra ga’. On se ne može oteti dojmu, ‘Pa gdje me Bog našao. Izabralo me za svoga nasljednika’“ zaključio je nadbiskup Puljić, izražavajući divljenje papinom neustrašivom pristupanju ljudima punom ljubavi.

MISA POSVETE ULJA NA VELIKI ČETVRTAK U KATEDRALI SV. STOŠIJE U ZADRU

Misu posvete ulja na Veliki četvrtak 28. ožujka u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, kad je posvetio sveta ulja za slavljenje sakramenata. U misi su svi svećenici koji djeluju u nadbiskupiji obnovili svoja svećenička obećanja, a sudjelovali su i krizmanici, poput mlađih koji su došli s otočnih Sali, katekumeni, vjeroučitelji i župni suradnici. Liturgija Posvete ulja je sjećanje na dan rođenja euharistije i svećeničkog rođendana. „U zahvalnosti srca razmišljamo o divnom Božjem daru da jesmo ovo što jesmo, iako toga nismo dostojni. To je i sjećanje na sve značajne ljude koji su nam pomagali, molili se za nas i pratili nas na svećeničkom putu“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da su svećenici poslužitelji i svjedoci velikog otajstva bezgranične ljubavi. „Poput pape Franje koji je zahvalan milosnom daru na blagdan sv. Mateja 1953. g. upisao u svoje biskupsko i papinsko geslo ‘Smilova mu se i sebi ga izabra’“. Uvrstiti u svoj grb moto ‘Miserando atque eligendo’ znači staviti se u ulogu carinika Mateja kojeg je Isus samilosno pogledao i pozvao usprkos njegovih grijeha“ rekao je mons. Puljić. Nadbiskup je istaknuo i da je to prva misa posvete ulja kojom se na poseban način povezujemo s novim Petrom namjesnikom: „On nas svojim osobitim stilom skromnosti i jednostavnosti potiče i poziva, s pouzdanjem u Kristove riječi, izvesti na pučinu.

MISA VEĆERE GOSPODNE

U prolaznom svijetu potrebna nam je neprolazna hrana – euharistija, poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na misi Večere Gospodnje na Veliki četvrtak 28. ožujka koju je na spomen ustanovljenja svete euharistije i svećeništva predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru. „Zahvalimo Bogu na daru euharistije i svećeničkog reda. Molimo da nikad ne presuši izvor tog nepresušnog otajstva bezgranične ljubavi i da uvijek bude dovoljan broj onih koji će slaviti euharistiju“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da Crkva i danas živi od starozavjetnog Jahvinog obećanja proroku Jeremiji ‘Dat ћu vam pastire po svom srcu’. Crkva je svjesna da je zvanje Božji dar i govor koji zahtijeva i velikodušan milosni odgovor. Stoga se Crkva ne umara pozivati i poticati vjernike da se mole i rade kako bi uvijek bilo dovoljno svećeničkih zvanja. Poziva roditelje da s radošću surađuju s poticajima Božjeg duha i budu velikodušni u darivanju djece kad ih Gospodin pozove u službu. Veliki četvrtak je spomen velikog otajstva divne večeri kad je Isus okupio svoje učenike i s njima slavio svoju posljednju Pashu. „Dvije su vrste tumačenja tog događaja. Jedno je Mojsijeva odredba kako treba slaviti Pashu, a drugo što je Isus te večeri učinio. Osim što je blagovao Pashu, učinio je nešto što je postalo tako reći dodatnim sakramentom: opasao se ubrusom i oprao noge apostolima. Isus je time pokazao ono što i papa Franjo nastoji pokazati svojim stilom i radom – Isus je došao služiti, prati noge i biti na pomoć potrebnima. Crkva je to otajstvo prihvatala i nastoji ga provoditi“ rekao je nadbiskup. Oprao je noge dvanaestorici predstavnika gradskih župa a nakon mise prenio je Svetu otajstvo u ‘Božji grob’ u pokrajnu lađu katedrale, gdje je puk ostao u molitvi i klanjanju, uz pjevanje ‘Gospinog plača’, s predvođenjem Katedralnog zbora sv. Stošije.

SLUŽBA MUKE GOSPODNE NA VELIKI PETAK

Misterij zla ne može se shvatiti samo ljudskim umom. Potrebno ga je staviti u kontekst Isusovog procesa, poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u homiliji Službe Muke Gospodnje koju je na Veliki petak 29. ožujka predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru. Kako inače razumjeti dramu Isusovog križnog puta, izdajnički poljubac njegova učenika i apostola Jude, kako shvatiti Petrovo odreknuće u zoru Velikog Petka pred sluškinjom, a čas prije junačio se da će za svog učitelja i život položiti, ako ustreba. Kako razumjeti čudnu koaliciju Židova Heroda i Rimljana Pilata koji se inače nisu ni pozdravljali, ni podnosili, pitao je nadbiskup Puljić, dodavši da su se u jednome odmah složili: Isusa Nazarećanina treba smaknuti i ukloniti s pozornice svijeta. U tom prežalosnom procesu redaju se predstavnici različitih zvanja i staleža: mogućnici, suci, svećenici, vođe stranaka, bogataši, intelektualci, dvorani, građani, vojska, narod, sluge, služavke, muškarci i žene. Premda se opisani događaj davno zbio, njegova jeka i danas se čuje. Ne samo jeka, već i akteri su tu. Svi smo mi obuhvaćeni u pripovijesti o Isusovom trpljenju i muci. A Krist je jučer, danas i uvijek isti Spasitelj. „Ista trnova kruna. Ista predragocjena krv koja se prolijeva za spasenje svijeta. Samo su drugi suci. Druga imena tužitelja i druge okolnosti. No proces presude je isti. Isti su mehanizmi napada. Isti je način dovlačenja lažnih i zaštićenih svjedoka. Ista je procedura presudjivanja“ upozorio je mons. Puljić, zaključivši da nam preostaje srcem vjere poći za Isusom i klanjati se njegovom svetom križu kojim nas je otkupio.

USKRSNO BDJENJE U KATEDRALI

Svečano uskrsno bdjenje s blagoslovom novog ognja na Veliku subotu 30. ožujka u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. U toj svetoj noći slavi se najdulje bdijenje, najsvečanije slavlje i najčudesniji događaj, rekao je nadbiskup, dodavši da se u njoj isprepliću brojne zbilje i događaji naše vjere. Svečanost te noći tvore liturgija svjetla, liturgija riječi, liturgija vode i obnove krsnih obećanja te euharistija. Mons. Puljić je svečanost bdijenja kojom završava Veliki tjedan opisao kao svečani ulazni portal katedrale s četiri velika reljefa na njemu. Prvu četvrtinu tog portala čini liturgija Cvjetnice kojom smo ušli u Veliki tjedan muke Gospodina Isusa Krista. Mesija je prikazan kao Učitelj i Tješitelj, ali i kao dobar učenik koji sluša što Jahve određuje. Slušajući nebeskog Oca, Mesija je za naše spasenje iznio križ na Golgotu i na njemu umro. Drugi dio portala prikazuje liturgiju Velikog četvrtka i uvodi nas u misterij posljednje Isusove večere. To su sati velikog boja između ljubavi koja se bezrezervno predaje i tajne zla koja će se očitovati u neshvatljivoj mržnji i nepriateljstvu, rekao je mons. Puljić. Treći dio oslikava liturgiju Velikog Petka; strašnu dramu u kojoj su upleteni ljudi i priroda. U donjoj četvrtini portala prikazana je liturgija raspjevanog vazmenog bdjenja. To je liturgija koja spaja nebesko sa zemaljskim, božansko s ljudskim. „Uskrs nije obični blagdan, već blagdan nad blagdanima, svetkovina nad svetkovinama. A Uskrsnuli Krist je pravo svjetlo u ljudskoj povijesti, njeno središte i njeno raskrije, njen smisao i otkupljenje“ zaključio je nadbiskup Puljić koji je nakon obnove krsnih obećanja puk poškropio blagoslovom vodom, a na kraju Bdjenja i hranu koju su vjernici donijeli.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

USKRSNA MISA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na Uskrs u nedjelju 31. ožujka svečano koncelebriрано slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Uskrs je nebeski događaj, nadpovijesna stvarnost koju nam Krist objavljuje svojim križem i uskrsnućem. Krist je raskinuo okove smrti i kao pobjednik ustao od mrtvih. Dok ovozemaljskim velikanima sve uglavnom s grobom završava, Isusovo pravo doba kod groba započinje“ poručio je mons. Puljić, istakнуvši da Uskrs pokazuje kako Bog ima zadnju riječ. „Kristovo uskrsnuće je najsnažnije vrelo našeg optimizma i nade. To je ključni događaj povijesti i ljudskih судбина. To nije neka utješna filozofija za slabe i naivne. Njen objekt vjere nije povijest nego nadpovijest, kojom se nadamo i protiv nade. S pravom možemo govoriti kako je Kristovim uskrsnućem započelo doba novog stvaranja.

„Kristovo uskrsnuće je zahvat samog Boga u zemaljsku stvarnost. Zato ono postaje kamenom temeljcem apostolskog naviještanja. Na početku trećeg tisućljeća Crkva svjedoči i propovijeda radosnu vijest našeg spasenja, uskrsnuće Gospodina. Ponešena snagom Duha Svetoga, ona upire svoj pogled prema nebu i žarko ispovijeda da je Božji Sin zaista uskrsnuo. Osnaženi uskrsnim događajem, i mi znamo i vjerujemo da sve možemo u Njemu koji nas jača, rekao je nadbiskup, poželjevši da svi uskrsnom vjerom budu svjedoci nade i širitelji optimizma i pouzdanja. „Sretan Uskrs predstavnicima građanske vlasti koji su pozvani snagom službe u temelje naše države ugrađivati vrednote mira, tolerancije, pravde, poštivanja i solidarnosti, te odstranjivati sve što rađa malodušjem i pesimizmom.

Sretan Uskrs braniteljima naše domovine. Oni su svoj život založili za našu slobodu. Blagoslovljene uskrsne blagdane želim ucviljenim obiteljima, starcima i bolesnicima koji su po svojoj patnji najbliži Kristu patniku. Neka svoju muku i probleme prikazuju za dobro naše Domovine, te bolju i skladniju budućnost naroda. Sretan Uskrs učiteljima i odgojiteljima mladih naraštaja, liječnicima i bolničkom osoblju, obrtnicima, ratarima i pomorcima i svima koji u znoju lica svoga zarađuju kruh svoj svagdanji“ zaključio je mons. Puljić, udjelivši na kraju mise papinski blagoslov s potpunim oprostom.

***PRVI NACIONALNI STUDIJSKI DAN ZA
DJELATNIKE PASTORALA BRAKA I OBITELJI***

NAJAVA STUDIJSKOG DANA

Prvi nacionalni studijski dan za djelatnike i suradnike u pastoralu braka i obitelji koji se 19./20. travnja održava u samostanu Školskih sestara franjevki u Arbanasima u Zadru na Konferenciji za medije u ponedjeljak 15. travnja u Ordinarijatu u Zadru predstavili su zadarski nadbiskup Želimir Puljić, don Emil Bilaver koji je organizirao smještaj 200 sudionika u obiteljima u župama grada Zadra, dr. Petar Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj te Mladen Klanac iz Obiteljskog savjetovališta zadarskog caritasa. O temi nacionalnog susreta ‘Od teologije tijela do evanđelja života’ će izlagati mr. don Damir Stojić i dr. Suzana Vuletić, a u radu će sudjelovati i krčki biskup Valter Župan, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj.

Tema teologije tijela obrađena je u zbirci 129 nagovora bl. pape Ivana Pavla II. koje je izrekao na početku svog pontifikata između 1979. i 1984. g. „To učenje nije tek razmišljanje o braku i spolnosti, nego ima i širu dimenziju. Želi odgovoriti na važna pitanja: što znači biti čovjek i kako trebam živjeti život da bih bio sretan. Ivan Pavao II. u razmatranju ženidbe i celibata nudi privlačno tumačenje nauka Crkve o spolnom moralu. Ne kao seriju zabrana, nego kao ono što oslobađa i što čovjeku omogućuje da u punini živi svoj poziv koji mu donosi radost i ispunjenje“ rekao je dr. Hodžić. Evanđelje života je među ključnim enciklikama Ivana Pavla II. iz 1995. g. u kojoj papa poziva – u ime Boga braniti i služiti svakom ljudskom životu. Istiće da poštivanje života zahtijeva da znanost i tehnika uvijek budu podređene čovjeku i njegovom cijelovitom razvoju, te da cijelo društvo mora poštivati, braniti i promicati dostojanstvo svake osobe, u svakom času i prilici njegova života. Poveznica te enciklike sa Studijskim danom je i u tome što se 2015. g. predviđa održavanje drugog nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Te je godine i 20. obljetnica od objave te enciklike ali i završetak trogodišnjeg ciklusa sustavnog rada u pastoralu braka i obitelji, kako su odlučili hrvatski biskupi na zasjedanju 2011. g. – da se ciklički razvija taj pastoral na nacionalnoj razini, počevši sa znanstvenim skupom, što je slučaj sad sa Studijskim danom, sljedeća godina je njegovo održavanje u nekom obliku na razini biskupija, a u trećoj godini održavanje nacionalnog susreta obitelji, kako je bilo 2011. g. na susretu s papom Benediktom XVI. u Zagrebu. „Crkva drži jednom od glavnih zadaća i ciljeva služiti i obitelji. Studijskim danom se želi naglasiti da je obitelj rasadište svetosti života, prikladno mjesto prenošenja vjere i kolijevka života. Ta temeljna ljudska stvarnost izložena je teškoćama. Crkva pristupa čovjeku i obitelji kao otajstvu, svetome, a posvećeno je Isusovim dolaskom u obitelj“ rekao je mons. Puljić. Podsjetio je na riječi pape Benedikta XVI. da je obitelj prvo naravno društvo, božanska ustanova koja je prototip svakog društvenog poretka. Zato se zajednica čovječanstva ne može odreći obitelji, njene uloge i važnosti u društvu. Obitelj je temeljna jezgra društva i ima pravo da je društvo i država štite.

Nacionalni susret u šest radionica će razraditi primjenu teologije tijela i evanđelja života. Tri će obrađivati teologiju tijela, a tri evanđelje života, u tri pastoralna područja: prijezenidbenom pastoralu, u smislu priprave za brak i onih koji iz raznih razloga ne stupaju u brak, poslijezenidbenom pastoralu te bračnom i obiteljskom savjetovanju. Prijavljeno je 169 sudionika, među kojima je 45 bračnih parova, 22 svećenika, dvije redovnice, jedan redovnik i 35 pojedinaca; 47 djece sudionika će biti zbrinuto u programu animacije. Većina su službeni predstavnici hrvatskih biskupija u obiteljskom pastoralu, a dio su predstavnici nacionalnih saveza, udruga i crkvenih pokreta. Manji dio dolazi iz susjednih zemalja: Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Mađarske.

Od 18 obiteljskih savjetovališta u Hrvatskoj, 11 je biskupijskih. Mladen Klanac je rekao da će njegovi kolege iz obiteljskih savjetovališta također sudjelovati na Studijskom danu. U petak 19. travnja će imati svoj susret u zadarskom caritasu gdje će razmotriti što se učinilo u umrežavanju bračnih i obiteljskih savjetovališta. To će biti njihov redoviti supervizijski susret kojeg održavaju godinama. Supervizor dr. Dragan Pavelić će povezati temu tog susreta s onom Studijskog dana. „Tema o ulozi tijela, tjelesnosti, u savjetovanju i pomaganju obitelji je važna. Polazimo od činjenice da je tijelo hram Duha Svetoga i treba ga znati čuvati. Muž i žena su jedno tijelo. Savjetovališta su pozvana pomoći da se to jedinstvo može čuvati. Često je narušeno i dolazi u krizu, ali može se vratiti, oživjeti za dobro braka i obitelji. Naša uloga je pomoći bračnim parovima u krizi“ rekao je Klanac.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

ZBORNIK RADOVA „HUMANAE VITAE – LJUDSKA SPOLNOST ŽIVLJENA U VELIKODUŠNOSTI I RAZBORITOSTI“

Zbornik radova „Humanae Vitae za sva vremena - ljudska spolnost življena u velikodušnosti i razboritosti“, objavljen uoči održavanja prvog Nacionalnog studijskog dana za djelatnike pastoralna braka i obitelji u Zadru, predstavljen je na Konferenciji za medije u ponедjeljak 15. travnja u Ordinarijatu u Zadru. Zbornik je tiskan u izdanju Kršćanske sadašnjosti, Hrvatske biskupske konferencije i Zadarske nadbiskupije, uz pomoć Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. O Zborniku su govorili zadarski nadbiskup Želimir Puljić i dr. Petar Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj i urednik tog izdanja.

Zbornik na 210 stranica sabire sav sadržaj koji je pratio održavanje Međunarodnog kongresa ‘Humanae Vitae’ koji je održan 28. – 30. studenog 2008. u Zadru povodom 40. godišnjice objave enciklike ‘Humanae Vitae’ pape Pavle VI. Kongres je bio okupio više od 200 sudionika, istkanute predavače stručnjake iz Hrvatske i inozemstva, a organizirali su ga Ured HBK za obitelj, Zadarska nadbiskupija, Hrvatsko katoličko liječničko društvo i Hrvatsko katoličko društvo medicinskih sestara i tehničara. Zbornik sadrži uvodnu riječ urednika dr. Petra-Krešimira Hodžića, voditelja Ureda HBK za obitelj, predgovor mons. dr. Želimiru Puljiću, predsjednika HBK, poruku pape Benedikta XVI. sudionicima kongresa, program kongresa, sva predavanja inozemnih i domaćih stručnjaka, prikaze održanih radionica, zaključnu izjavu kongresa te sažetak enciklike ‘Humanae Vitae’. Plodovi tog kongresa očituju se osobito u razvoju dviju udruga: Centra za prirodno planiranje obitelji koja je, kao ovlaštena ustanova za autentično podučavanje i promociju Billingsove ovulacijske metode, 2010. g. organizirala edukaciju 30 novih poučavatelja, a 2011. edukaciju 37 novih promotora, te Centra za skrb o plodnosti koji je edukacijom novih Fertility Care stručnjaka, NaPro liječnika i FertilityCare edukatorice stručnjaka, koja je među šest takvih osoba u svjetu, te je stekao uvjete da postane regionalni edukacijski centar.

„Isus, koji je podijelio brige i radosti s ljudskim rodom, jer se u obitelji rodio, blagoslovila obitelji da budu vjerne, u ljubavi gorljive, životu otvorene i u molitvi postojane. To je poruka enciklike ‘Humanae vitae’“ rekao je mons. Puljić. Istaknuvši da je zadaća obitelji štititi život i darivati život, nadbiskup Puljić je zaključio: „Zadaća obitelji je štititi život i darivati život. Budućnost braka nije unaprijed predodređena. Ona ovisi o Božjem blagoslovu, ali i o samim supružnicima. A uspjeh i sreća supružnika nije zapisana u zvijezdama. Predana je u ruke supružnicima, a projekt obiteljskog zajedništva uručen je njihovom razumu i srcu, njihovoj slobodi i odgovornosti. I ostvaruje se svaki dan, u svakoj pojedinoj prigodi. To je poput zvanja. Biti otac, biti majka je kao biti svećenik, djelatnik nekog drugog zvanja, u eminentnom smislu te riječi. To je zvanje“. Cijena Zbornika je 120 kuna, a kao besplatni primjerak će ga dobiti sudionici prvog Nacionalnog studijskog dana za djelatnike u pastoralu braka i obitelji koji se 19. i 20. travnja održava u Zadru.

**PRVI NACIONALNI STUDIJSKI DAN DJELATNIKA U PASTORALU BRAKA I OBITELJI
– OTVORENJE**

„Čini se da se pretkazuje velika duhovna borba u sljedećim godinama. Ne smijemo se bojati ni biti zahvaćeni malodušjem. Obitelj je Božja institucija i izdržala je kroz sva tisućljeća do danas. Mora nam samo biti žao naroda koji podliježe lažima i propada“ poručio je predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj, krčki biskup Valter Župan, u svom govoru kojim je otvorio Prvi nacionalistudijski dan za djelatnike i suradnike u pastoralu braka i obitelji u petak 19. travnja u samostanu Školskih sestara franjevki u Arbanasima u Zadru. Susret je okupio dvjesto sudionika, među kojima brojne obitelji s djecom, iz cijele Hrvatske, BiH, Crne Gore i Madarske. Mons. Župan je izrazio radost što su se konačno uspjela institucionalizirati događanja takve vrste na planu HBK u pastoralu obitelji. Hrvatski biskupi su na svom zasjedanju prihvatali prijedlog da se jedne godine održi studijski dan, sljedeće godine nad/biskupijski susret, a treće godine nacionalni obiteljski susret. Tako bi se ciklički održavali ti susreti. Svrha studijskog dana je povećati i produbiti poznavanje crkvenog učiteljstva i dostignuća znanosti koji tretiraju složenu obiteljsku tematiku te doći do što boljeg poznavanja sakramenta ženidbe. Također, kroz susrete, razmjenju mišljenja i iskustava, steći nova saznanja i biti sposoban prenijeti ih drugima. „Mislim da su i oni najsporiji u shvaćanju počeli uviđati da je krenula kolosalna medijska, ideološka, politička i zakonodavna kampanja koja nema premca u povijesti i to na planetarnom planu; da se ono što nije normalno prihvati kao normalno, ono što se protivi prirodnom redu stvari proglaši apsolutno prirodnim i naravnim, ono što je potpuno strano ljudskoj fiziologiji da bude smatrano kao urođeno našem fiziološkom ustrojstvu“ upozorio je biskup Župan. To izopačenje prirodnog reda protivi se i crkvenom nauku.

Mons. Župan je podsjetio kako su tršćanskom biskupu mons. Crepalduj nasilnici onemogućili izlazak iz kuće zato što je jasno progovorio o spolnosti. Mediji su napali i splitsku liječnicu Katarinu Dvornik koja zbog svoje savjesti nije htjela neodgovornoj djevojci dati abortivnu pilulu. „Njoj izražavam svoju podršku i čestitam na hrabroj odluci. To su ozbiljna upozorenja da će katolički biti progonjeni ne budu li se bezuvjetno poistovjetili s mentalitetom homoseksualaca. U tijeku je ozakonjenje tzv. istospolnih brakova u svijetu. Priznati takve zajednice znači prihvati ideologiju koja ocjenjuje kao čin diskriminacije svaku distinkciju, razlikovanje između homoseksualnosti i heteroseksualnosti“ upozorio je biskup Župan. Podsjetio je na navod povjesničarke Marte Sordi kako je ženidba i kod Rimljana, koji su bili poznati po svom raskalašenom životu, npr. pjesnik Ovidije je zbog svog krajnjeg nemoralnog bio prognan iz Rima, uvijek bila monogamna i uvijek između jednog muškarca i jedne žene. I cara Nerona, kad se dva puta upustio u istospolnu zajednicu, Tacit, Svetonije i Cassius oštro su kritizirali. „Obitelj koja je spremna svjesno i inteligentno čvrstoćom vjere zastupati i živjeti po nepovredivim prirodnim Božjim zakonima ostaje najčvršći temelj morala i budućnosti naroda. Zato je htino i neophodno potrebno raditi na intelektualnom i duhovnom osvješćivanju obitelji i mladih. Nije se dovoljno učinilo na tom planu u zadnjih šest mjeseci kroz koje se uvodi i četvrti modul zdravstvenog odgoja“ rekao je biskup Župan, istaknuvši da je cilj studijskih dana potaknuti studiozni pristup obiteljskoj i bračnoj tematiki.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Prigodnu riječ uputio je i domaćin, zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Studijski dan bi trebao postati naša zajednička briga u određenim fazama. To što se tu govori treba postati glavnim zadatkom obrade po biskupijama sljedeće godine, pa treće godine nacionalni susret obitelji. Takvim radom želimo doprinijeti da se čuje istina o obitelji, da je zastupamo i da se za nju borimo. Ne samo istina o čovjeku, nego i istina o obitelji“ istaknuo je mons. Puljić, dodavši da povijest čovjeka i ljudskog spasenja ide preko obitelji koja je u središtu Božje pozornosti. „Na vjenčanju se po božanskoj uredbi rađa ustanova čvrstog zajedništva, zajednica koja postaje intimnom zajednicom života i ljubavi. Obitelj treba biti u središtu posebne društvene i crkvene skrbi. Brak postaje zvanje u kojem mладenci dobivaju zadatke, doživotno obećanje vjernosti, ljubavi i poštovanja. Kao što je nekad Bog savezom ljubavi i vjernosti prišao svom narodu, tako u činu vjenčanja, Spasitelj i zaručnik Crkve, Isus Krist, dolazi ususret kršćanskim supružima i obnavlja prvtini naum zapisan na prvim stranicama Biblije koje je Stvoritelj upisao u srca muža i žene“ rekao je mons. Puljić. Unatoč iskušenjima i poteškoćama kojima smo izloženi, sakrament ženidbe istodobno je poziv i zapovijed – ostati zauvijek vjeran jedno drugome i poslušan volji Gospodnjoj, poručio je nadbiskup. Osnovna potka obiteljskog života je ljubav, a prate je kreposti poštovanja, povjerenja, žrtve i zahvalnosti. „Stvaranje zajednice osoba je zadatak pred kojim se nalazi svaka obitelj. Ona je i milosno stanje za koje se valja Bogu moliti te isprositi zagovor, zaštitu i blagoslov svete obitelji. Isus je podijelio brige i ljudske radosti time što je došao, utjelovio se i postao članom ljudske obitelji. On će blagosloviti svaku obitelj ako bude vjerna, gorljiva u ljubavi i postojana u molitvi“ zaključio je nadbiskup Puljić.

‘OD TEOLOGIJE TIJELA DO EVANĐELJA ŽIVOTA ’ – IZLAGANJE MR. DON DAMIRA STOJIĆA

„U hiperseksualnom društvu rijetki su imali hrabrost poput Ivana Pavla II. reći svijetu da je ljudska seksualnost puno više od samog užitka. Ona je sveta i znak. Nauk Crkve oko tih pitanja je dobar, istinit i lijep“ poručio je mr. don Damir Stojić u svom izlaganju na Prvom nacionalnom susretu suradnika u obiteljskom pastoralu 19. travnja u samostanu franjevki u Arbanasima u Zadru. Vlada mišljenje da je duša dobra a tijelo loše, no kad tijelu damo dostojanstvo koje mu pripada, možemo shvatiti središnju istinu naše vjere, da je riječ tijelom postala. I da je Krist uskrsnuo, rekao je Stojić, istakнуvši da su tijelo i teologija neraskidivo povezani. Na vrhuncu stvaranja, Bog oblikuje čovjekovo tijelo. Kristovim utjelovljenjem, Bog preuzima ljudsko tijelo i u tijelu nas otkupljuje. U knjizi kateheza ‘Teologija tijela’ Ivana Pavla II. Stojić je kao bogoslov prvi put vidio zajedno riječi teologija i tijelo. Tu je naišao i na rečenicu iz Katekizma Katoličke Crkve, da je tijelo stožer spasenja. „Krist nas ne spašava bez tijela. Ulaskom Riječi koja je uzela tijelo, tijelo ulazi u teologiju, teologija ulazi u tijelo. Ivan Pavao II. nije rekao ništa novo u tim katehezama, ali je dao novu metodologiju koja se zove fenomenološki personalizam. Prijašnji teološki sustavi su nudili čovjeku objektivnu istinu odozgor, bivajući tako apstraktni i nedostupni. Wojtila polazi od subjektivnog iskustva osobe, vodeći ga do objektivne istine“ rekao je Stojić.

Treba proučavati i primijeniti zdravu antropologiju. Wojtila je bio svjestan da se ne može govoriti o pravilima i zapovijedima ako ne znamo o kome se radi. „Tko je čovjek, najvažnije je pitanje danas. Ili, što to pobacuješ. Koga kontraceptiraš. Što se to umjetno oplođuje. U društvenom dijalogu pristupamo pitanjima, a da nismo definirali čovjeka“ upozorio je Stojić. Wojtila to dijeli na tri dijela: čovjek kako ga je Bog zamislio, čovjek kako ga je Bog zamislio na kraju vremena, tzv. eshatonski čovjek i čovjek kakav je sada. Judeo-kršćanska antropologija uključuje sva ta tri dijela. Presudno pitanje je i kamo čovjek odlazi. „Čovjek nema cilja. Naši političari govore o napretku. Ali nitko od njih neće reći kamo taj napredak vodi. Svaki napredak mora voditi do nekog cilja. Kršćani imaju odgovor na to. Ivan Pavao II. promišlja o nebu. Ja se pripremam za nešto“ rekao je Stojić.

U raspravi o zdravstvenom odgoju, vidi se kako vlada i neki stručnjaci ne vjeruju mladima. „Oni govore mlađi tako žive, svi mlađi to rade, ja im ne vjerujem. Jer oni imaju drugu antropologiju. Oni ne vjeruju da mlađa osoba može živjeti u čistoći. A Wojtila se u jednoj katehezi pita, o kojem čovjeku pričamo. O palom ili o otkupljenom čovjeku. Ako vjerujemo u palog čovjeka, onda sve opravdavamo. Pa se ozakonjuje istospolni brak. Gubeći nadu u čovjeka dekriminalizira se droga, prostitucija. Ivan Pavao II. takve ljude naziva sumnjvcima; sumnjaju u Kristovo otkupljenje i čovjekovu dobrotu“ rekao je Stojić. Isus je došao obnoviti stvorene u čistoći njegovih početaka. Smatra nedovoljno razvijenim pastoral u Hrvatskoj

u seksualnoj terapiji. Kome poslati mladića koji osjeća homoseksualnu tendenciju. „U zadnje vrijeme u Zagrebu dolaze k meni. Mislim da moramo ići putem Katoličke Crkve u SAD-u. Na bogoslovijama su organizirali katedre moralne teologije po dijelovima Teologije tijela. Ne boje se reći mladiću ‘Bog to tako nije zamislio’. Tko ima snage to reći? Kad se pita je li moguće vjenčati homoseksualce, kažemo to rade Španjolska, Portugal, Kanada. Da, ali od početka ne bijaše tako. Bog ima zamisao. U pastoralu obitelji ne smijemo se bojati govoriti da Bog ima zamisao za brak, tijelo, za seksualnost i spolnost“ rekao je Stojić.

Spomenuo je institute u svijetu u kojima se u radu s homoseksualcima bogati nauk istina Katoličke Crkve primjenjuje kroz psihologiju, psihiatriju, medicinu. „Važan je govor o otkupljenju spolnosti jer su u tome ljudi ranjeni. Isus je ušao u nebo sa svojim ranjenim tijelom. To je polazna i važna točka za seksualnu terapiju. Isus je zadržao svoje rane, ali ih je preobrazio“ rekao je Stojić. Potaknuo je na stvaranje kulture čistoće. Ne smije se šutjeti o predbračnoj čistoći nego je nuditi kao najnormalnije, najljepše, istinito i dobro. „Kad bračni par sterilizira plodni čin, on kao da govorи, Ne želim sudjelovati u nutarnjem životu Presvetog Trojstva. Jer je bračni čin udio u nutarnjem životu Presvetog Trojstva, što je plodonosan čin. Sotona mrzi život i njegov plan je da ga spriječi. Zato Ivan Pavao II. nije nimalo popustio“ zaključio je mr. Stojić.

STAV CRKVE O MANIPULACIJI LJUDSKIM ŽIVOTOM – IZLAGANJE DR. SUZANE VULETIĆ

„Kulti ţivota prijete biomedicinski, društveni i pravni okviri. Društveno ozračje nije stimulirajuće za dostojanstveno uvažavanje teologije tijela i egzistencije evanđelja ţivota. Ideološki promovirana kultura najporaznije se očituje u području tjelesnosti“ poručila je dr. Suzana Vuletić u svom izlaganju na Prvom nacionalnom studijskom danu za suradnike u pastoralu braka i obitelji u subotu 20. travnja u samostanu Školskih sestara franjevki u Zadru. Dr. Vuletić je upozorila da biomedicinske intervencije odstupaju od svoje izvorne plemenitosti, tehnikama manipuliraju ţivotom i proizvoljno ga okončavaju. Ţivot ugrožava i pasivno ponašanje ljudi koji bi to stanje mogli promijeniti, a ništa ne poduzimaju. Manipulaciju ljudskim ţivotom nije lako odmah prepoznati jer se takvi zahvati opravdavaju napretkom znanosti ili interesima društva. „Njihovi sukrivci su zakonodavne vlasti koje ih napravnoj razini legaliziraju i depenaliziraju, te javno nameću ideologije koje ne poštuju puno ostvarenje ljudskog ţivota ni Ustavom zajamčeno temeljno pravo, pravo na ţivot svakom ljudskom biću“ poručila je dr. Vuletić. To se oblači u ruho zakona donesenih prema demokratskim pravilima. Liberalana demokracija nominalno naglašava ljudska prava, a istovremeno ih gazi ili selektivno uvažava. Prenaglašavaju se prava jednih na štetu drugih, prevladavajućim zakonom ‘jačega’.

Biomedicina zanemaruje cjelovitog čovjeka

Današnja biomedicina odstupa od svog temeljnog postulata da bude stalna pratrna i pomoć čovjeku u njegovojo biološkoj slabosti, patnji i boli. Biomedicina želi potpuno bio-tehnološki zagospodariti ljudskim ţivotom, upozorila je dr. Vuletić, istaknuvši: „Znanstveno-tehnološki razvoj biomedicine omogućio joj

je kreirati život u laboratoriju s mogućnostima intervencija na njegovim genima, tehnološki održavati život na ventilacijskim uređajima, kontrolirati život i istraživati ga dopirući do najsitnijih dijelova atoma organizma, manipulirati njime i proizvoljno ga okončavati eutanazijom, zamrzavati do trenutka kad će ‘svemoguća’ medicina biti u stanju ponuditi mit besmrtnosti ili eliksir vječne mladosti“. Predavačica je rekla kako Crkva cijeni dostignuća znanosti ako su pomagalo u promicanju cjelovitog razvoja čovjeka i za opću korist ljudskog napretka. No, suvremena biomedicina gubi senzibilitet za cjeloviti vid integralnog čovjeka, svodeći ga samo na njegovu materijalno-organsku dimenziju. Duhovne i moralne dimenzije marginalizira jer nisu podložne empirijskim metodama. Crkva smatra: ako tehnološka znanost služi u terapeutске i dijagnostičke svrhe, dozvoljena je. Ako služi u terapeutске svrhe, odobrena je jer joj je cilj liječiti narušeno bio-psihofizičko stanje. No, ako služi alternativnom cilju, tj. potpunoj izmjeni naravnog procesa, umetanju tehničkih elemenata u ljudsku narav, treba odlučno biti protiv takvih zahvata, upozorila je dr. Vuletić.

Življenje plodnosti nekad i sad

Kriza dostojanstva osobe osobito se odražava u području tjelesnosti, od kojih su najveća odstupanja u području spolnosti. Spolnost se reduktivno svodi na najnižu od svojih razina, s agapea i filie na genitalni eros. „Naše vrijeme cijeni unitivan karakter spolnog čina, ali ima malo razumijevanja za drugi nerazdvojni aspekt, onaj prokreativan“ upozorila je dr. Vuletić, istaknuvši da Crkva potiče humanizaciju spolnog nagona i njegovog uzdizanja na viši stupanj ljubavi. U hedonističkom mentalitetu tijelo i tjelesnost su svedeni na materijalnost i užitak, lišeni upućenosti na drugoga/društvo/Boga. A ljudska seksualnost puno je više od samog užitka. Začeće osobe treba biti duboko ljudsko samo putem bračnog čina i ljubavi roditelja, poštujući dostojanstvo duhovno-tjelesnog intimnog predanja otvorenog rađanju. „Za razliku od nekad, kad se u bračnoj plodnosti gledao blagoslov, danas ju je nastoji isključiti mehaničko-kemijskim i farmakološko-kontracepcijskim sredstvima. Moderni trendovi tretiraju djecu kao neželjene poteškoće, a ne kao Božje darove; plodnost kao stanje koje se mora anulirati i sprječavati u strahu od trudnoće. U društvu bijega od prokreacije, odgovorno roditeljstvo identificira se s uspješnom kontracepcijom“ rekla je dr. Vuletić. Veze se zasnivaju na spolnim odnosima koji ne moraju biti izrazi istinske ljubavi. Odobrava se promiskuitet, slobodne veze i brak na probu, prokreacija je lišena izvorne potrebe za bračnom svezom (samo-opredjelujuća rodna ideologija, istospolne zajednice) i drugim (medicinski pomognuta oplodnja, posvajanje zamrznutih jajnih stanica ili već oformljenih embrija, surrogat majčinstvo i ekonomski profitabilno ‘iznajmljivanje maternice i utrobe’ na crnim burzama). Napušta se prirodno reguliranje plodnosti i nudi kontracepciju u širokoj farmakološkoj, mehaničkoj i kirurškoj ponudi: intrauterin, kontragestativa, abortiva, te trajna sterilizacija. Društvo ozakonjuje pobačaj pozivajući se na pravo i individualističku autonomiju subjekta. Da bi im olakšali odluku, pobačaj opravdavaju socijalno osjetljivim i ekonomski opravdanim terapeutskim ili psihosocijalnim motivima.

Odgovor vjernika despotskoj biomedicini

„Pružaju li saznanja novih biomedicinskih otkrića znanstvenicima pravo da despotski dominiraju ljudskim životom, dovodeći u pitanje njegove razvojne stadije. Moralno-bio-etički upitni i skliski interventi medicine su u području ljudske spolnosti i prokreacije, genetike (embriološkog i životnog razvojnog stadija) i području života u terminalnoj fazi. Od materijalnog ‘izobilja’ jedva se preživljava, psihološki dominira pesimistički i depresivni nazor nad životom, na tjelesnoj razini sve smo bolesniji i izopačeniji, u kvaliteti življenja smo sve nezadovoljniji i razočaraniji. „To je rezultat radikalnog raskidanja s evandeoski programiranim, ali i općim, humanističkim vrijednostima, moralnim normama ljudskog djelovanja i ponašanja u zaštiti života koje nam se servira društveno-pravnim, kulturnim i biomedicinskim izazovima indiferentnog društva“ upozorila je dr. Vuletić. Poručila je da su vjernici pozvani u političke, društvene, pravne i biomedicinske rasprave unositi logiku objektivne istine o čovjeku i vrijednosti njegova života. „U zaštiti života treba ustrajati u dijalogu vjere i znanosti, morala i zakona. Moralno su neprihvatljivi pravni propisi koji omogućuju manipulacije životom. Katolici moraju reagirati protiv legalnosti toga. Nepriznavanje prava na život, zahvaljujući kojem društvo ima razlog svog postojanja, proturječi ostvarenju općeg dobra. Takvi zakoni su upitne etičke, političke i ideološke naravi. Nemaju nikakvu obvezu obvezu poštovanja i pokreću nužnost da im se suprostavi prigovorom savjesti“ zaključila je dr. Vuletić, istaknuvši da činjenica kako je ljudski život Božji dar ne isključuje obvezu čovjeka da preuzme odgovornost za život.

**MISNO SLAVLJE ZA SUDIONIKE PRVOG NACIONALNOG SUSRETA
O OBITELJSKOM PASTORALU**

Potrebu intelektualne i duhovne izgrađenosti krčki biskup Valter Župan, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj, istaknuo je u svojoj propovijedi na misi koju je u subotu 20. travnja predvodio u župnoj crkvi Gospe Loretske u Arbanasima u Zadru za sudionike nacionalnog susreta osoba angažiranih u obiteljskom pastoralu iz hrvatskih biskupija. „Budući da je danas jedan od glavnih ciljeva rušiti obitelj, čega moramo biti jako svjesni, možemo biti lako na putu prihvaćanja općeg mentaliteta. Obitelj se ne ruši otvoreno, nego prikriveno, ali zato vrlo, vrlo rafinirano“ upozorio je mons. Župan. Istaknuo je kako je u današnjem vremenu vladanje većine norma, pravilo za sve. A prvi kršćani, iako u manjini, imali su snage oduprijeti se mentalitetu većine. Kršćani nisu htjeli niti nazočiti u rimskim amfiteatrima gdje su u glavnim krvavim igrama umirali robovi i sudionici.

„Žena na čelu feminističke udruge u Krčkoj biskupiji bez ikakvog je ustezanja javno izjavila da je obitelj najlošije okruženje za odgoj djeteta. Od te tvrdnje, do rafiniranih postupaka oduzimanja djece od vlasti roditelja, jer nisu sposobni odgajati, maleni je korak. Zato moramo dobro paziti na našu sklonost da se priklonimo općem mentalitetu“ upozorio je mons. Župan, istaknuvši da tome pogoduje cijelo okruženje jer su mnoge obitelji u ekonomskom škripcu. „Nezaposlenost i mala primanja su vrlo pogodni momenti jer je čovjeku svega dosta. Uzalud ćeš gladnom čovjeku nešto dokazivati. Ljudi odmahaju rukom na inicijative protiv ovog ili onog odgoja i modula, kad im je problema na vrh glave. Tada ljudi ne mogu biti zainteresirani za to što Crkva govori“ rekao je mons. Župan. Podsjetio je kako je i Isus potaknuo apostole da nahrane ljude, a rekli su da nema, pored košare s pet kruhova i dvije ribe. „Kad je čovjek gladan, nemaš ti njemu što dokazivati. Zato su ovo vrijeme i socijalni moment pogodni da se uvedu mnoge zlokobne stvari. Toga moramo biti svjesni“ upozorio je mons. Župan.

Kršćanin je znak osporavanja, rekao je krčki biskup. No kršćanin u društvu treba imati intelektualnu i duhovnu sposobnost da zna obrazložiti što zastupa, na primjer način, primjereno riječima. „To znači, najprije proživljeno, a ne naučeno. Vatikanski sabor govori o roditeljima koji bi trebali postati svjesni svog poslanja da otvore savjesti djece Božjoj ljubavi. Učiti djece da ih Bog voli“ rekao je biskup. Podsjetio je kako je otac Karola Wojtyle uzeo svog sina za ruku i pred kipom Majke Božje Gospa rekao: Majko, ovo je dijete ostalo bez majke. Odsad mu ti budu majkom. „Nebo je ozbiljno shvatilo tu molbu, to traženje i isповijest vjere oca Wojtyle. Bog ozbiljno shvaća naše molitve. Ali je trebalo hrabrosti, uzeti dijete za ruku, poći u crkvu i reći, Marijo, sad se ti misli. Imamo li mi vjere za takvu hrabrost“ upitao je mons. Župan, istaknuvši da je u toj zadaći roditelja vrlo važna budnost. „To znači biti sposoban uvidjeti i iskoristiti trenutke i prigode da se u obitelji započne govor o vjeri te osposobiti dječu da se kritički odnose prema onome što ih okružuje. Umirovljeni papa Benedikt XVI. naglašava budnost jer će doći situacija kad će trebati

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

intervenirati. Treba znati uhvatiti moment, znati vidjeti, razumjeti. To je ta duhovna budnost. O tome je i Isus govorio“ rekao je biskup. Istaknuo je da sposobnost roditelja uključuje i senzibilnost, sposobnost intucije. „To je sve plod unutarnje budnosti, da roditelji osjete u djeci pitanja o vjeri, bilo da su izrečena ili su u nutrini. Sposobnost intuicije roditelja je da shvati što je u djetetu. To se lako može vidjeti, ali treba imati sposobnost intuicije, da razumiješ ono što nije izrečeno. Ako vidiš da je u djetetu pitanje o odnosu prema Bogu i vjeri, to je moment za intervenciju. Tu se izgrađuje. Tu je neizostavna i nezamjenjiva uloga roditelja“ poručio je mons. Župan.

Krčki biskup je istaknuo i drugi važan element – radost. „Prenošenje vjere uvijek treba biti prožeto radošću. Vazmena radost ne prešuće bol. Trpljenje i bol su sastavni dijelovi života. Radosna vijest evanđelja sastoji se u novom pogledu, u sposobnosti da se Božjim očima gleda na svaku situaciju. Onima koji Boga ljube sve služi na dobro. To ne smije postati fraza. Bog sve vodi i ima svoje planove. Bog zna zašto je nešto prijestio. Ali tu se traži vjera. Izgrađuje takvo prenošenje vjere roditelja djeci“ poručio je mons. Župan. Da bi se to moglo ostvariti, treba intelektualna izgrađenost, čemu trebaju poslužiti susreti poput Studijskog dana. „Možemo se u to svakodnevno osvijedočiti i u našem narodu, nažalost, ali neznanje je najveći vražji saveznik. Glupost. Zato je indoktrinacija koja je sad u tijeku čisto zaglupljivanje naroda. Susreti poput Studijskog dana trebaju potaknuti njihovo organiziranje u biskupijama i župama. Ljude treba prosjećivati. Budite promicatelji toga“ poručio je mons. Župan sudionicima, istaknuvši da je uz intelektualnu, nadasve potrebna duhovna izgrađenost.

„U kritičkim trenucima, Izraelski narod je spašavao Izraelov ostatak koji je ostao vjeran Božjim zakonima. Većina je nažalost otpala. Ali ostatak Izraelov, oni koji su ostali vjerni i čvrsti, spasio je Izraelski narod. Vjerujem da je ovo povjesno razdoblje upravo takvo i za naš narod. Dao Bog da vi to isto budete. Vjerujem da i vi možete biti taj ostatak koji će spasiti narod i povesti ga prema budućnosti“ zaključio je krčki biskup Valter Župan.

BDJENJE ZA DUHOVNA ZVANJA U KATEDRALI SV. STOŠIJE U ZADRU

Molitveno bdjenje za duhovna zvanja uoči Nedjelje Dobrog Pastira održano je se u subotu 20. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. U pozdravnoj riječi zadarski nadbiskup Želimir Puljić potaknuo je na molitvu za zvanja rekavši da nam je Isus Krist ostavio trajnu zadaću i dužnost molitve za zvanja, tragom i svoje riječi: Žetva je velika, ali je radnika malo. Klanjanje je predvodio don Roland Jelić, prefekt Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' a svjedočanstvo su izrekli s. Dijana Mlinarić iz samostana karmeličanki Božanskog Srca Isusova u Bibinjama te don Čedomil Šupraha, rektor sjemeništa 'Zmajević'.

„Bog je polako mijenjao moju nutrinu. U tom hodu nije bilo lako sve shvatiti, odustati od sigurnosti koju nudi svijet. Volim druženje, raditi za spas duša, gorljivost i apostolat, ali smisao svega mi je u molitvi, u zajedništvu s Kristom. Crkvu doživljavam kao dom i školu molitve. Ljubim Crkvu koja je lijepa i ranjena, kao što je to i svaki pojedinac“ rekla je s. Dijana koja je u samostanu šest godina, ima još dvije godine do zavjeta.

Ususret svom zlatnom jubileju svećeništva, don Čedomil je rekao kako je prije 50 godina bilo zaređeno njih 12 svećenika. „Izvana su bili teški trenuci za Crkvu, no iznutra je bilo lijepo. Živjelo se liturgijski, živjeli smo u iščekivanju novoga. Drugi Vatikanski koncila je počeo 1962. g., a mi smo zaređeni 1963. g. Imali smo prve novine, počeo je izlaziti Glas s Koncila“ rekao je don Čedomil, istaknuvši kako je narod bio uz svećenike, rado dočekani u župama. U pastoral su ih dodatno uvukle velike crkvene proslave, poput 1300 godina pokrštenja Hrvata. „Narod se i po tome vezao uz svoju Crkvu. Čovjek treba računati sa žrtvom, poniznošću, molitvom svog naroda. Bog u svako vrijeme izabere vođe Crkve, da odgovaraju baš za to vrijeme. Bog vodi našu osobnu povijest, povijest naroda i svjetsku povijest. I traži od nas suradnju. Bog će uvijek biti na strani svog naroda. Nosit će nas i odgovor naših vjernika, kad vidiš da te narod treba“ rekao je don Čedomil. Toga su dana sjemenište 'Zmajević', Povjerenstvo za duhovna zvanja i ministrante i Vijeće za posvećeni život Zadarske nadbiskupije organizirali susret za mladiće uz Svjetski molitveni dan za svećenička i redovnička zvanja. Uz molitvu u kapeli Sjemeništa, mladići iz župa nadbiskupije su pohodili sjemenište i upoznali se s načinom života u njemu susretom sa sjemeništarcima i odgojiteljima.

IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"

SUSRETI MINISTRANATA U SJEMENIŠTU

Kao i prijašnjih godina i ove godine u našem Sjemeništu je održani su susreti ministranata naše Nadbiskupije, u organizaciji Sjemeništa i Povjerenstva za duhovna zvanja i ministrante.

Susreti su održani u tri turnusa. Prvi od 16.-17. veljače (dekanati Benkovac, Novigrad i Zemunik), drugi od 09. – 10. ožujka (dekanati Nin, Ražanac, Pag i svi otočki) i treći od 06. – 07. travnja (dekanati Biograd, Zadar istok i zapad), na kojima su sudjelovali ministranti 7. i 8. razreda. Ministranti su proveli dva dana u druženju i molitvi sa sjemeništarcima koji su im na najbolji mogući način htjeli predložiti život u našem Sjemeništu i podjeliti s njima svjedočanstvo o svom pozivu i hodu za Kristom. Prvoga dana ministranti su se susreli s odgojiteljima Sjemeništa te upoznavali povijesti Sjemeništa, života u njemu te posjetili znamenitosti grada Zadra (katedrala sv. Stošije, Forum, crkvu sv. Donata, Zlato i srebro, crkvu sv. Šime, morske orgulje) i pohodili našu Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. Osim hodanja i razgledavanja okušali su se i u sportskim natjecanjima koje su pripremili domaćini. No kakav bi to susret bio da nije bilo molitve, stoga su zajednički sudjelovali i na molitvi krunice i križnoga puta u vrijeme korizme. Prvi dan zaključili smo zajedničkim gledanjem filma i povečerjem.

Drugoga dana ministranti su sudjelovali na jutarnjoj molitvi u našoj kapeli. Nakon doručka okušali su se i u igri kviza koji su spremili domaćini. Potom je uslijedila sv. Misa u katedrali sv. Stošije koju je predvodio naš o. Nadbiskup ukoliko nije bio sprječen svojim obavezama. Naše dvodnevno druženje zaključili smo ručkom. Na sv. Misi i ručku pridružili su nam se i roditelji ministranata koji su došli svojim prisustvom podržati svoju djecu. Poslije ručka odgojitelji su se zadržali u kratkom razgovoru s roditeljima u kojemu su ih upoznali sa životom i radom Sjemeništa i Klasične gimnazije Ivana Pavla II. Vjerujemo da je ovaj susret urođio plodom te da će, ako dragi Bog blagoslov, neki od ovih ministranata postati i naši kolege dogodine. Mi smo kao zajednica obećali da ćemo moliti na tu nakanu, a neka prijateljstva već su sada sklopljena.

POSJET ŽUPI SV. JOSIPA- PLOVANIJA

U nedjelju 17. ožujka, zajedno s o. Prefektom posjetili smo župu sv. Josipa u Zadru – Plovanija. Pošto nam je Bog udjelio lijepo i sunčano vrijeme odlučili smo u posjet župi krenuti pješice. Po dolasku srdačno nas je dočakao župnik mons. Šime Perić i pastoralni suradnik, đakon, don Marin Batur te časne sestre koje su nam spremile kratku okrepnu primjetivši da smo se umorili od hodanja. Naravno mi se nismo bunili. Ubrzo je uslijedila sv. Misa koju je predslavio naš prefekt don Roland Jelić u zajedništvu sa župnikom i đakonom. Ministrantima su svakako pomagala dvojica naših sjemeništaraca, Marko Grčević i Mato Puljić. U propovijedi o. Prefekt se osvrnuo na nedjeljno evanđelje i upozorio da ne osuđujemo druge ljude, nego da ih prihvatimo onakve kakvi jesu, potičući ih na obraćenje i vjeru u Isusa Krista. Isto tako naglasio je da je svaki od nas potreban Božjeg milosrđa te citirao papu Franju: "Isus se nikada nije umorio oprštati, zato se ni mi ne trebamo umoriti tražiti oproštenje." Nakon sv. Mise vratili smo se u naše Sjemenište.

POSJET KOLANU, BARBATU I METAJNI

Na II. korizmenu nedjelju, sjemeništarci su zajedno s o. Prefektom sudjelovali na sv. Misama i posjetu Metajni, Barbatu i Kolalu. Naime, svake godine običaj je da te župe naš Zavod pomažu u materijalnim bogatstvima svoga kraja (vino, sir, skuta i dr.). Tradicija je bila da su većinom stariji s jednim od odgojitelja odlazili u Kolan i skupljani darove. Ove godine smo učinili izniku i odlučili otici kao cjelokupna zajednica i zajednički zahvaliti za sve ono što oni kao župa čine za naše Sjemenište. Nama osobno je to bio jedan lijepi izlet koji smo doživjeli radosno. Ovim putem se još jednom zahvaljujemo župniku i župljanima navedenih župa te molim za njih i nadamo se još ovakvim lijepim zajedničkim susretima.

GODIŠNJI SUSRET SJEMENIŠTARACA CRKVE U HRVATA

„Gle, kako je lijepo i kako je dobro kao braća zajedno živjeti“ (Ps 133,1). Možda bismo ovim biblijskim izrazom mogli izreći misli i osjećaje koje smo ponijeli sa godišnjeg susreta sjemeništaraca iz Sinja, 01. svibnja. Kroz ovaj susret otkrili smo ljepotu zajedništva te stvarnost i sigurnu radost: Isus Krist i danas poziva! U to smo se uvjerili u susretu sa sjemeništarcima iz Zagreba, Splita, Travnika, koji su ove godine prvi puta s nama te Sinja ovogodišnjeg domaćina susreta sjemeništaraca. Okupilo nas se preko 130 s našim odgojiteljima kako bismo bili zajedno, igrali se, molili... Susret je započeo u dvorani Gospe Sinjske gdje je riječi pozdrava uputio domaćin fra Ivan Udrovičić, ravnatelj sjemeništa u Sinju, a potom se je svako sjemenište predstavilo, nama starijima je to već i dobro poznato, no s nama su bila i nova lica, naši prvaši. Euharistijsko slavlje u crkvi Gospe Sinjske predvodio je i propovijedao provincijal fra Joško Kodžoman koji se u propovijedi prisjetio svojih sjemenišnih i odgojiteljskih dana i potaknuo sve nas da hrabro kročimo u svom pozivu ne osvrćući se na razne zablude i napadanja koja snalaze našu Crkvu te da je svaki pojedinac veliki dar Crkvi i da kao takav, sa svojim talentima, može doprinijeti još uspješnijem djelovanju Crkve u narodu Božjem. Potom je uslijedio zajednički objed gdje su se izvukli parovi za sportska natjecanja. Utakmice su zaista bile napete te se moglo čuti i vidjeti i ljutnje, vike, navijanje, no ipak je to sport. Tenzije su se smirile na zajedničkoj molitvi pred likom Čudotvorne Gospe Sinjske, a nakon toga smo se zajednički osvježili i okrijepili u blagavaonici te podijelili nagrade zaslужnim pobjednicima. No valjalo se polako i oprostiti jedni od drugim, to je možda bio i najteži trenutak i tu se opet vidjelo koliko nas Krist ujedinjuje i spaja. Iako smo došli iz svih krajeva Lijepe naše i Bosne i Hercegovine osjetilo se jedno bratsko zajedništvo kao da smo svaki dan zajedno. Radosno je bilo čuti kako jedva čekamo sljedeći susret sjemeništaraca koji će se održati u najljepšem gradu na Jadranu – Zadru. Dobro nam došli!

KULTURNI PRILOG

DON IVAN KEVRIĆ - DOBITNIK NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO OPĆINE RAŽANAC

Svećenik čovjekoljubac koji je vodio ratni dnevnik

Prenosimo iz Zadarskog lista, od 3. listopada 2012. (piše Velimir Brkić)

Plemeniti čovjek, zaljubljenik u hrvatski dom, plodni pisac i književnik, svećenik čovjekoljubac don Ivan je u župi Radovin, istoimenom mjestu u općini Ražanac, služio 11 godina (1997.-2008.) i gradio pomirljive i blage ljudske odnose, s ponosom govore njegovi bliski prijatelji iz Radovina.

Don Ivan Kevrić, rođen 1946. godine u Visočanima, nakon što je prije točno šest godina dobio Nagradu za životno djelo Općine Poličnik istu će nagradu dobiti i od Općine Ražanac, u subotu tijekom svečane sjednice Općinskog vijeća u povodu Dana općine i blagdana nebeske zaštitnice Gospe od Ružarija.

Rijetke su fizičke osobe kojima je u Republici Hrvatskoj dodijeljena prestižna Nagrada za životno djelo, naročito ne dvije takve nagrade. Vjerljivo jedinstveni slučaj u Lijepoj našoj je dvostruki dobitnik Nagrade za životno djelo don Ivan Kevrić, sa 41 godinom svećenstva.

- Plemeniti čovjek, zaljubljenik u hrvatski dom, plodni pisac i književnik, svećenik čovjekoljubac don Ivan je u župi Radovin, istoimenom mjestu u općini Ražanac, služio 11 godina (1997.-2008.) i gradio pomirljive i blage ljudske odnose, s ponosom govore njegovi bliski prijatelji iz Radovina. Sklon pisanju, javljao se u "Glasu Koncila", "Maku", "Narodu". Izuzetno je plodonosan autor, u posljednjih deset godina (2002.-2012.), izdao je čak deset knjiga: 2002. godine izdao je monografiju "Visočane". Godine 2003. izašla je monografija "Radovin" s prikazom povijesti, crkvenih zdanja, etnografije, školstva i folklornih aktivnosti mjesta i župe. Don Ivan se prisjetio djetinjstva, običaja,

te narod obogatio zapisom brojnih zaboravljenih i izgubljenih činjenica o Radovinu. Potom objavljuje "Visočane II", "Poličnik", »Majka« (zbirka pjesama) i putopis »Osam dana u Svetoj Zemlji«. Istinske bestselere, kontravezne romane "Don Trpimir", prvi i drugi dio, izdaje 2009. i 2010. godine. Prije dvije godine objavljuje "O. Josip Milunović - život i djelo", devetu knjigu u devet godina, "O. Josip Milunović - život i djelo", koja govori o propovjedniku, misionaru, vrijednom svećeničkom jezuitu kojeg su 15. ožujka 1709. godine iznjedrile Visočane.

- Pitam se često otkud tolika ljubav, polet, energija našem autoru da uz toliki pastoralni rad, obnove, gradnje, stiže istraživati, pisati, stvarati i to zanosno, neumorno?! Uvijek kada se sjetim lika don Ivana Kevrića iskrnsne mi slika radišnog čovjeka koji je vrijedan poput mrvava ili pčele radilice, rekao je vojni kapelan iz Đakova prof. Dragan Majić u Visočanima na predstavljanju Kevrićeve knjige.

Desetu knjigu "Jutarnja Danica", priče i razmišljanja seoskog župnika, izdao je prošle godine. Svi događaji i likovi su stvarni s imenima kojima ih naziva autor, tako da ova knjiga s 23 priče ima određenu povjesnu vrijednost, ali i uvid u kretanje Kevrića, uvid u ljude s kojima se družio i koje je kao svećenik i župnik sretao.

Don Ivan je sedmi svećenik iz Kevrića. U tri je župe istodobno služio 25 godina, pa i na prvoj crti bojišnice, te je s narodom proživio Domovinski rat i vodio ratni dnevnik. Ima 41 godinu svećeničkog služenja Crkvi i hrvatskom narodu. Zaredio se 1971. godine, u izuzetno teškim vremenima za Crkvu u Hrvata. U poznatom "zadarskom slučaju", kako ga i danas pamte u crkvenim krugovima, tada je crkvene halje skinulo 20-ak svećenika.

- Kad sam bio dječak, bilo je siromaštvo, ali je bilo veselo. Bilo je više djece, vjenčanja, radosti. Danas ima svega, a radosti je malo, kaže don Ivan. Svećenstvo je veliki dar narodu i najveće blago koje dobri Bog može dati nekoj župi. Gospodine pozovi radnike u svoj vinograd, rekao je nadbiskup Želimir Puljić pošto je citirao rečenicu Sv. Ivana Marije Vianneyja: "Kada bi svećenik shvatio koliko je velik, umro bi, ne od straha, nego od ljubavi. Jer, svećenstvo je ljubav Isusova srca".

MULTIMEDIJSKE MONOGRAFIJE
GLAGOLJAŠKO PUČKO CRKVENO PJEVANJE ZADARSKE NADBISKUPIJE
VELI IŽ I RADOVIN

‘U četvrtak, 2. svibnja 2013., u crkvi sv. Donata, u 18 sati, javnosti su predstavljene dvije jedinstvene multimedijijske monografije – Glagoljaško pučko crkveno pjevanje Zadarske nadbiskupije: Veli Iž i Radovin. Radi se o izdanjima Hrvatske udruge “Pjevana baština” i Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu koje su ostvarene potporom Ministarstva kulture RH, Zadarske županije i Grada Zadra, a prve su u planiranoj seriji monografija o glagoljaškom pučkom crkvenom pjevanju Zadarske nadbiskupije što će još obuhvatiti mjesta Kolan, Tkon, Kali i neka druga. Udruga “Pjevana baština” već je izdala takve multimedije za Šibensku biskupiju (Vodice, Jezera, Stankovci, Zaton, Prvić-Šepurina...).

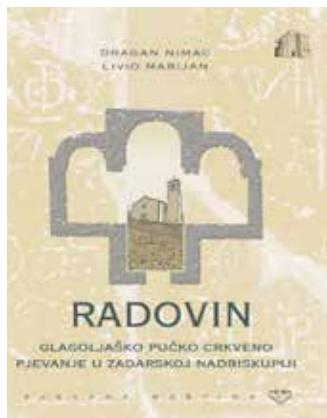
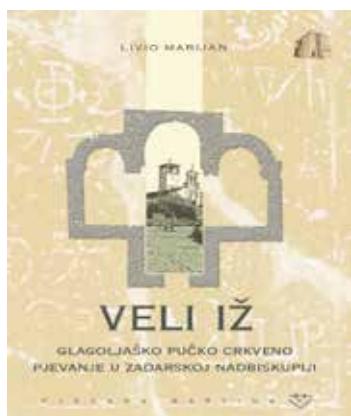
Multimedijijska monografija o glagoljaškom pjevanju Velog Iža autora Livija Marijana, rođenog

Veloižanina, profesora etnologije i filozofije, sadrži knjigu, dokumentarni film (DVD) i tri nosača zvuka s 112 napjeva. U knjizi je opisana povijest mjesta i župe Veli Iž, jedne od najstarijih glagoljaških župa u Zadarskoj nadbiskupiji, za-

tim glagoljaška pisana baština, popis i podatci o povovima glagoljašima, kojih je u Velom Ižu u povijesti ukupno bilo 140 od 14. st. do danas, te opis crkvenih i pučkih običaja. Središnji dio knjige donosi povjesni razvoj glagoljaškog pjevanja u Velom Ižu, glazbenu i povjesnu analizu napjeva, te notne primjere različitih napjeva. Donsesen je i sažetak na engleskom a knjiga je bogato opremljena slikovnim materijalom iz povijesti i kulturne baštine mjesta. Na nosačima zvuka obuhvaćeni su svi napjevi koji se javljaju kroz crkvenu godinu (glagoljaška misa na staroslavenskom, napjevi Večernje, pobožnosti, božićnog, korizmenog, uskrsnog vremena, službe za mrtve te povjesni snimci pjevanja iz druge polovice 20. st.). Najveći dio napjeva snimljen je uživo na samom bogoslužju kroz posljednjih 20-tak godina. Dokumentarni film prati sadržaj knjige a dono-

si razgovore s pjevačima i župnikom, video snimke raznih crkvenih svečanosti snimljenih tijekom 90-tih godina 20. stoljeća u Velom Ižu kao i nastupe glagoljaških pjevača iz Velog Iža na Međunarodnoj smotri folklora i Pasionskoj baštini u Zagrebu. Film obiluje prikazom glagoljskih klesanih i pisanih spomenika, te povijesne i umjetničke baštine župne crkve sv. Petra i Pavla. U svojoj osamstoljetnoj povijesti ova je župa imala začuđujuće uspone i padove: u 18. st. ima oko 70-tak popova glagoljaša koji za sobom ostavljaju brojne vrijedne spomenike kulture, krajem 19. i početkom 20. st. razvija se u vrlo jaku brodarsku i pomorsku sredinu s 1300 stanovnika, u Drugom svjetskom ratu gubi brojne stanovnike u antifašističkoj borbi, poslije rata doživljava nagli pad stanovništva uslijed iseljavanja, a župa proživljava ekstremnu represiju komunističke vlasti (napade na crkvu, zatvaranje svećenika, rušenje sakralnih spomenika) te jedva preživljava i glagoljaška baština. Pisana i glazbena glagoljaška baština je ipak preživjela, ponajviše zahvaljujući župniku i Veloižaninu don Vladislavu Cvitanoviću (1894.-1973.), jednom od posljednjih glagoljaša u Hrvatskoj, koji je u drugoj polovici 20. st. svojim znanstveno-istraživačkim radom i objavom brojnih naučnih radova u suradnji s akademijom zadužio našu znanstvenu i kulturnu javnost. Upravo ove godine pada 40. obljetnica njegove smrti te je ovaj multimedij posvećen njemu. Multimedij o glagoljaškom pjevanju Velog Iža donosi na vidjelo i dokumentira iznimno bogatu i vrijednu glazbenu baštinu glagoljaškog pjevanja, na staroslavenskom i život hrvatskom jeziku (“šćavetu”) jedne male dalmatinske otočke župe, a u raznim slojevima pjevanja i porijeklu napjeva čita se

svako povjesno razdoblje jer se među sačuvanim napjevima nalaze prastare melodije s podrijetlom još u srednjem vijeku, zatim melodije posve folklornog podrijetla iz 18. st., a onda i no vija nadgradnja s napjevima podrijetlom iz dalmatinskih katedrala i novijeg

KULTURNI PRILOG

višeglasnog akordskog pjevanja 19. i 20. st.

Monografiju o glagoljaškom pjevanju župe Gospe od Zdravlja u Radovinu napisali su zajedno Livio Marijan i dr. Dragan Nimac. Sadrži presjek povijesnog razvoja glagoljaškog pjevanja na zadarskom području, osobito od vremena uspostave mira između Venecije i Turaka, kada se u zadarskom zaleđu organiziraju naselja i župe te život stabilizira. U bitno drugačijim sociološkim i kulturološkim uvjetima nego na otocima, na zadarskom kopnu se glagoljaško pjevanje uglavnom razvija skromnije i na živom govornom hrvatskom jeziku "šćavetu" u potpunoj ovisnosti od svjetovnog folklornog glazbenog izraza ovoga kraja. Napjevi su prožeti posve folklornim glazbenim obilježjima. Multimedij donosi knjigu s povijesnim razvojem pjevanja i crkvenog života ove male kotarske župe od 18. st. do danas, u kojoj je obuhvaćen širi kontekst i razvoj crkvenog pjevanja na području Zadrske nadbiskupije. Tu su zatim dva nosača zvuka (CD) s pjevanjem mise, raznih pobožnosti, napjeva kroz crkvenu godinu te službe za mrtve, zatim dokumentarne filmove s prikazom nedjeljne mise, obredima Velikog tjedna i nekim vrlo starim preživjelim običajima kao što je klanje "vazmaka" (uskrasnog janjeta). Filmove je režirao Ivica Dundović, jedan od vodećih pjevača radovinske župne crkve i voditelj folklorne skupine u Radovinu. U knjizi se donose i notni primjeri karakterističkih napjeva kao i brojne slike s bogoslužja i crkvenih slavlja u Radovinu. Treba istaknuti da je u Radovinu veliku ulogu u očuvanju ne samo svjetovnog folklora, već i crkvenog pjevanja imalo Kulturno-umjetničko društvo "Radovin" koje je u svojim izvornim nošnjama i prezentacijom starih tradicija pjevanja ("orcanje") doživjelo brojne nastupe i priznanja diljem Hrvatske. Multimedij o glagoljaškom pjevanju u Radovinu svjedoči kako je glagoljaško bogoslužje i pjevanje izvanredno inkultuiralo crkveni život i u naše male ruralne sredine, i to u teškim povijesnim uvjetima u kojima se zadarsko zaleđe našlo nakon više stoljeća ratnog pustošenja tijeko tursko-venecijanskog sukoba. Glagoljaško pjevanje Radovina temelji se na jednostavnim napjevima i glazbenom obliku koji je i u folklornom pjevanju poznat kao "pjevanje na bas". Napjevi se izvode gotovo jednakim stilom i žarom kao i pjevanje u kolu, što im daje posebnu draž i dojam živosti. Osvrt na crkveno pjevanje u Radovinu u knjizi je opisao i sadašnji župnik don Srećko Frka-Petešić.

Glagoljica i sva bogata kulturno-povijesna baština koja je iz nje proizišla, pa tako i glagoljaško crkve-

no pučko pjevanje, spada u izvorne i jedinstvene fenomene hrvatske nacionalne kulture. Radi se o pojavi koja je specifično naša, hrvatska, i koja i u razmjerima europske i svjetske kulturne baštine ima svoje jedinstveno mjesto. Taj je fenomen stvorio jednu posebnu kulturu, jedinstvenu u Europi i svijetu, u koju spada i izvorno crkveno pjevanje. Glagoljaško je pjevanje stoga dragocjen dokumenat naše kulturne baštine i kao takvo je pred nekoliko godina ušlo i u Zakon o zaštiti nematerijalnih kulturnih dobara Republike Hrvatske. Nažalost, budući se ne radi o materijalnom spomeniku kao što su knjige ili građevine, koji se mogu pohraniti u muzeje i sačuvati, ono je i vrlo ranjivo jer njegov život ovisi o tome ima li ga tko pjevati i je li se održava na životu upravo živim pjevanjem. U mnogim je našim župama nebrigom nažalost nestalo i zamijenjeno novijim, nerijetko i bezvrijednim komponiranim ili izvana uvezenim crkvenim pjevanjem. Ove multimedijijske monografije, prve ove vrste na našem području, psolužit će i kao prvorazredna dokumentacija ali i kao poticaj da se čuva i njeguje ova naša autentična i vrijedna nacionalna i sakralna pučka baština.

Na predstavljanju u crkvi sv. Donata, u četvrtak, 2. svibnja, u 18 sati, nastupili su pjevači iz Velog Iža i Radovina, prikazani i isječci iz DVD filmova, a govorili su nadbiskup zadarski mons. Želimir Puljić, koji je napisao i predgovor monografijama, zatim dr. Josip Faričić, prorektor Sveučilišta, dr. Tvrđko Žebec, ravnatelj Instituta za etnologiju i folkloristiku – Zagreb, dr. Joško Ćaleta, etnomuzikolog, autor prof. Livio Marijan te dr. Dragan Nimac, predsjednik Hrvatske udruge "Pjevana baština" iz Zagreba kao izdavač i suautor monografije Radovin.

RIJEČ NADBISKUPA NA PREDSTAVLJANJU MONOGRAFIJA GLAGOLJAŠKOG PJEVANJA VELOG IŽA I RADOVINA

Lijepo je naći se na predstavljanju multimedijalnog djela o glagoljaškom pučkom crkvenom pjevanju u Zadarskoj nadbiskupiji, i to u prostoru crkve sv. Donata koja je svojom vizurom i arhitekturom prepoznatljiv i osobit znak ovoga grada. Znamo da je svaki narod prepoznatljiv po jeziku, pismu, po svojoj povijesti i prostoru na kojem živi, radi, moli se i djeluje. Dapače, jezik, pismo, religija, povijest i životni prostor temeljne su odrednice njegova imena i prezimena. U tom vidu i kontekstu može se govoriti da je glagoljica stoljećima čuvala narav našega jezika; od Baćanske ploče do glagoljskog Misala iz 1483. Njom su bile ispisane ne samo svete knjige lekcionara, misala i brevijara, nego i književno-umjetnički tekstovi pjesama, legendi, romana, apokrifa i mirakula; da ne spominjem najstarije pravne spomenike poput Vinodolskog i Krčkog zakona i drugih pravnih isprava.

Glagoljaško pak pučko crkveno pjevanje, o kojem govore ove dvije monografije iz Velog Iža i Radovina spadaju u našu narodnu baštinu koja je izravno vezana s inkulturacijom evanđelja u našu povijest. Doda li se k tomu i jedinstvena povlastica da smo se kao narod mogli služiti obredom Rimske Crkve na svom materinjem, staroslavenskom i starohrvatskom jeziku, onda ovaj kulturni događaj dobiva na dodatnoj cijeni. To moramo zahvaliti vizionarskom apostolskom zalaganju dvojice braće, sv. Ćirila i Metoda, kao i razumijevanju i naklonosti pape Ivana VIII., koji je 879. Blagoslovio kneza Branimira i narod Hrvata, pa tako priznao državu Hrvatsku, a godinu dana kasnije svojim pismom (880.) odobrio bogoslužje na staroslavenskom, starohrvatskom jeziku. Proći će više od tisuću godina da Drugi vatikanski sabor usvoji prijedlog neka se u čitavoj Katoličkoj Crkvi bogoslužje slavi na narodnim jezicima. Upravo onako kako su se za to svojevremeno zdušno zalagali sveta braća, danas suzaštitnici Europe.

Naša je nadbiskupija bila izrazito glagoljaška jer se u njezinim župama po otocima, uz obalu i u zaleđu glagoljalo, a glagoljaši bili pravi prosvjetitelji svoga naroda. Jer, čuvali su nacionalnu svijest ljudi i razumljivim govorom navješćivali evanđelja tijekom burne povijesti. A umješno prožimanje sakralnog i narodnog, vjere i kulture uspješno se pretočilo u misale, časoslove i lekcionare, legende, romane, apokrife i mirakule koji su postali i ostali naši trajni spomenici koje kao svoju prepoznatljivu prtljagu nosimo sa sobom ove 2013. godine u novu zajedni-

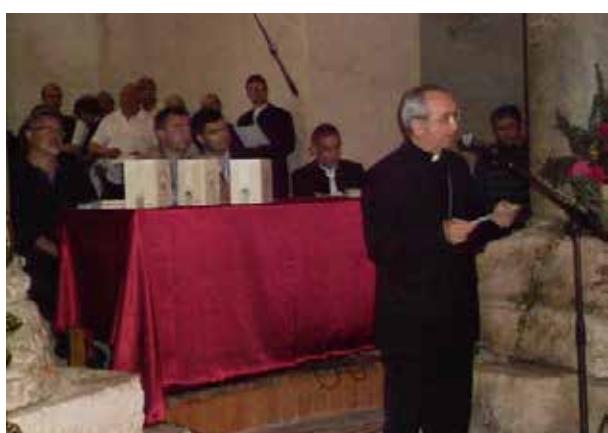
cu Ujedinjene Europe. Ne samo prtljagu, nego svoj OIB, svoje prepoznatljivo ime i prezime. Osobita tvorevina takvoga prožimanja sakralnoga i narodnoga jest glagoljaško pučko crkveno pjevanje koje je, ne samo evanđeljem oplemenjivalo vjernički i narodni život naših očeva, već stvaralo autentičnu glazbenu, glagoljašku kulturu raznolikih napjeva koji nam prenose povjesnu starinu i glazbeni izraz tradicije brojnih pokoljenja.

Zbog toga čestitam nositeljima projekta 'Pjevana baština' što su u zadnjih sedam godina ostvarili osam projekata, od kojih šest u šibenskoj, i evo dva u Zadarskoj nadbiskupiji. Osobito mi je drago što monografija Velog Iža i Radovina izlazi u Godini vjere koju je u spomen 50. obljetnice otvorenja Drugog Vatikanskog sabora proglašio papa u miru Benedikt XVI. u listopadu prošle godine. Monografije su vrijedan kulturni spomenik koji govori i svjedoči koliko je vjera stoljećima nadahnjivala svekoliku kulturu našega naroda i izgrađivala pokoljenja u njihovom bogoljublju, čovjekoljublju i domoljublju. Dok urednicima i suradnicima čestitam i zahvaljujem, potičem sve koji u tom vidu mogu nešto učiniti neka se ne umore činiti dobro. 'Pjevana baština' zavrjeđuju naše poštovanje, poznavanje, njegovanje i čuvanje. Hvala na pozornosti.

Na predstavljanju multimedijalnih knjiga o glagoljskom crkvenom

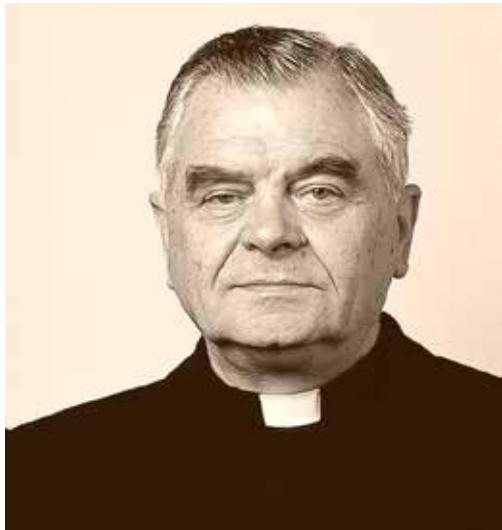
pjevanju s Iža i iz Radovina, u crkvi sv. Donata, 2.
svibnja 2013.

mons. Želimir Puljić

Predstavljanje knjige Srećka Badurine, 'Stopama pastira'

Dani kršćanske kulture: Šibenik, 21. 03. 2013., u 20 sati

1. Zahvaljujem mons. Ivasu na pozivu nazočiti ovoj prezentaciji knjige Srećka Badurine, 'Stopama pastira', koju je uredio njegov brat fra Antun koji živi i radi u Zadru. Odmah na početku htio bih reći riječi pohvale i zahvale, kako priredivaču fra Antunu, tako i piscu predgovora biskupu Anti. Brat pokojnog biskupa Srećka, fra Antun, doista se potradio, ne samo prikupiti ono što je biskup Srećko svojevremeno govorio i pisao (a to je nalikovalo 'skupljanju lišća koje je vjetar uokolo raznio', (str. 353), nego je sve to valjalo provjeriti, istražiti kontekst i vrijeme, pa sve to složiti u neku logičnu cjelinu. Fra Antune i dragi 'susjede', iskrene čestitke na tom ogromnom zadatku i poslu kojeg si savršeno odradio. Ako si se ovim htio odužiti svom starijem bratu koji ti je kao uzor služio (osim u pušenju duhana), onda si učinio dobro i Bogu ugodno djelo. Za to će ti biti trajno zahvalni ne samo stanovnici

ovoga Krešimirova grada, nego i vjernici čitave Šibenske biskupije kojoj je biskup Srećko odano i vjerno služio punih osam godina, devet mjeseci i jedanaest dana. Iskrene čestitke i biskupu Antunu, 'najustrajnijem čitatelju' Srećkovih knjiga (str. 355) koji je napisao predgovor 'o stazama' koje su često 'zaboravljene, napuštene, zakrčene i neprohodne' (str. 5). Stranice predgovora biskupa Ante pokazuju osobito njegovo poštovanje prema svome predšasniku Srećku čije su riječi i stavovi uvijek 'otvarali nove prvine i staze', te bili 'mala svjetla u velikoj tami'.

Čitajući ove skupljene poruke, pisma, nagovore, propovijedi i razgovore koji su vođeni u ono izazovno vrijeme rađanja demokracije i ratne eksplozije, osjeti se duša pastira i čuvara onoga tko je to pisao i govorio. To su dvije biblijske slike koje najbolje oslikavaju ulogu, zadaće i smisao biskupske službe. O toj službi prekjučer je slikovito govorio i papa Franjo kad je tumačio ulogu sv. Josipa. Svaka od spomenutih slika, pastir, čuvar, stražar ima svoja osobita obilježja i očituje se na svoj način. Ali, zajedničko im je obilježje 'dobro drugoga'.

2. Slika pastira govori o dužnosti čuvanja drugih i brige o njima, pa je pastir spreman braniti stado od vukova koji nasrću. Ovakvu ulogu pastira osobito je oslikao Luka na trećem Pavlovom misijskom putovanju u Miletu: 'A kad stigoše, reče im Pavao: Vi znate kako sam se sve vrijeme ponašao među vama. Služio sam Gospodinu sa svom poniznošću u suzama i kušnjama koje me zadesiše zbog zasjeda židovskih' (Dj 20,18-19). Uz napomenu kako oni kao starještine nisu izabrali stado, nego su oni izabrani od Duha Svetoga za stado, upozorava ih na veliku opasnost od strane poganskih fanatici i nevjernika koje uspoređuje s gladnim vukovima. 'Znam da će nakon mog odlaska među vas uljesti vuci okrutni koji ne štede stada' (Dj 20,29). 'Zato bdijte imajući na pameti da sam tri godine bez prestanka noću i danju suze lijevajući urazumljivo svakoga od vas' (Dj 20,31).

Taj Pavlov duh pastira koji skrbi o svojim vjernicima nazočan je na svakoj stranici i u svakom dokumentu ove zanimljive i važne knjige iz nedavne prošlosti Šibenske biskupije. Dovoljno je pročitati napr. biskupovo pismo župniku u izgnanstvu, fra Luki Deliću koji se s drugim prognanicima našao na skupu katoličkih

vjernika u Splitu, na Prokurativama (str. 181), u kojem mons. Badurina osvjetjava značenje križa i potiče na molitvu. Ali, i ohrabruje prognanike da se ne iznenade nad onim što će naći kad se vrate. No, biskup Srećko ih potiče 'neka se ne plaše truda iznova podići svoj dom i obnoviti život u mjestima koja su njihova i koja im nitko na svijetu uzeti ne može'. I završava poticajno neka se 'ohrabre i ispune nadom i pouzdanjem u Božju pomoć!' Ili pak onaj poučni pozdrav i moralni nagovor hrvatskim vojnicima koji su 1992. polagali prisegu u Šibeniku: 'Hrvatskoj vojsci u ratnim uvjetima potrebna je duša, osjećaj odgovornosti, moralna izgrađenost i jasan pojam časti vojničkog staleža. Čvrstoča karaktera, visoka moralnost i stručnost jesu vrijednosti bez kojih ništa što je ljudsko ne može biti obasjano slavom i čašću' (str. 127). Bez te visoke moralnosti i stručnosti ne bi bilo ni Maslenice, ni Oluje.

3. Ova knjiga opisuje dušu biskupa pastira koji upozorava stado na opasnosti jer vidi vuka koji se približava. No, ona posebice odražava duh čuvara koji ne zna u koji čas neprijatelj stiže. Budući pak da ne vidi i nije siguran, a intuicija mu zbori kako se 'nešto iza brda valja', stražar ne može biti miran i spokojan. Zato kao dobar otac trajno bdije i motri. Uloga stražara i čuvara je mnogo delikatnija, nego pastira. Jer su i zasjede rafinirane i nepredvidive. Sliku i zadaću stražara moglo bi se opisati i izreći glagolima: bdjeti, buditi i predviđati. Bdjeti i imati budno oko znači biti kadar 'uočiti i shvatiti što se to u 'nejasnim okolnostima zbiva'. 'Budno oko uvijek gleda, sakrit mu se ništa ne dà', veli narodna mudrost. Onaj tko ima 'budno oko', kadar je nekim trećim čulom zaključiti što će se eventualno dogoditi. Za stražara koji bdije moglo bi se slikovito reći da ima srce i dušu mame koja bdije, gleda i djeluje. Kao Marija u Kani Galilejskoj koja srcem majke i dobre domaćice shvaća potrebu mladoženje pa veli: Sine, vina nemaju (Iv 2, 3). Osim dužnosti da bdije on mora znati i predvidjeti, poput Izajie koji pita stražara: 'koje je doba noći?' (Iz 21, 11). Mora, dakle, prepoznavati znakove vremena kako je Vatikanski koncil preporučivao, te iz toga 'čitati događaje' i zaključivati.

Brojni dokumenti, koje je fra Ante sabrao u ovoj knjizi, govore o mons. Badurini kao istinskom pastиру i čuvaru stada, te stražaru povjerenoga područja. To se osobito osjeća u njegovim porukama koje je upućivao vjernicima za vrijeme blagdana Božića i Uskrsa. U njima je govorio o vlastitoj boli i tuzi zbog 'grobne šutnje i zadaha paleži' (str. 179). Umješno je znao upozoriti na putove tame. Ali, neumorno je govoriti o svjetlu i nadi koja život daje. Onako kako to obično čini otac prema djeci svojoj ili muž prema supruzi koju nesebično ljubi. Ljubav ga je tjerala da budnim okom i opuštenim srcem bdije i u tami straha i neizvjesnosti jer naslućivao je zoru koja dolazi i sviće. I dok je vjernike tješio riječima evanđelja (str. 162, 167, 171, 179, 186), odgovornima za nerede nije se ustručavao uputiti riječi prijekora i upozorenja. Tako je napr. dr. Raškoviću, koji je na jednom skupu govorio loše o Katoličkoj Crkvi, napisao kako je to 'jeftina instrumentalizacija koja postaje nečasnom rabotom' (str. 212). A u otvorenom pismu iz 1991. Prozvao je vođe naroda, te oštro prigovorio 'tko ih je ovlastio da narode vode u sukobe'. I zaklinjao ih 'neka se prestanu igrati ljudskim životima, i neka se zaustave prije nego ih povuku u provaliju' (str. 213).

4. Nažalost, glas pastira i čuvara šibenske Crkve, čini se, ostao je glas vapijućeg u pustinji. Ali, to je glas koji ne šuti, nego i danas govoriti, potiče, savjetuje i opominje. I svjedoči o teškom vremenu ovoga kraja i hrvatskog naroda. Knjiga originalnih dokumenata šibenskog biskupa mons. Badurine, sa simboličnim naslovom 'Stopama pastira', govorí o radosti i nadanju, ali najviše o patnjama i stradanju ove partikularne Crkve sv. Jakova, u vremenu njezinog vrijednog i zasluznog pastira Srećka (1988.-1996.).

Zahvalan sam Bogu što sam mons. Badurinu upoznao i s njime kao dugogo-dišnji dubrovački biskup iste muke i radosti dijelio. Rado se sjećam njegovih intervenata na Sinodi biskupa u Rimu, na zasjedanjima HBK, kao i na našim metropoljskim slavljjima i sjednicama. Bio je doista pravi pastir i čuvar svoga stada u onom iskonskom biblijskom smislu riječi: Potpuno zahvaćen poslanjem koje je prihvatio, a nije želio (str. 107), te cijelovito predan i odan puku kojemu je bio poslan naviještati Radosnu Vijest, dijeliti svete Tajne i odgajati narod Božji. Prikupljeni tekstovi njegovih homilija, pisama, govora i razgovora o tomu najbolje svjedoče. Zbog toga, poštovani slušatelji, završavam poticajnim riječima staroga latiniste koje glase: 'Tolle et lege! Uzmi i čitaj!'

KULTURNI PRILOG

Molim nazočnu publiku neka mi oprosti što nisam mogao večeras nazočiti predstavljanju ove knjige zbog obveza Biskupske konferencije u Zagrebu. A htio sam i poziv prihvatio. Mons. Ivasu od srca zahvaljujem na ukazanom povjerenu i spremam podnijeti bilo kakvu pokoru za svoj opravdani nedolazak. Posebice pak zahvaljujem Srećkovom bratu fra Anti što je prikupio ove vrijedne i za povijest Crkve šibenske važne dokumente, kao i don Igoru Ikiću, svećeniku Zadarske nadbiskupije što me zamijenio i ovo pročitao. Hvala svima na pozornosti.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Oliver Modrić, prof. arhivist

Arhivistika (5) - Župni arhivi

U posljednjom nastavku ovog serijala o arhivima bit će riječi o župnim arhivima i njihovom sređivanju. U početku trebamo naglasiti osnovnu podjelu ili razliku u župnim arhivima. Gradivo župnog ureda možemo podijeliti na ono tekuće koje se trenutno koristi u poslovanju župe i nazivamo ga registraturno gradivo te na ono gradivo koje više nije u upotrebi njega zovemo arhivsko gradivo župe. Po uredbi HBK o crkvenim arhivima u pravilu se registraturno gradivo prenosi u arhiv nakon 25 godina te postaje arhivsko gradivo župe.

Treba naglasiti da pojedine župe koje su dekanatski centri također pored župnog arhiva posjeduju arhiv dekanata, a pravila koja se odnose na župne arhive također se odnose i na dekanatske.

Možemo reći da danas i pored napretka u arhivistici i volje i želje pojedinih župnika velik broj župnih arhiva ostaje nesređen, a gradivo biva zapušteno i često odlagano u neprikidan prostor (vlaga, pljesan, neprozračenost i dr.). Upravo nesređenost je glavni krivac nemogućnosti pronalaska određenog dokumenta koji potražuje neka stranka u župi pri čemu se stvaraju nepotrebni problemi za župnika i stranku tražioca. Zbog neprikladnog čuvanja spisa u arhivu danas se događa da župni arhivi ubrzano propadaju te se postavlja pitanje kako se oni mogu zaštитiti i spasiti od propadanja. Postoji više načina, jedan je da se starije gradivo prebaci u biskupske arhive što iziskuje puno prostora u biskupijskim arhivima. Druga mogućnost je da jedna osoba (arhivist) obide sve župe i popiše gradivo u njima i ukaže župnicima koje gradivo i kako srediti i čuvati te pomogne župniku u osnovnom sređivanju što opet iziskuje mnogo vremena. Treća mogućnost je da se sami župnici upuste u sređivanje arhiva što opet postavlja pitanje želje i mogućnosti svakog pojedinog župnika. Danas kad su župnici opterećeni mnogobrojnim zaduženjima, a nemali broj njih vodi i po više župa postavlja se pitanje opravdanosti ove treće solucije. Moramo reći da je jedan dio župnika jako kvalitetno uredio svoje arhive upravo tu se radi o župnicima koji inače imaju afiniteta prema povijesti i srodnim znanostima tako da im to nije predstavljalo veliki problem.

Sada ćemo reći nešto o sređivanju samih župnih arhiva i to prvenstveno ćemo se bazirati na ono starije arhivsko gradivo koje je u mnogo slučajeva i najzапуštenije. Gradivo župskih arhiva dijelimo na osnovnu podjelu na knjige i spise. Od gradiva u župi najznačajnije su zasigurno matične knjige koje se vode za pojedine župe već nakon Tridentskog sabora u 16. stoljeću. Od knjiga koje se u većini čuvaju u župskom arhivu treba navesti:

- Matične knjige (krštenih, vjenčanih, umrlih, potvrđenih (krizmanih), knjige vjerskih prijelaza, indeksi uz matične knjige, ponekad i knjigu naknadnih zabilješki uz maticu).
- Knjige stanja duša ili (Status animarum ili Anagraf) to je popis obitelji u župi.
- Uredske knjige, prvenstveno to je urudžbeni zapisnik (protokol) knjiga upisa akata primljenih i odaslanih u i iz župskog ureda. One se vode od početka 19. st. Također tu treba navesti i ostale uredske knjige, (kazala urudžbenih zapisnika, popis prvopričesnika, imenik polaznika vjeronomaka, knjige ženidbenih navještaja - napovidi, knjiga obavijesti, godovnjaci pokojnika, knjige posjećenih bolesnika - posljednja pomast, zapisnici župnih crkvenih odbora, knjiga intencija- misne nakane i dr.)
- Računske knjige, prihodi-rashodi, razne knjige priloga za crkvu i popravke crkve i dr.
- Inventari župa (imovnici) crkvene i župske imovine.
- Knjige obveznih davanja župljana (desetina) u novcu ili naravi
- Knjige misnih zaslada
- Okružnice ili vjesnici uvezani u knjige
- Ljetopis župa ili spomenica župe
- Knjiga uvezanih kanonskih vizitacija za župu

KULTURNI PRILOG

- Knjige bratovština i društava u župi
- ostale knjige (molitvenici, katekizmi, i dr.)

Župnici su tijekom vremena mogli voditi i druge razne pomoćne knjige.

Druga vrst gradiva su spisi i to prvenstveno oni dokumenti koji su se upisivali u urudžbene zapisnike župnog ureda. Zbog nevelike količine gradiva u jednom župnom arhivu skloni smo da gradivo razvrstamo u samo jedan fond. Ti spisi (fond) su se opet dijelili i čuvali na više skupina tj. serija:

- tekući spisi župne uprave, spisi koji su zaprimani u župu i upisivani po rednom broju.

(Danas se po modernoj arhivistici preferira odlaganje spisa po tekućem urudžbenom broju, mada postoji i drugi način čuvanja spisa po predmetima, nijedan od ova dva načina nije neispravan. Svakako da je župnicima danas lakše korištenje po predmetnom načinu, a ako se ide na naknadno sređivanje spisa onda se ne bi trebalo dirati u prvobitni red spisa jer tako može doći do još većeg nereda).

- ženidbeni spisi - obavijesti o ženidbama, zapreke, razvodi i dr.
- smrtovnice- obavijesti o pokojnicima
- računski spisi - spisi vezani uz računske knjige
- spisi župnih vijeća (crkovinarstva) sjednice.
- razno- uvijek treba formirati i seriju pod razno u koju će ići ono gradivo koje ne možemo razvrstati u nijednu drugu seriju.

Druge skupine gradiva su:

- Zbirke fotografija
- Zbirke nacrta (crkve, župne kuće, kapelice i dr)
- Zbirke tiskovina (časopisi, novine i dr.)

Kada se ide u sređivanje arhiva župe svakako bi župnici, ako nisu vični tom poslu, trebali konzultirati stručnu osobu ili bar nekoga tko je do sada već sređivao arhiv župe. Zatim tu je i pitanje razine na koju se misli sređivati arhiv. Gradivo se može srediti na osnovnu opću razinu sredenosti, gdje se gradivo podjeli na osnovne serije i zbirke i gdje će se popisati svi svežnjevi sa nazivljem i godinama. Druga složenija analitička razina sredenosti je kada se svaki pojedinačni predmet i spis popiše i brojčano obilježi. Svakako danas u vremenu prezauzetosti treba tražiti nekakvo srednje rješenje sređivanja gradiva. Nakon prepoznavanja cjelina gradiva i njihovog razvrstavanja i spajanja u cjeline slijedi njihovo označavanje. Ako je starije gradivo bilo pohranjeno u starim dotrajalim kutijama i koricama svežnjeva njih svakako treba zamijeniti odgovarajućim novim kutijama. Na kutije treba jasno naznačiti naslov određenog fonda, serije ili predmetnog svežnjića, a redni broj kutije treba naznačiti arapskim brojkama. Ovako označavanje arapskim brojkama odnosi se i na spise i na knjige. Na kraju sređivanja svaki župni arhiv treba sastaviti inventar cjelokupnog gradiva župe.

Što se tiče čuvanja gradiva potrebno je arhivsko starije gradivo odvojiti od onoga tekućeg registraturnog i to po mogućnosti u odvojenu prostoriju. Gradivo se treba čuvati u prostorijama koje nisu previše vlažne i gdje ne varira previše temperatura zraka tijekom godine. Arhivsko gradivo se ne smije odlagati u podrumske prostorije (prevelika vlaga), a isto tako ni na potkrovљa (prevruće ljeti). Arhivsko gradivo također ne treba izlagati izravnoj sunčevoj svjetlosti jer papir postaje lomljiv. Također prostorije trebaju biti opremljene metalnim policama (nikad drvenim radi štetočina) i metalnim arhivističkim ladičarima tako da gradivo nikad ne bude položeno na pod. Na kraju treba napomenuti da župnici ili netko ovlašten od župnika u sređivanju gradiva nikad sam ne izlučuje i škartira (uništava) gradivo bez stručne konzultacije sa nekom stručnom osobom ili institucijom jer može doći do nepopravljive štete po arhivsko gradivo.

TEOLOŠKO - PASTORALNI PRILOG

Dr. sc. don Jerolim Lenkić

Prihvaćanje trpljenja i križa u vjeri i svjetlu Kršćanske antropologije

Uvod : Teološko promišljanje o ljudskoj boli i patnji

Postavlja se pitanje: zašto čovjeka boli i zašto pati?

Pitanje o smislu ljudske patnje je problem par excellence na koje se čovjek trudi odgovoriti, ili katkad pobjeći od odgovora. U svjetlu kršćanske antropologije; čovjek se promatra kao ljudsko biće koje je Bog stvorio na svoju sliku i priliku. Patnja je u životu čovjeka ipak prisutna, bilo da je otklanja ili prihvata. Ne savršenstvo ljudskoga svijeta, a na poseban način ljudsku bol i patnju zbog mnogih bolesti kršćanski moral i nauka obrazlaže kao posljedicu ljudskoga pada u grijeh. Katkad se od ljudi čuje da se ne boje smrti, ali da se boje produžene patnje i procesa umiranja. Stoga je glavni cilj medicine ublažiti bol i patnju u psihičkoj, duhovnoj, fizičkoj i društvenoj dimenziji.

Leo Pessini tvrdi:» U sekulariziranom smo društvu, u kojem paćenje nema smisao i zbog toga smo nesposobni spoznati smisao patnje. Tradicionalna kultura čini čovjeka odgovornim za svoje ponašanje pod udarom boli, budući da danas industrijsko društvo odgovara pred osobom koja pati, da je oslobodi od nelagode.» (Leo Pessini, Distanazija – do kada produžavati život?, Rijeka, 2005. str. 262.).

Velika je razlika između boli i patnje. Bol obuhvaća neugodne osjećaje i tjelesna oštećenja, dok patnja zadire dublje; kao tjeskoba i strah od bolesti. Mogli bismo reći da je patnja sveobuhvatna.

Međunarodno udruženje za izračunavanje boli ovako je 1979. definiralo bol:» neugodan emocionalan i osjetilan doživljaj udružen s mogućim ili postjećim oštećenjem tkiva, opisan terminima tih oštećenja.» (Isto, str. 264).

U svakodnevnom životu razlikujemo tjelesno i duhovno trpljenje. Je li patnjom pogodena duhovna ili tjelesna komponenta ljudskoga biće? Sigurno je da čovjek uvijek trpi kao cjelovito biće. Najteža je duhovna patnja; strah i tjeskoba. Tajnu trpljenja ne možemo razriješiti teoretskim analizama.

Duhovni smisao patnje i smrti se prikazuje ovim riječima:» Težnja čovjekova za trinitarnim zajedništvom s Bogom u kojemu čovjek teži za trajnim životom.

Patnja koju bolesnik osjeća pred smrt u terminalnoj (zadnjoj) fazu života mnogo je teža od tjelesne bolesti. Poznata je činjenica iz života da su bolesnici u svakodnevnim križevima pred smrt najtjeskobniji, bojažljivi, često i usamljeni, otpisani od svoje rodbine, beznadni i nemoćni.

Patnja pred smrt je egzistencijalna patnja, te je psihičke, duhovne i društvene prirode:» Bol je psihosomatski doživljaj. Bol i patnja uzajamno se pojačavaju kao: jednaka, a postojana bol može u svim dimenzijama utjecati na patnju, i obratno, čeznutljivost, potištenost, usamljenost ili osjećaj besmislenosti života mogu pojačati bol. (...). Duhovna dimenzija ima uporište u duhovnom vodstvu. Bolesnik se povjeri svome dušobrižničkom savjetniku: boli me duša. Potreban nam je smisao i razlog življenga i umiranja. Te dimenzije se isprepliću i nije uvijek lako razlikovati jednu od druge. Ako se napor za borbu protiv boli usmjere samo na jedan aspekt zanemarujući ostale, pacijent ne će osjetiti ublaženje boli i još više će patiti.» (Isto, str. 266-267).

1. OTAJSTVO I SMISAO LJUDSKE PATNJE

Čovjek stalno sebi postavlja pitanje: zašto patnja, što je njezin uzrok i njezin smisao? Odgovor je jednostavan: izdržati u boli i patnji, znači suobličiti patnju s križem Isusa Krista. Naslijedovanje Isusove patnje znači prije svega prihvaćanje patnje koja je u nezamjenjivoj situaciji zahvatila upravo mene, a u skladu je s Kristovom patnjom.

Čovjek je udaren u boli svjestan da trpi te se pita: zašto? I još dublje trpi kao čovjek ako ne nađe zadovoljavajućeg odgovora. To je pitanje teško. (...). Čovjek doista to pitanje ne postavlja svijetu, premda mu trpljenje često dolazi upravo od svijeta, nego ga postavlja Bogu, kao Stvoritelju i gospodaru svijeta. (...). Imamo primjer patnika Joba koji osporava istinitost načela koje patnju poistovjećuje s kaznom za grijeh. To čini na temelju doumljivanja; svjestan je, naime, da nije zasluzio takve kazne, čak ističe dobro koje je u životu činio. Lik Joba u Starom zavjetu to na poseban način dokazuje. Objava, riječ samoga Boga, sasvim slobodno postavlja pitanje o patnji nedužna čovjeka: o trpljenju

TEOLOŠKI PRILOG

bez krivice. Job nije kažnjen.» (Bl. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo Salvifici doloris o kršćanskem značenju ljudske boli (11. veljače 1984.), br. 9 i 11: Ivan Pavao II., spasonosno trpljenje, Dokumenti, br. 70. KS, Zagreb, 1984., str. 15 i 18.).

Isus Krist je imao iskustvo ljudske patnje i boli i zato je mogao govoriti o smislu trpljenja. Moglo bi se reći da je cijeli Kristov život bio patnja; od rođenja pa sve do Kalvarije, tj. smrti. Patnja u osobi Isusa Krista na neki način je otkupljenje za sve nas. U pogledu kršćanske etike ljudska patnja nalazi svoj smisao i vrhunac u Kristovoj patnji. Kad se bol prihvati, nema mesta razmišljanja o eutanaziji, nego tada patnja daje vrijednost životu kao izraz doživljaja otkupljenja. Vrijeme boli je na neki način trenutak traženja istine i smisla života.

Odgovor na pitanje o trpljenju na posebna način je sadržan u ovim mislima: « Trebamo usmjeriti pogled prema objavi Božanske ljubavi, najdubljem izvoru smisla svega što postoji. (...) Isus Krist nas uvodi u misterij i otkriva nam razložnost trpljenja u onoj mjeri u kojoj možemo shvaćati uzvišenost Božje ljubavi. (...). Nadasve treba prihvatići svjetlo Objave, ne samo kao ono otkriva transcendentni poredak pravednosti nego svega što postoji. Ljubav je najpuniji izvor odgovora na pitanje o smislu patnje. Taj odgovor Bog daje čovjeku križem Isusa Krista (Bl.Ivan Pavao II., nav. dj., br.13. str.20.)

Svaki se čovjek u životu susreo s nekim oblikom patnje i bolesti. Kršćanska vjera nikad ne bježi od trpljenja i patnje. Bolest i patnja na neki način predstavljaju oblik procesa umiranja i smrti.

Kršćansko poimanje patnje, bolesti i smrti smisao trpljenja nalazi se u pashalnom otajstvu Isusa Krista. U Novom zavjetu se na brojnim mjestima pokazuje značenje Kristove muke, smrti i uskrsnuća. Važno je spomenuti neke izričaje: predanje, žrtva, otkupljenje, oslobođenje, prosvjetljivanje i pobožastvenjenje. Kristova supatnja ne želi ukloniti križ trpljenja, nego križ preobražava, a smrt pretvara u otajstvo života Uskrsloga Krista.

Teološka perspektiva križa pokazuje se u Katekizmu Katoličke Crkve: « Bog koji je uzeo ljudski križ ulazi u zajedništvo s čovjekom, da bi čovjek, priglavši vlastiti križ (to jest samoga sebe i bližnjega), ušao u domovinu prijateljstva s Bogom. » (br.460).

Čitav naš život je velika patnja, htjeli to ljudi priznati ili ne. Gdje je život, tu je i bol; tamo gdje nema boli, nema ni života. Je li patnja samo tajna? Može li patnja imati smisla? Na koji način se patnja

može povezati s ljudskim dostojanstvom?

Na postavljena pitanja moglo bi se ovako odgovoriti:» Isus Krist trpi dragovoljno i trpi nedužan. (...) Krist odgovara na pitanje o patnji i o smislu patnje ne samo svojim naučavanjem, odnosno radosnom viještu, nego prije svega osobnim trpljenjem, koje je organički i nerazrešivo povezano sa ciljem naučavanja radosne vijesti. A to je posljednja riječ u kojoj se sažimlje to naučavanje: riječ o križu. (...), ispunja konačnu stvarnost sliku drevnoga proročanstva. (...). Riječi Kristove molitve iskreno potvrđuju ljudsku istinitost najdublje patnje: trputi znači podnosići zlo pred kojim čovjeka podilazi jeza, te on kaže, neka me mimoide, baš kao što je to Krist rekao u Getsemaniju. » (usp.BI.Ivan Pavao II., nav.dj., br.18. str.30-31.).

U današnjem sekulariziranom svijetu bol i patnja se ne vrednuju kao put smislenoga života k pravoj istinskoj sreći. Moglo bi se reći da patnja prethodi procesu umiranja i smrti.

Bol i patnja su velike tajne za svakoga čovjeka. Izvori boli leže ne samo izvan čovjeka nego u njegovom cjelovitom životu. Smisao života otkriva smisao patnje.

Naime, bol i patnju se tumači ovako; iz kršćanske perspektive bol i patnja općenito, a poglavito kad se radi o bolovima i patnjama teško oboljelih i neizlječivih bolesnika u terminalnom stadiju života, imaju posebno mjesto u Božjem spasiteljskom planu. Strpljivo prihvaćanje boli i patnje nije samo znak vjernosti Kristu nego i znak solidarnosti s Kristom patnikom. U bolovima i patnjama bolesnik ili umirući sjedinjuje se s Kristovom otкупiteljskom žrtvom koju je on prinio svome Ocu.

Problem ljudske boli, patnje i eutanazije, nije samo pitanje teškoga umiranja, niti zahtjeva liječničkom osoblju ‘ubij mi nježno, bez grižnje savjesti’, nego je to pitanje koje zadire u sve razine čovjekova smisla, pitanje ispunjenih ili neispunjenih ljudskih životnih ciljeva.

U trenutku smrti čovjeka, potpuno se ostvaruje odnos s Bogom. To je susrest Onim koji ne umire, koji je sam Život i sama ljubav i milosrđe. I nije samo kršćanska zajednica, zbog svojih posebnih spona nadnaravne povezanosti, zadužena pratiti i slaviti u svojim članovima otajstvo patnje i smrti u svitanju novog života, nego je čitava društvena zajednica putem svojih zdravstvenih i civilnih ustanova pozvana poštivati teškoga bolesnika i umiruću osobu.

2. PATNJA KAO PUT DO VJERE U SVEMOGUĆEGA BOGA

Mnogi kršćani polazeći danas kroz iskustvo patnje i križa, poistovjećuju se s čovjekom boli Isusom Kristom. Poznati mislilac Geothe je rekao: « Čovjek koji ne trpi, taj se i ne odgoja.» Međutim, trpljenje je mnogo više nego fizička bol.

Na koji način čovjek promatra trpljenje?

Najteže je čovjeku kad se u bolesti nađe sam, kad ga njegovi ukućani, najbliži pošalju u starački dom. Tada starac u domu osjeća smrt prije smrti, tj. socijalnu(društvenu smrt). Teško mu se pomiriti, da ne vidi svoju rodnu kuću u kojoj je rođen. Starac se teško miri sa situacijom da ne prelazi svoj rodni prag kuće. To ga čini tjeskobnim, žalosnim i razočaranim. Starcu u domu dani, tjedni, mjeseci i godine teško prolaze. Pita se starac: koliko još dugo ostati u dobu? Zar ne bi bilo bolje vratiti se svojoj kući. Razmišlja i govori starac: druge u bolnici i u domu često posjećuju sinovi i kćeri i rodbina, a mene samo ponekad. Jesam li ja gori od drugih? Da li sam otpisan? Sa mnom postupaju kao s djetetom? Ma što sam im u životu tako skrivio, da se tako ponašaju prema meni? Starac kad razmišlja o svojim ukućanima, hvata ga u duši tjeskoba. Duša mi potresena, i što da kažem.

Najteže je ono u čovjeku što još nije oblikovano ili skriveno, neizrecivo čime čovjek kao patnik ne bi želio nikoga opterećivati.

Dietrich Bonhoefer kaže:» Izgubljeno bi bilo vrijeme kad nismo živjeli kao ljudi, kad nismo stjecali iskustva, učili, stvarali i trpjeli.» U evanđeljima se pripovijeda da Isus Krist otklanja patnju. On liječi, tješi i opršta grijeha. Krist od svojih učenika traži da budu bližnji čovjeku koji trpi.» (Lk 10, 29-37).

Nositi križ je bit kršćanskog života Mudrost koja proizlazi iz križa Kristova u suprotnosti je s mudrošću svijeta. Usvojiti mudrost križa znači prihvati da se zlo pobedi dobrim. Pavao zahtijeva od kršćana:» Blagoslivljajte svoje progonitelje, blagoslivljajte, a ne prokljinjite! Nikome zlo za zlo ne vraćajte. Ne dajte se pobijediti zlom, nego dobrim svladaj zlo.» (Rim 12, 9-21).

Kristova muka i smrt pokazuju da Bog ne želi patnju radi patnje, nego da postigne svrhu otkupljenja.

Kristova slabost kod pada pod križem sablazan je bila za ljude. Mnogi nisu mogli shvatiti: kako to Isus Sin Božji koji ima ljudsku i božansku narav, trpi, podnosi patnje, zašto se nije patnji suprotstavio? Na to pitanje nije lako dati odgovor. Iz Isusovih usta na križu je proizišao najboljniji krik

koji se ikada čuo na zemlji:» Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio.» (Mt 27, 56; Mk 15, 34).

Dakle, pred boli i patnjom kršćanin je pozvan da s Kristom pun pouzdanja kaže.» U ruke Tvoje Gospodine predajem duh svoj.» (LK 23, 46). Svaka patnja s Isusom Kristom, svako sudjelovanje u njegovoj patnji i svaka patnja prema njegovu uzoru sadrži istodobno obećanje dioništva u njegovom životu.

Kršćanska misao kao objašnjenje nije prihvatile mišljenje da je svaka patnja posljedica osobnih grijeha, iako i ona priznaje povezanost s grijehom kao takvim.

Zašto je stanje patnje pogodnije za ljudsku zrelost, nego stanje sreće? Problem u takvom pristupu patnji Bl.Ivan Pavao II objašnjava:» Jobova knjiga nam želi sugerirati da bismo smisao takvog trpljenja (tj. trpljenje nevinih), bio u kušnji kojom Bog provjerava da li ga čovjek dosita ljubi. Job nije kažnjen. Nije bilo razloga da mu se nametne kazna, ali je podvrgnut teškoj kušnji. (Ivan Pavao II., Salvifici doloris -spasonosno trpljenje, nav. dj., br. 12).

Kako vjerovati u očinsku Božju ljubav kad se otac i majka nađe u Getsemaniju? Kao npr. jedna majka može vjerovati u Božju dobrotu kad na svojim rukama drži svoje mrtvo nevino dijete? U takvim trenucima iz dubine čovjekova srca provire krik:» Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio.» (Mt 27, 46). Takav je ljudski krik bio prisutan i kod Isusa Krista u Getsemaniju (Mt 26, 39-42). Ipak, Krist u agoniji i tjeskobi žarče moli, ne da se slomiti žalošću; traži utjehu i snagu u molitvi da bi mogao uskladiti svoju volju s Očevom voljom. Tri puta je molio da ga mimoide kalež (Lk 22, 42). Krist je konačno prihvatio muka kao Očev plan za spasenje ljudi. Krist ulazi duboko u naš život, u našu ograničenost, našu osamljenost, u naše drhtanje pred smrt.

Toma Akvinski je prigodno pitao Bonaventuru iz koje knjige crpi svoje tako veliko znanje. Bonaventura je Tomi pokazao Raspolo i rekao:» Ovo je moja biblioteka.» I za Sv. Augustina križ nije samo postaja na kojoj je umro Krist, nego i učiteljska katedra s koje je on poučavao. Bez pouke koja nam dolazi od križa Kristova, čovjek ostane s tolikim ne riješenim problemima u svome životu; prvi među svima problem boli, smrti i patnje. Susret s Isusovim križem omogućuje nam uvidjeti nešto od velikog otajstva otkupljenja čovjeka i to kroz patnju.

Mislilac Paul Gerhard kaže.» Ako je moje srce napadnuto tolikim strahovima, tvoja je tjeskoba i

TEOLOŠKI PRILOG

muka, koja me izvlači Isuse od tjeskobe.»

Ako čovjek ne osjeti da mu je Bog oprostio grijehu, takvo stanje ga dovodi do očaja, malodušnosti i potpune bespomoćnosti i razočaranja.

Sv. Bernard kaže:» Ako sam možda i teško sagriješio, ako me savjest tišti, neću očajavati, nego će se sjećati rana Gospodnjih , jer je Gospodin izranjen zbog bezakonja naših.» Ljudske patnje nalaze smisao u svjetlu Kristove patnje. Krist je preuzeo na drvo križa, sve grijehu svijeta.

Čovjek koji se razboli na krevetu ozbiljno razmišlja o životu i smislu ljudske patnje. Krist je trpio i ušao u svoju slavu (Lk 24, 26), tako se i kršćaninom posredstvom križa pročišćava, posvećuje i sve više se poistovjećuje sa Kristom i postaje dostojan da bude proslavljen sa Kristom. Svrha naslijedovanja Kristova križa je u tome da sve patnike ospozobi da iz svoje patnje učine pozitivni smisao svakog ljudskog nastojanja za duhovni napredak obitelji i naroda. Iz prokušanosti se rađa postojanost. Kroz patnje koje smo bez mrmljanja prihvatali da se vrši volja Božja, pročistiće nas Bog od naših grijeha i manje ćemo poslije smrti biti u čistilištu.

3. ČOVJEK JE MISTERIJ

Kakve su posljedice stresa i gdje se pronađe izlazak iz krize depresivnog stanja.

Čovjek je tajna. Postavlja se pitanje: koja je posljedica stresnih situacija za čovjeka koji živi u suvremenom svijetu koji je pun nepravdi? Nikada do kraja čovjek na ovo pitanje nije u stanju odgovoriti.

U čovjeku je najteže ono što je neizrecivo, što na neki način čovjek potiskuje. Naime, potiskivanje osjećaja nikada nije dobro za osobu posebno koja je po naravi prenaglašeno osjećajna. Dokazano je na području psihologije ; emotivne osobe najviše u sebi pate kad nisu u stanju izreći osjećaje radi ljudskoga obzira; pod geslom' što će drugi reći'. Čovjek koji se moli Bogu , ako je i upao u stanje depresije , izlazi iz takvog stanja; postom, pokorom i istinskim obraćenjem Bogu. Naravno, mudro je prihvatiti i uljudan savjet liječnika. I liječnik se Bogu moli da učini sve kako bi pomogao čovjeku da izide iz depresivne krize. Čovjek koji se suočio s depresijom koja dolazi neprimjetno, ali je s odlučnošću s vjerom i nadom u Boga nadvladao; takva osoba može na najbolji način pomoći drugoj osobi koja se nalazi u takvom mračnog i teškom stanju. Poznata je tvrdnja:» Bog pomaže čovjeku preko čovjeka.» osoba koja je prošla pakao depresiju u svojoj duši, i koja je s Božjom pomoću od toga zla oslobođena, uz veliku volju i upornost, dobromanjerno će biti

od velike pomoći onim osobama koji trenutno se muče s problemom depresivnog stanja. U litanijskim Svetih trebalo bi uvrstiti molitvu za osobe koje je zahvatila depresija s vapajem:» od mračnog zla depresije. Osloboди nas Gospodine.»

3.1. Stres pogoda suvremenog čovjeka

U proteklom XX stoljeću 70-tih godina u suvremenoj literaturi govori se o stresu i tzv. burnout. Engleska riječ daje naslutiti o kojim je posebnim okolnostima bila riječ; osoba osjeća kao da je iznutra izgorjela. Osoba za čim je gorjela , više je ne privlači, nego baš suprotno; osjeća odbojnost ili osjećaj krivnje nesnalaženja, jer kao da više nije onako kako je prije bilo. Osjećaj bespomoćnosti, lakog zamaranja, dosade, frustracije(neispunjene želje), bezvoljnosti za rad, postaju sve češći pratnici takvoga stresnog ljudskog života. Da se odmah razumijemo; nema čovjeka na zemlji koji nije preživio laki ili teški stres. Htio to čovjek priznati ili ne; stvarnost stresnog života je dosita prisutna i nitko je ne može nijekati.

3.2. Emotivni pokazatelji stresa

Na razini osjećaja ljudska osoba više ne pokazuje nikakvo oduševljenje; kao da su sve energije za rad potrošene; ništa takvu osobu više ne privlači, posao obavlja rutinski 'bez žara', na brzinu da se svega što prije riješi. Pojavljuje se osjećaj suvišnosti, tj. osjećaj da su drugi nezahvalni onome što se radi. Osoba postaje razdražljiva, buntovna, želi biti u prvom planu; dokazuje se kroz rad i kad osjeti da su ljudi nezahvalni pada u frustraciju i nezadovoljstvo. Emotivna kriza čovjeka je doista bolna i teška. I tako čovjek koji se nalazi u stresnoj emotivnoj krizi, gleda na život površno. To je situacija u kojoj ljudska osoba upada u depresiju. Moderni psihiyatри kažu da je depresija' pakao za ljudsku dušu'.

U emotivnoj krizi osjećaja, čovjek sebe sažaljava; počinje tražiti krivce koji su na neki način uzrokovali takvo teško stanje. Najbolji izlaz iz takvog depresivnog stanja je da čovjek ne proziva nikoga za krivnju ili odgovornost; bolje bi bilo da čovjek sebe prihvati onakav kakav jest, i pokušati tražiti izlaz uz svoju dobru volju, tj. nadasve uz Božju pomoć. Kad čovjek analizira svoj protekli život i kad po svojoj savjesti pogleda sebe kakav je prije bio, i zašto mu se dogodilo takvo stanje, a znamo da ništa u životu nije slučajnost. Znanstvenici negiraju riječ slučaj. Sve u životu čovjeka ima svoj uzrok i posljedice.

3.3. Duhovna malaksalost je posljedica stresa

Ljudska osoba koja je stalno izložena dugotrajnom stresu pokazuje simptome duhovnog umora. Životne situacije traže od ljudske osobe da obavi mnogo poslova. Kao da se čovjek na brzinu potrošio, i onda u sebi osjeća duboku emotivnu prazninu. Prevelika revnost tj. perfekcionizam dovodi čovjeka do iscrpljenosti. U konačnici, samo je Bog potpuno savršen. A ljudi teše k savršenstvu. Potrebna je mudrost u težnji k savršenstvu. Ne bi bilo dobro da čovjek prenagli da će u kratko vrijem postići stup savršenosti. Veli sveci i mistici, poput Sv. Franje Asiškoga i Sv. Ivana od križa, bili su jednostavne osobe i skromnošću ču Božjim darom došli do stupnja svetosti.

3.4. Frustracija i dosada

Ljudskoj osobi manjka kreativnosti u radu. Osoba koja je pada u frustraciju u dosadu da ne zna kud će sobom, često puta se vraća u mislima u ona protekla vremena kad je bilo dobro. U fazi dugotrajnog stresa osoba se više ne pita: ima li smisla ono što radi i koliko je njezino zadovoljstvo; možemo reći da se odlazio do neke vrste isključenja osobe iz konkretne realnosti u mjestu u kojem živi. Ako osoba traži krvice za trenutno nezadovoljno stanje sa svojim životom, uvijek su neke druge osobe koje nisu imale razumijevanja. Vrlo je problematično ili možda bolje rečeno do kraja neiskreno od strane osoba koja je pala u frustraciju i dosadu, u takvom stanju prozivati krvice za nastalu situaciju. Ništa se time neće situacija poboljšati, nego će se osoba koja je u frustriranom stanju sebe još više ne prihvati, sažalijevati, i time dovoditi sebe do stupnja ne kreativnosti, bezvoljnosti i tome sl.

3.5. Djelovanje stresa

Naravno ovdje se ne govori o uzročno-posljedičnim poveznicama, nego daleko više o tendencijama njihova pojavljivanja.

Naprimjer, ljudska osoba koja je životu postavila velike ambicije(tj. visoke ciljeve), preko svojih ljudskih sposobnosti. I kad se dogodi neuspjeh, takvo stanje dubokog poraza može osobu toliko ožalostiti, razočarati, pa čak je dovesti i do očaja i besmisla. Tako osoba koja je u životu težila za idealima, odjednom neuspjeli visoki ciljevi nisu ostvareni i pada u stres totalnog poraza. Takvoj osobi ne vrijedi govoriti ili obećavati da će kad se malo opravi od stresa do kraja uspeti; samo takve riječi mogu biti krivo shvaćene ili neprihvaćene. Stoga , da bi takvoj osobi pomoglo, potrebno je razborito pogledati objektivno situaciju u svojoj dubini i

širini.

Nije sada važno samo zašto neka ljudska osoba nije ostvarila svoje životne ciljeve na području studija. Prema tomu, puno je važnije takvoj razočaranoj ili frustriranoj osobi pomoći da sačuva svoje zdravlje, i omogućiti dobrim savjetom kojim putem krenuti, naravno uz svoju suradnju k boljem životu koji se ne temelji samo na uspjesima, nego i na prihvaćanju realne situacije ljudskih granica i mogućnosti.

Naravno, prihvatajući sve kako subjektivne i objektivne okolnosti, što se tiče osobe koja nije ostvarila zacrtane ciljeve u životu, potrebno je ohrabriti i poučiti bez ‘velikih lekcije’, nego nadasve prihvatići ljudsku osobu u ljudskom dostojanstvu i poručiti » Ne boj se, nije sve izgubljeno,» Čovjek se u životu uvijek, s Božjom pomoću može ostvariti kad prije svega ne gleda svoje interese, nego dobro ljudi i šire rečeno u kontekstu godini vjere, promicanje kršćanskih vrijednosti.

Kršćanska tradicija koja sadrži puno duhovitosti i te kako odgovara na pitanje o patnji. Promatraljući Krista na križu nalazimo dogovor, zašto patnja i bol koja je povezana sa teškim stresom ljudske osobe. Odmah treba odbaciti pomisao nekih osoba koje smatraju da kad čovjek padne u teško depresivno stanje; kao da je kazna za promaše u životu, za propuste ili za učinjene ljudske slabosti. Kušnja nije kazna za grijeha. Bog je čovjeku najbliži, kada mu je u životu najteže.

Izlazak iz stresnim situacijama je moguća. Poznati je pravilo. Nema ‘bezizlaznih situacija’. Uvijek je moguće pronaći izlaz. Ali kako; dali to čovjek ostvaruje svojom voljom. Ne. Najprije s Božjom pomoću., a onda svojim suradnjom. Čovjek koji je živio prestresnim životom: tada će napraviti životni ispit savjesti i promatrati svoj život što ga je sve dovelo do takvog stanja. Vrlo je važno institutost čovjeka prema sebi. Poznata je izreka:» Liječnik liječi, a Bog ozdravlja.»

4. ISUS KRIST NA KRIŽU NAM ODGOVORA KOJI JE SMISAO LJUDSKE BOLI I PATNJE

Isus Krist je rekao Nikodemu:» Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina jedinorođena, da ne propadne ni jedan koji u njega vjeruje, nego da ima život vječni.» (Iv 3,16). Bog daje Sina svoga na svijet da čovjeka oslobodi zla koje u sebi sadrži konačnu i apsolutnu perspektivu patnje.

Isusova patnja dobiva smisao u svjetlu njegova uskrsnuća: rječitost križa i smrti nadopunjava se rječitošću uskrsnuća.

TEOLOŠKI PRILOG

Zlo i patnja ostati će zauvijek za čovjeka vječna tajna, osobito u njegovom stavu prema Dobrom i Svemogućem Bogu. Svaki razum u patnji ima svoju granicu. Ali, ako patnju čovjek ne može objasniti, može vjerujući u uskrslog Krista, u pouzdanju i nadi u konačno izbavljenje, ne samo podnositi, nego i pretvoriti u nakani za obraćanje grešnika ili za duše u čistilištu koje vape za spasenjem.

Trpljenje nas uvijek upućuje na Boga koji je smisao našega života. Patnja na taj način budi i razvija milosrde i solidarnost u ljudskom svijetu. Plod toga su različita zvanja i poslanje odgovornih duhovnih osoba kao i službe i ustanova koje vode brigu o čovjeku patniku. Patnja potiče ljudi na velikodušne stvaralačke pothvate i inicijative u pomaganju i služenju bližnjemu. Vjera u Boga zahtjeva križ i odricanje. Isus kaže: » Tko ne uzme svoga križa i ne pode za mnom, nije mene dostojan. Tko nađe život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi mene, naći će ga. » (Mt 8, 38-39).

Bl.Ivan Pavao II kaže: » Iz stoljeća u stoljeće, iz naraštaja u naraštaj otkriva se kako je u trpljenju skrivena snaga koja iznutra preobražava čovjeka Kristu, tj. neka osobita milost. U trpljenju sveci su imali duboko obraćenje k Bogu , poput Sv. Ignacija Lojolskoga i sv. Franje Asiškoga .

Duhovni plodovi takva obraćenja nije samo činjenica da čovjek otkriva spasenjsko obraćenje trpljenja nego nadasve to što u trpljenju postaje sasvim novim čovjekom. On kao da pronalazi novu mjeru svega svojeg života i svojeg poziva. » (SD br. 26).

ZAKLJUČAK

Bol i patnja dovodi u krizu materijalističko-hedonistički svjetonazor, budi i potiče misaoni stav prema životu i svijetu, kao i veće poštovanje prema svakom čovjeku. Patnja nam doziva u svijest da je svaka ljudska egzistencija – kao uspješna tako i neuspješna – prije svega darovana egzistencija. Prihvaćenja patnja dovodi nas do božanskoga mistериjskog.

Veliki teolog XX stoljeća Karl Rahner kaže: » Nema nikakva blaženog svjetla koje osvjetljuje tamni bezdan patnje, osim Boga jedinoga. »

Konačni odgovor na patnju i bol nalazimo u križu, muci i smrti Isusa Krista koji je slavno uskrsnuo.

Kao što poslije svake oluje na moru dolazi bonaca, i poslije svakog tunela mraka dolazi svjetlo, tako i poslije svake patnje dolazi čovjekova preobrazba. Svaka prokušanost rađa postojanošću

Friedrich Nietzsche je rekao : » Što čovjek nije slomilo, to ga je ojačalo. »

Istina je riječ, koja se slaže sa stvarnošću. Svaki kršćanin prima u vjeri Istinu.

Isus Krist je u svome životu osjetio potpuno bol i patnju. Tu se krije odgovor na sva naša trpljenja. Isus je završio na križu. Pilat je nepravedno presudio da se razapne na križ. Krist je prošao zemljom čineći dobro, ozdravljao je bolesne, tjerao zloduhe iz ljudskih srdaca, hromima je dao hodati, nijemima govoriti, slijepima vidjeti.

Nama ljubavi bez žrtve. Krist je iz ljubavi prema Očevoj volji, bio poslušan do smrti na križu za spasenje ljudi.

Da li tražiti trpljenje?

Važno je jedino kršćanski proživljavati patnju, koju nam je Bog namijenio za očišćenje naših srdaca od ljudskih slabosti. Nijedna patnja i bol koja nas u životu snađe nije uzaludna, iako razumski je ne možemo do kraja objasniti. Prepustimo Bogu da nas vodi na putovima, kako se Njemu bude svidjelo. Božji izbor bolji je uvijek , nego naš izbor. Odgovor na problem patnje i trpljenja za nas se nalazi u otkupiteljskoj Žrtvi na Križu Isusa Krista.

Mudrost Božja se pokazuje kod poniznih, koje svi jet prezire.

Tako pravednik u kušnji i trpljenju vapi; »U dan tjeskobe vapijem k Tebi, jer ćeš me uslišati. » (Ps 68). Ljudska duša znade da je Gospodnja šutnja prolazna, pa riječima Izaije proroka Gospodin govorii: » Za trenutak ostavio sam Tebe, ali u sućuti velikoj opet će te prigrlići. U provali srdžbe sakrio sam na čas od tebe lice svoje, ali u ljubavi vječnoj smilovah se Tebi, govori Gospodin, tvoj Svemogući » (usp.Iz 54, 8).

Trpljenje je zagonetka. Svi trpimo, nam čovjeka na zemlji koji nije bio prokušan; bio on vjernik ili nevjernik. Vjernik će dobro znati, da je kušnja i križ namijenjen za spasenje, S druge strane, nevjernik će mrzovoljno prigovarati i tražiti krvca izvan sebe; Bože da te ima, ne bi dopustio da pravednik trpi. Papa Ivan XXIII zabilježio je u svome Dnevniku ove misli: » Bog kuša svoje izabranike različitim nevoljama, kao što su tjelesne bolesti, duševni jadi, pretjerane kontradikcije,(suprotnosti) protuslovlja». Zašto bol, patnja i trpljenje, i naši svakodnevni križevi? Promotrimo Raspolo Isusa Krista i odgovor je ljubav koju razum ne može do kraja objasniti. Zašto trpimo? Da se uobličimo s Kristom.

ZNANSTVENO-POVIJESNI PRILOG

SEMINAR O DOMOVINSKOM RATU

Domovinska povijest uz materinji jezik najvažnija je u formiranju mlade osobe. Domovinski rat je tema o kojoj ne možemo imati drugaćija i različita mišljenja, ona ne smije i ne može biti interpretirana na druge načine, poručio je na šestom državnom seminaru o Domovinskom ratu u ponedjeljak 25. ožujka u hotelu Koločare u Zadru Vinko Filipović, ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje u čijoj je organizaciji seminar održan. Četverodnevni stručni skup (24.-27. ožujka) okupio je 220 nastavnika povijesti iz cijele Hrvatske, a povodom 20. obljetnice operacije 'Maslenica', jedne od ključnih vojno-redarstvenih akcija u Domovinskem ratu. Sudionike je podržao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić poručivši im u svom obraćanju: Povijest je svjedok vremena i učiteljica života, govorio je filozof Ciceron. Povijest je svjetlo istine, život pamćenja i glasnica starine. Istaknuo je da su Hrvatsku stoljećima udarali različiti osvajači. „Brojne su nevolje klesale naše podneblje, a ono je odljevalo i čuvalo stijeg slobode kako je znalo i umjelo. Listajući stare kronike i izvješća vizitatora iz davnih vremena, čovjek se zapita kako je uopće bilo moguće oduprijeti se tolikim zlim kobima sudsbine? Kako je bilo moguće sačuvati dragocjeni poklad vjere i slobode te stvarati ozračje kulture? Otkud ljudima volja nakon tolikih strašnih ratnih pustošenja započinjati ispočetka? Što im je ulijevalo nadu i davalo motivaciju da su svoj kraj ne samo voljeli i branili, već duhovno i kulturno oplemenjivali i gradili“ upitao je mons. Puljić, istaknuvši da je na to moguće odgovoriti samo ako se uz historiju koristi i metahistoriju, ako se uz ovozemaljske događaje ne zaboravi da postoje i onozemaljska mjerila i tumačenja. „Teolog Uhrs von Balthasar je govorio o ljudskoj povijesti kao određenoj theodrami, u koju se i sam Bog neposredno upleo. U tom smislu je i povijest Crkve zadarske nedovršena vjerska drama koja traje. A povijesne niti njenog pletiva, katoličanstva i hrvatstva, tu se isprepliću 14 stoljeća. To se očituje i prepoznaće u skladu, a ne u potiranju svetoga i svjetovnog“ rekao je nadbiskup Puljić.

Cilj seminara je znanstveno obraditi Domovinski rat, a njegova važnost u činjenici da je tema Domovinskog rata još uvijek znanstveno nedorečena i nedovoljno zastupljena u udžbenicima. "Suočeni smo s posljednjim generacijama djece koja završavaju srednju školu a rođena su u ratu. Stoga je važno budućim naraštajima prenijeti autentične i istinite informacije o Domovinskom ratu" rekao je ravnatelj Agencije Filipović, upozorivši da udžbenici nemaju isti odnos i istu zastupljenost podataka o Domovinskom ratu, a morali bi poštivati standard o Domovinskom ratu. "Sloboda iz krvi je velika odgovornost. Sloboda nije anarhija" poručila je hrvastka braniteljica Danka Dražina. Admiral Davor Domazet Lošo rekao je da sa stajališta strategije na ovom prostoru ne postoje dva rata, jer svaka zemlja u svojoj obrani ima pravo ući 60 km u teritorij susjedne države kako bi osigurala vlastiti teritorij, a oslobođajuća presuda hrvatskim generalima certifikat je da smo vodili najčišći rat. Umirovljeni brigadir Danijel Kotlar rekao je da je akcija pripremljena u potpunoj tajnosti, a pokrenuta je zbog prometne izoliranosti Hrvatske i ugroženosti stanovništva. Prije akcije hrvatske su snage preuzele sve vojarne JNA. Tom je akcijom utvrđena crta obrane koja je ostavljena do Oluje. Dr. Zlatko Begonja je opisao političke prilike uoči 'Maslenice': amputacija dijela hrvatskog teritorija rušenjem mosta na Maslenici i prekid komunikacija, javni istupi Jovana Raškovića, glasnogovornika Miloševića, čija se politika bazirala na Memorandumu SANU-a, što je potaknulo odmetničke aktivnosti Srba uz potporu JNA čiji je cilj bio onemogućiti ostvarenje samostalnosti RH. Ta je operacija bila početak šireg plana za oslobođanje okupiranih područja kojom je pobunjenim Srbima poslana poruka: odustanite od suprotstavljanja suverenoj RH, a međunarodnoj zajednici da je Hrvatska odlučna uspostaviti svoj ustavno-pravni poredak, istaknuto je na seminaru na kojem je sudjelovalo niz stručnjaka s izvrsnim interventima o novoj hrvatskoj povijesti u svjetlu oslobođujuće akcije Maslenica.

SADRŽAJ

SADRŽAJ

NADBISKUPOVO PISMO POVODOM IZBORA NOVOGA PAPE	3
NOVI PAPA - FRANJO	5
Papin prvi uskrsni blagoslov URBI ET ORBI	6
SVETA STOLICA	13
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Priopćenje s 46. plenarnog zasjedanja HBK, Zagreb, 9-11.4.2013.	15
Izjava sudionika prvog nacionalnog studijskog dana o pastoralu braka i obitelji	17
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
Nadbiskupova propovijed na Cvjetnicu	18
Nadbiskupova propovijed na Misi posvete ulja	19
Nadbiskupova propovijed na Misi Večere Gospodnje	21
Nadbiskupova propovijed na Veliki petak	23
Nadbiskupova propovijed na Vazmenom bdjenju	24
Nadbiskupova propovijed na Uskrs	25
Nadbiskupova uskrsna čestitka	27
ODREDBE	28
KRONIKA	31
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	33
IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA	50
KULTURNI PRILOG	
Don Ivan Kevrić - nagrada za životno djelo Općine Ražanac	52
Multimedijijske monografije Glagoljaškog pjevanja Zadarske nadbiskupije - Veli Iž i Radovin	53
Predstavljanje knjige Srećka Badurine "Stopama pastira"	56
Oliver Modrić: Arhivistika (5)	59
TEOLOŠKO-PASTORALNI PRILOG	
Dr. Jerolim Lenkić: Prihvatanje trpljenja i križa u vjeri i svjetlu Kršćanske antropologije	61
ZNANSTVENO-POVIJESNI PRILOG	
Seminar o Domovinskom ratu	67